המודיע

אגודת ישראל ו ל מ י ת

בכ"ד ירושלים יום א' פ' נשא ה' סיון תשל"ד (26 במאי 74) / שנה כ"ה גליון 8593 / המחיר 60 אגורות

סינג'ר מנסה להשיג הסכם סופי — זור היום בפעם האחרונה לדמשק

דן במשך 5 שעות עם אסאד ✶ השאיר 2 מעוזריו בדמשק ✶ "בעיית גודל כח האו"ם רה" ✶ הממשלה התכנסה ביום ו' לישיבה מיוחדת לדיון בשיחות עם קיסינג'ר

[illegible]

שני עוזרים של קיסינג'ר נשארו בדמשק

לפני המראתו מדמשק אמר שר החוץ האמריקאי ד"ר הנרי קיסינג'ר כי הוא המשיך בשיחותיו עם הנשיא אסאד בבחינה המדוקדקת וההתחייבות הצדדים השונים של הסכם הפרדת הכוחות.

"שני עוזרי יישארו כאן, כדי להכין אי אילו מסמכים יסוד ואני אשוב..."

2 חיילים נהרגו ו־9 נפצעו בצפון; 3 כפריים דרוזים נהרגו ו־3 נפצעו

בחילופי אש עם הסורים ביום ששי ואתמול

— מאת כתבנו הצבאי —

[illegible]

בשל סירובו להמציא סרטים נוספים:

פורד מותח ביקורת נגד הנשיא ניקסון

[illegible]

עיסקת נשק גדולה בין בריה"מ ולוב

העיסקה כוללת נשק סובייטי חדיש

[illegible]

ארבעה יהודים נעצרו במוסקבה

[illegible]

בקשה בסנט להגדיל את הסיוע לישראל

[illegible]

קיסינג'ר ביטל ביקור מתוכנן בלונדון

[illegible]

קיסינג'ר הציע יחידה נוספות

[illegible]

ישיבת הממשלה

הממשלה שמעה ביום ו' דיווח על השיחות האחרונות עם מזכיר המדינה של ארה"ב בדבר הסכם הפרדת הכוחות עם סוריה.

ש. פרס על מגעים עם הסורים

[illegible]

3 דיפלומטיים בקהיר:

וינג'ר ישלים ההסכם רם צאתו מהמזה"ת

הוסכם על גודל כוח האו"ם

[illegible]

ראש הביון הנגדי בבון חשוד כסוכן מזרח גרמני

פנה לביהמש"פ למנוע פרסום מאמר בענין

[illegible]

ניקסון יגיע למוסקבה בעוד ארבעה שבועות

קיבל איגרת אישית מבְּרֶז'נייב

[illegible]

ברגע האחרון

חייל שנפצע — מת מפצעיו

[illegible]

נמשך החיפוש אחר חללי צה"ל בסיני

[illegible]

אורכה נוספת לרבין עד יום ג'

[illegible]

ניקסון יבקר במזה"ת "בעתיד הקרוב"

[illegible]

פיסגה ערבית נוספת תערך ברבאט בספטמבר

[illegible]

האדמו"ר מויז'ניץ-מונסי מגיע ארצה

[illegible]

מר מ. נוסבוים בארץ

[illegible]

רבין מנסה לשכנע את אבן וספיר להשתתף בממשלה

יחזיר המנדט אם לא יצליח עד יום ג'

[illegible]

נמשכת הכוננות בגליל

סריקות קפדניות של צה"ל ומשמר הגבול

[illegible]

מרכז מכונות כביסה
א. פולק סוכנו מוסמך למכונות כביסה
בני ברק, רחוב רבי עקיבא 150, טל. 798528
✶ מבחר גדול של מכונות כביסה ✶ תנורי אפיה מסוגים שונים ✶ סוכנות אמקור
✶ המכירה בתנאים נוחים ✶ תשלומים ללא ריבית
✶ שרות אדיב מהיר ונאמן ✶ ייעוץ טכני והדרכה חינם
✶ מכירה לעולים חדשים ופטורים ממסים
✶ הנחות מיוחדות לבני ישיבות
מאחל לכל לקוחותיו חג שמח

מהיצרן — לצרכן
ארונות קיר — מיטות — ומטבחים
מיטות נוער — ושולחנות כתיבה
ספריות עמודים ומדפים
מראות — קולבים, עגלות ומדפי טלפון
מגדל רבי עקיבא 160 טל. 782140 בני ברק

תנועת בני תורה
כוס תנחומים
למשפחת הגר"י קורלנדסקי הכבודה
ולידידנו המסור
הרב ר' אברהם קורלנדסקי
בהלקח מהם אמם הצדקת ע"ה
בהרבצת התורה תנצב"ה

דרושים לחטיבת ביניים במרכז הארץ
1. מנהל חנוכי
2. ר"מ (מורה)
ת. ד. 1559 בני ברק

הודעה ואזהרה
הנני להודיע בזה כי לאחר מאמצים רבים הגיע לידי כת"י הגדה של פסח עם פירושים מאת אבי הרה"ח אברהם אהרן א"ש (פרידמן) ז"ל
הנני להודיע בזה כי לאחר מאמצים רבים
יוטל פרידמן בת המחבר ז"ל

לאה הופמן
ירושלים
מאורשים

צדיק בא לעיר
מקדמים בברכה חמה את כבוד מו"ר
רבי לוי יצחק הורביץ שליט"א האדמו"ר מבוסטון
בבואו לבקר בארצנו הקדושה
ברוך בואו מתיקין לשלום ויברכהו ה' מציון ויראה בטוב ירושלים.
חסידי בוסטון בארה"ק

סיבת מלוה מלכה חגיגית
לציון יובל י"ג שנה
ישיבת הנגב — נתיבות (עזתה)
במוצש"ק י"א סיון תשל"ד (1.6.74) בשעה 8.30
ירושלים
רבה הראשי של ...
אליעזר הרשטיק
תלמודי ישיבת הנגב
טלפון: 233863 ירושלים

א י ט ה" סלון לבגדי הריון
בני ברק, רח' ירושלים 8, ליד פינת רבי עקיבא
דגמים לעונת הקיץ
בברכת חג שמח

הופמן נסיעות והובלות
ירושלים
בני ברק, רבי עקיבא 85, טל. 783303
מירושלים לבני ברק
היום 12.00 2.30
מוצאי החג 8.15 9.15
מבני ברק לירושלים
היום 12.30 2.00
מוצאי החג 9.30 11.00

בליל חג השבועות

ישאו דרשות בהלכה ובאגדה חברי הכוללים של דגל ירושלים ומגידי השיעורים של רשת שיעורי תורה בשבעים וחמשה בתי כנסיות בהם מתקיימים שיעורים במשך השנה.

דגל ירושלים — כוללי אברכים וכוללי ערב
רשת שיעורי תורה — שע"י מרכז אגודת ישראל ירושלים

הד היום

הרב גורן — הגורם להתדרדרות מוסד הרבנות

מ/ה תביעתו של הראשון לציון הגר"ע יוסף, לפזר את מועצת „בנות הראשית, יש בה כדי למצות את עומק התמרמרותו על מה שקרה במהלך זה, אולם ספק רב אם הצעה זו תהווה תרופה לחולייה של הרבנות הראשית, שכן, בכלות הכל, גם אם אמנם אין רוב חברי המועצה מתאימים לתפקיד זה, העיקר הוא בהמשך כהונתו של הרב שלמה גורן כרב ראשי, העובדה, כי שנה ומחצה לאחר שנבחר מוסד זה מחדש, הוא אכול ריב ומדנים והתוך כולו לישרשית של התססנות פוליטית ירודה — מהווה כל כולה כשלונו האישי של הרב גורן.

הרבה טענות מרות בפיו של הגר"ע יוסף, הוא קובל על שלטון היחיד שנטל לעצמו הרב גורן, על החזקת רוב חברי מועצת הר־בנות כפורה של אומרי הן בזרועות הרב האשכנזי, על ההלכות בלתי חוקיות, חלוקת כיבודים שאולי יש בהם לא מעט ריח של שלמונים לאומרי ההן ובעיקר — על התנשאות הבלתי נסבלת של הרב גורן שאיננו מסוגל לקבל ולהמצא דיעה של הולת אלא רוצה שהכל יפעל לפי רצונו ופקודותיו, כמות שהורגל 24 שנים ברבנות הצבאית, שם דהה באבביו בצורה שרק אלו שהיא להם הנסיון המר הזה יוכלו לתארה, מבלי שיוכלו להתלונן.

שונה הדבר ברבנות הראשית הגר"ע יוסף הוא שווה זכויות עמו, מסוגל להתמודד עמו בכל תחומי הרבנות והפסיקה ואף זוכה לאהדה והערצה בקרב רבים ואין שום סיבה שיכוף קומתו בפני הרב גורן ויסכים להיות מרמס תחת רגליו. הוא נוהג בצורה מת־אימה כאשר אין הוא משתיק ואין הוא מחניק בקרבו את העוולות המרובות של הרב גורן אלא מוחה נגדו באומץ.

על כל האשמות של הרב יוסף, מגיב הרב גורן בדבקה ה„קוזאק הנגזל". הוא מאשים את עמיתו בסירור, בהסכמות, הפרסומת עצ־מית וכמי שמציג את עצמו תמים. ברם, כל אלה שמכבדים את הרב גורן, ורבים הם אלה שהספיקו להכירו — ילמדו רק למקרא דבריו אלה. כל אחד יודע ומכיר את התפרצויותיו, את יוהרתו ואת מידת גאוותו לצאת גם נגד כל גדולי ישראל, כדוגמת מה שעשה אתמול כאשר ביטה פסק־דין של כל גדולי ישראל נגד גיוס בנות לכל שירות חובה כפס"ד „מצוות".

המצב ברבנות החמיר לאחרונה ביותר, כאשר מצחקי יוקרה ותשלומות החלו לנגוע בנושאים היהוגיים ביותר כמו גרמא הכשרות. הרב גורן רוצה להפקיד עליו אנשים לא־מתאימים שכישורם היחיד הוא אמירת הן לפקודותיו. או מצבה חמור ביותר של הלו־קת כתר לדיינות של חברי מועצת הרבנות הראשית אלה לאלה בתוכם אחד אשר נכשל בבחינות לדיינות.

הפגין הוא שהרב גורן הצליח תוך תקופה קצרה יותר מן הצפוי להביא את עצמו גם על רבים כאלה שרק לפני שנה וחצי יצאו במחולות סביבו. מאלף הדבר שגם ממליכיו מן המפד"ל, וב־ראשם שר הדתות, נקעה נפשם ממנו, ולאו דוקא על רקע האיסור שהוציא על ההתנתקות במשולה. עובדה היא שהדר רפאל לא היה לו הכבוע מנוס מאשר לאשר בתשובה לשאילתות של נציג אגו"י בכנסת כמה מן האשמות המרורות על הקצבת כספים למטרות ש־הבדיקה היתה יפה להן והלוקת כתר לדיינות לאנשים שהגדלות בתורה היא לא מן הכישורים הבולטים שלהם.

יש רגלים לדבר, שלא רק אלה מתגעגים עתה הזכנו, אלא גם בציבור ישנם אישים רבים, ולא מן החוטרים, שמתעורר אצלם עתה „ההזהר שני" על התמיכה הבלתי כשירות שזוכה לה בעת בחירתו. הללו התאכזבו ממנו לאו דוקא על רקע של פסיקה כמו על רקע של התססנותו בעניינים שונים. שההבהירה בפגיעם היטב כי לא לשוא היתה ההתנגדות לבחירתו לרב ראשי כה גדולה מקיפה ומרצנת.

אבל, יהיה זה עוול אם יתלו את כל האשמה בהרב גורן, שבן תכונותיו, בדותיו ושיטותיו היו ידועות לכל לפני בחירתו, כל אלה שנדלקו באכסטאזה שגבלה במיתוס ממש בעת בחירתו — התחרו כראש על ידי יחדיו של הרב גורן בפני מה הם צלולים לצמוד, כך שהאשמה תלויה בהם יותר מאשר בו. ככלות הכל איננו יכול להכור „תוצרת" אחרת מש"יש לו.

רק מאלף יהיה הדבר, אם ייעשה עצם מחקר על מה ובמה הוי־עסקה הציבוריות במדינה בתקופה הקריטית שבה עלו הפרבים את הגבהותם למלחמת יום הכיפורים. הכל וכולם הועסקו מסביב ל„היהר" הידוע ו„גבורתו" הרב גורן. אלופים בצבא וראשי המדינה, עסקו בהילולו ובמסע המבצה קסלני נגד רבנים ומוראי דגל הי־תורה. מי יודע כמה הרים דבר זה להכחת הדעת ממה שנעשה בעבר הבני, אצל הערבים. אמנם רבים מאלה ירדו ויורדים מן הבמה הציבורית, אך הרב גורן נשאר ביצתיה והשפתו־ההרסנית עושה את שלה.

עוד על פרשת מעלות

אשמות ואשמות נגד

הח"כ אריק שרון השמיע טענות ד ביקורת נוקבת נגד שר הבטחון מר משה דיין בכנסת. טען, לא פחות ולא יותר שדיין אישר בהוצאות הפעולה הצבאית במעלות, וכי הוא, דיין, חייב פעולה צבאית בניגוד לעמדת הממשלה וועדת החוץ והבטחון של הכנסת למו"מ עם המחבלים והרוצ־חים ולא לנהל מלחמות על גבם של בצרים ונערות. כה עשה דיין כיהל את הצגינים בשעת כרצונו כך הביא בהוסף של דבר להכרעת הפרשה הטראגית כדעתה. לפי שרון הצגית של ביצוע הפריצה שגרמה לאבידות כבדות, לאסון ולכן הוא הרב ותדה שתתקפו את דרכי ביצוע של הפעולה.

משה דיין כמר לא היה בכנסת עת בו השמיע שרון את אשמתו, את מיעוגיו; יש להניח שיגיב כדרכו, אבל חוגים בחוגיים מקורבים לשר הבטחון הגדירו את דבריו של שרון כעליה מלוכלכת וגבוהת בהלות כל יסוד ושחר. טוענים שלא דיין ולא איש הגהת את הצגינים „בשמחי חייבו במעלות, שהם לא בצעת דבר עד ל־שעה 5.30 אחה"צ, אף יריה, לא נוירתה באין אישור ממשלה", עד כמה שתגבהל נפשה בירושלים. מכשרד ראש הממשלה, בפעלית הוד־נהל רק הדרשית נטול ערוך עם שלו־שת הרוצחים באמצעות רמקולים, הד המחבלים סירבו לכל בירור בלי הד צופן, רק ברגע האחרון נתקבלה הר־ראה לפעולה היא ביצעה ביה, באין זמן להבית אפילו רקע מתוך הזיע שביד למדי כהמחבלים יבצעו את זמ־מם ויפוצצו את הבנין על הנערים והנערות שהיו שבי.

ההוגים המקורבים לשר הבטחון מי־מצה דיין אינו דוחים רק את האשי־מות נגד שר הבטחון ובהדירים איתם כמלאות בלוכלכות „בביטויים חריפים למדי, אלא מטילים בעקיפין וברמזים את מלוא האשמה על תוצאות האסון במעלות על הרוב במבשלה שהחליט כפי שהחליט ועל הרוב בועדת החוץ והבטחון של הכנסת (ובתוכם בגין הרבן) שהחליט כפי שהחליט.

מי אחראי לאסון זה?

מה הם טוענים? אומרים אילו ניתן האישור להחיל לפצל, לפרוץ לבנין בעוד מועד, בשעה למצח"צ, במהירות של זמן כי אז היה בהחיל אורב וטפס את הרגע הבעו אים להתקפה. הוי רגעים כאלה במשך כל אותו יום, אם ניתן היה לנצל את הרגע, לצלוף בעוצמה רבה במהירות הבזק, לפגוע בכולם או לפ־חות בעיקר מהם, להכהפר בהירות על השליש המופתע, כך היותן היה למנוע אסון כבד, אבידות כה כבדות, כבל ופצועים מה רבים, ההוצאות כפי שיתן להערך מראש היו אחרות, חלקית, או אפילו לגמרי, כך לפחות ניתן להגית.

אבל הצבינים לא החפשו בבוטן זה, הממשלה כמו כן ועדת החוץ והבטחון החליטו מה שהחליטו רק ב־שעות אחרי הצהרים והאחרונות הש־אירו בידי צה"ל סך רגעים ספורים לפעולה, רגעים הלא נחוים ביותר, ברגעים בהם עסקו המחבלים נבונים לקום את אנשי צה"ל המתפרצים ב־בהם של כדורים ורימונים לפגר ה־נערים והנערות שנלכה, לא היה כבר אפשרות למנוע אסון רציני הבמדים הצריכים למדי, כפי שזה אכן קרה. בעקיפין גורמים לכן חברי הממשלה באחריות למבדי האסון, בפאם חברי ועדת החוץ והבטחון של הכנסת שאף הם היו באותה צבה פצלו בביטון זה.

ויכוח זה מן הראוי לנהלו באמבי־מה ובצתה הקירה בלתי תלויה, הי מתבלים טרם הגיעו את נשקם; הם עלולים לפצול גם בעתיד ואסור למ־נות הסקת כל המסקנות ובידור הנוב־דות כמו שהי התעלמות לא תשרת את המדיניות הבטחונית של ממשלת ישראל בעתיד הבראה לצוק, הקבעת ועדת חקירה מוגבלת שלא תטפל בצד הצבאי של הפריצה, שאינה כבר כבת ממחזין בלתי תלויים, שארעת מבוססת באורח חוקי, שהחום פעיל־תה כוגבל להדי לא הוסיף באובה לליבון הבעיה וחשיפת נקודות הח־פה אי בפלאגנ המיש — כחולים.

מי מובן למסקנות?

אולם ספקולציות של „אילו" „היה" ובציאות „להוי עזבות היא שבאו ל־מלחמה יום הכיפורים מישהו לא בסדר אצלנו, לא חשיב כי אשם ומי אחרי א"ו הבידר בצבא בינתו האחראי, בגללו נפגה מה שנעשה, ההוצאות עגומות, כאובות, בצירורות בחשבות מסרידות, איך אומרים; זה לא הולך, לא בסדר, כל המאבבים לשנות פני הדברים, להביא לידי כפנה לא הי־אלה „המצב מתבקש הולך, נראה ללא כוצא, אם במישור המדיני ואם במישור הבטחוני, אם במישור הכל־כלי או בכל מישור אחד. כל הי כחולים בלהתת יום הכיפורים קין בגלל בעיות, שיקולים לא נכונים, משום שמישהו לא דעת להפתים משהו לא חשוב, צדדי.

ומה כבצירות העיבוזה שהבציאות החדשה שמן הראוי שתהיה דאגה גם תהיה, ולהחית כחשבה חדשה מתמשכשת בעניין של באבקים אי־שיים ושיפתיים, כל חוב מוכן למסק־נות שיכאיבו לאחרים, לריביו, למתי תיו, כדוגמה מבעיקה ודציניה, חשבון נפש כנה, לכך לא מוכן אף גורם בעל מעמד במדינה. חובה.

הרב מנחם פרוש

השופר תוקע והחרדה אין

אם בחוקותי תלכו...חרב לא תעבור בארצכם

איני רוצה להשמיע ביקורת נוספת לזו שנשמעה או להעלות הצעות נר סמות על אלה שנשמעו. ברור שיש ויש מה לבקר, והביקורת קשה, משוועת, מאשימה וזועקת עד כדי כך שמזעזעת הלב. ברקעת צעקה וזעקה: מה קרה לנו — הכיצד עינינו מראות, האם פוס־סם מוחנו? מה קרה לנו? איך וכיצד יכול היה לקרות מה שקרה במעלות אחרי מה שקרה מקרוב בקרית שמונה? אחרי שדוברי המשטרה הזהירו כי יום זה, יום ה־15 במאי, הוא יום רגיש? ומה נורא הדבר אם אמנם הוזהרו על ידי המודיעין.

איך וכיצד הורשו לקיים טיול זה? יתרה מזו — איך כפו על ההורים, שלא הסכימו שילדיהם יצאו לטיול, שישלחו את הילדים לטיול כיון שהטיול הוא בגדר חובה?

נזהרתי לשמוע קודם מחבר הכנסת בגין, בשם הסוכנות שהשכירה את הי מכוניות, כי נאמר להם שבשל הי דיעה כי מחבלים מסתובבים באיזור הם יחזרו יום לפני המועד, ובכל זאת לצ־או לטיול. איך קרה כדבר הזה?

איך קרא שמילנו. הטיול נעשה כפי שנעשה? איזה הוראות, איזו הדרכה ואיזו הכוונה הם קיבלו לקראת הטיול? היכן היה הנשק שלהם? איך פירנסו את השמירה? האמינו כי סתרותרות תאחז אותנו כאשר אנו נצרפים את כל הצירופים האלה על השלומיאליות הזוראה שנתלוותה לכל הטיול האומלל הזה, ולא היה זה טיול רגיל, — זה היה טיול הגדנ"ע — ויש לו בוודאי כללים לבטחונם של המשתתפים בי־בוני של עולם. מה קרה כאן? אחרי האסון בקרית־שמונה, השמיעו מימות כי אי־אפשר למנוע פעולות כאלה. זה אמנם אי־אפשר היה למנוע את האסון במעלות? נשאל רק זאת: האם אי־אפשר היה להסדיר שהמטיילים יעמדו במשמרות עם נשק וישמרו על המטיי־לים? שהרי מוקדם הטיול לא נערך במרכז תל־אביב או חיפה אלא אי שם ביישובי ספר, האם אי־אפשר היה למנוע טיול זה? האם עד כדי כך זה היה הכרחי לקיים את הטיול דווקא ב־15 במאי?

נשאל את עצמנו: האמנם סתור ער־ינו מראות את אשר לפנינו? אחרי כל ההצעות והאזהרות שנשמעו לאחר האסון בקרית־שמונה, התחושה היא כי אילו אטמו אוזנינו מלשמוע, להקשיב ולקבל הצעות כדי למנוע הישנותם של אסונות כאלה.

וכך נוצרה המיתוה האומרה כי אי־אפשר למנוע פעולות כאלה, לומר כי יש להשלים עם המצב, אין מה לעשות, גישה זו היא מסוכנת ועלינו להתקומם נגדה.

חלילה חלילה שנחשוד במי שלא יהיה כי איך אנו נהרסים ומזועזעים מאסונות כאלה של קרית שמונה ומע־לות, אין כעמנו אשר יזדעזע ממשפך דם, ובכל זאת מה קורה אותנו?

נדמה לי כי הצפירה התקיעה הגדולה ששמענו ביום הכיפורים בפרוץ המלחמה, קודם מהרהרת באוזנינו, הצ־פירה לא פסחה. מאז תקיעה גדולה זו של יום הכיפורים כאילו נהפך עלי־נו הגלגל, בתקיעה זו כאילו הכריזו על תקופה תוקפנית איומה נוראה, תקו־פה חדשה, לא כתמול שלשום, תקיעה ליובל — חרש. תקיעה תרועה שברים תקיעה שגורה, שערורה, שמבעה ק־שות בכל ישותנו, נהפך הגלגל, יעוד אין.

ומפול הקיעה זו נקשיב הקול הקורא אלינו: היתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו?

המצב הוא כל כך קשה, כל כך מרגא, שאיני מסוגל ואיני בא וראוי לזכור את עצמנו, לקרוא לעצמנו: אי־היה על מה ולמה עשה ה' ככה לנו.

אנו שהתהלכנו עשרים וחמש שנה בקומה זקופה בעוז ובגבורה, כל מקום שדרכה רגלנו הצלחנו, רכשנו, השב־נו, הרתענו שונאינו, הדפנו אויבינו, ובחום מי מאתנו בתהלך בשחזון כמים לוחם הנכאים שהשתלשה בגו, מי מאתנו אינו מודאג מהיאוש המבורסם, מאובדן העוז והגבורה, ההרתעה, ואנו בהתלכים אבודי עצות, מה פתאום נהפך הגלגל, מה קרה? האם זה מוצדק, השוה מצבנו חודש החודשים, שנה שנתיים לפני מלחמת יום הכי־פורים והמצב כיום. מי יכול להשוות את המצב ביום הכיפורים שעבר עד יום כיסוד זה.

ובימים קשים אלה, בזמנים טרופים אלה, נטרפה עלינו דעתנו, איש לא יבין שפת רעהו, מתי היינו בה מסוכסכים, כה מפורדים, מתי ירדו עלי־נו למטה, מטה מטה כמו היום, היאמן כי יסופר מה שעובר עלינו על כולנו, על כל המפלגות, על המדינה על בטחונה, על מעמדה כלפי פנים וכלפי חוץ, איך נהפך הגלגל.

הצפירה של יום הכיפורים לא פסקה היא עוד מהדהדת, תקיעה גדולה כי זאת מי לא ישמע אותה, והשאלה הנו־קבת שלא תיתן מנוח היא: היתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו.

אולי הגיעה השעה כי נשמע האזין הקול הגדול והאדיר, קול תורתנו הק־דושה הנצחית, והיא אשר צוה לנו ל־מזקה לבבנו, שם שם בתורה התשובה לכל מה שאנו רואים, לכל מה שמתרחש לעינינו. וזהו אשר קראנו בפרשת ה־שבוע: „אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם, וישבתם לבטח בארצכם, ורדפתם את אויביכם ונפלו ל־פניכם לחרב, ורדפו מכם חמשה מאה ומאה מכם רבבה ירדופו, ונפלו אוי־ביכם לפניכם לחרב ופניתי אליכם והפ־ריתי אתכם, והרביתי אתכם, והקימו־תי את בריתי אתכם". בפסוקים נצחיים אלה אנו שומעים מענה לכל משאלות לבבנו: וישבתם לבטח בארצכם, ונתתי שלום בארץ, ושכבתם ואין מחריד, והש־בתי חיה רעה מן הארץ, חרב לא תע־בור בארצכם, להחזיר לנו כוח כבימי קדם, ורדפתם את אויביכם ונפלו לפ־ניכם, להחזיר לנו כח ההרתעה גם זאת מבטיחה לנו תורתנו: ורדפו מכם חמי־שה מאה ומאה מכם רבבה ירדופו. לה־גיע לכל זה שאנו כה זקוקים תנאי אחד ויחידי: אם בחוקותי תלכו ואת מצ־ותי תשמרו ועשיתם אותם.

הגיע הזמן שנראה נכוחה כי עם ישראל אינו עם ככל העמים, עוז כח ג־בורת עמנו נשאב ממעין רוח, עילאי לא ככל העמים, קיומנו בארצנו תלוי בדרכנו, בקיום תורתנו ומצוותינו. „אם ה' לא ישמור עיר, שוא שקד שומר". יש אדון לבירה, היו ימים שזכינו וראינו נסים ונפלאות, למעלה מהבנתנו, הגיעו ימים ואנו רואים כשלונות למ־עלה מהבנתנו. אות לנו שכך עלותה בי־מינו. אין אנו אדונים לעצמנו, יש אדון לבירה.

כמה מילים להורים ולמשפחות הש־כולות, אסונכם אסוננו. אסון כל בית ישראל, וכל בית ישראל יבכו את השד ריפה אשר שרף ה', קשה לנחם, קשה להתנחם. המקום ינחם אתכם ואותנו בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

משפחות שכולות, כולנו שכולים, וב־יחוד כאשר לא נדע אם השיקולים אשר שקלנו היו שיקולים נכונים.

מי ימנה את כל מה שמתחולל בקר־בנו בהעלותנו על מה שקרה במעלות, במעלות קדושים וטהורים, אין לבבנו שקט, אין לבנו שלם כלל וכלל מכל הי סיבות שגיטובו באסון מחריד, זה אשר ליבא לפרסמו, לא גליה אם נעשה את מה שהיה לעשות מתחילתו עד סופה של כל הטרגדיה האיומה של מעלות, מתחילתו של הטיול, עצם קיומו, ואחר כך תכנונו, ההנהגה עליו עד סופו עם כל מה שהיה קשור בהכרעה הגורלית שהובילה למה שהובילה. אוי לי אם אד־בר ואוי לי אם לא אומר, לא יכן ל־דעה כי אני חלילה בא להרהר דעה, אני בדעה כי למעלה מכל ספק שהמכריעים כוונתם היתה לטובת הנידון, אולם יב־בן מאד שלאור מה שקרה במעלות, ש־בגד לאסון נורא כזה, ולאור נסיון העבר שהמחבלים מציגים תנאי זה של שחרור מחבלים, חשוב ליתום דיון יסו־די לקביעת עמדה להופעה זו של הפ־סת ביה עדיפה כדי לשחרר מחבלים, ברור שלכל הופעה כעין זאת יש לגש־מים אופי שונה, אבל בכל זאת יתרום הדבר קיום דיון לקביעת עמדה להופעה זו, באם תעמוד בפנינו, בזמן שתעמוד בפנינו, בלי כל ספק שדיון זה יביא אותנו להחיה יסודית בחוק של הטלת עונש מות למחבלים.

מי שאינו איננו מהתר כימי כמה עקה לנו עד היום אהוקתו מלבת אורקסוס, ולוא נהגו בו כן ינו צריכים לזהוג, היו כבר ממנו והמחבלים היו יודעים כי שר נעשה אין להשיב, דיון יבת כלול. הבעיה יביא ללא כל ספק זית.

זעקת ושאלות המלוים בהלווי רבנות מעלות, שקריאתם ההדהד פסקה בשתי המלים „מות למ מחייבת אותנו ביון בדרישה זה ב ד רשאים להתעלם לא מהדריש מעצם התופעות ההורגות ונפגו הצגת תנאי על ידי מרצחים לשח המחבלים העצורים בידינו. מ צריכה להיות גם על המחבלים ו הם על המחבלים המתוכססים יום

ואני רוצה לומר ללא היסוס סמון, היכן נעוץ עצמת האסון ש עד עלינו הגלגל ביום הכיפורים זה מאז נלקח מאתנו הכושר לקח. לא למדנו לקח מהשתעשעו אשליתנו בכח ועוצם ידנו זה ש שאננותנו. זה גרם למחדלינו. זה עלינו אסוננו הגדול מאז קום ה לקח לא למדנו מהאסון הגדול ש מלחמת יום הכיפורים. לקח לא מאסון קרית שמונה. אנו פוגע הנודמים בכל המישורים ללמוד כעת לקח באסון מעלות. הלוואי מסוגלים מעכשיו ללמוד לקח הה כיו ירחם אותנו. „אל תטשני ואל תעזבני אלוקי ישעי". הורני ה' ה

ובסיום דברי אני רוצה להביא סיעת החזית הדתית התורתית, ו החזית הלאומית והליכוד, שב הוסמכתי להודיע בשמם על דר דרישת 54 חברי כנסת, לשחרר את אלה שנעצרו אתמול בגלל ה מול משרדי ראש הממשלה.

אני מבין עד כמה זה מעצבן אי אפשר להתעלם מהזעם הגדו צער בכל רחבי הציבור, מההתה דלה, מכל חזות שהיא בגבולות די מה שקרה על הגבול בקרית ו ובמעלות הבינו כמה גדולה ה

אמנם כן, אני במנת שכונת שלה במשא ומתן פוגע, אבל בר גם כהנתם של המפגינים לשובה כאב גדול, בושה תכסה פנינו לו כתגד הוביל למעצר את המפגינים שהבו את דמה של קרית ארבע להנגדי האם זה מה שחסר לנו, חש עם אלה היהודים החרדים לנו, לחיינו? לא כן ייעשה יש לרדוף.

גם אם אמנם שרי הממשלה לים את המשא ומתן חזורי תוך בצדק, כי הם עושים מעשה שיט עתידנו, בלבבם פנימה גם אתם קים וישנם כאלה שאינם שקטי־ בוחים — היתכן כי נאסור עליה זורו, ויעצרו אותם, יסתמו את המן אנו דורשים לשחררם מיד להם למחות: כולנו כחשבים בי־ אי השקט שבלבנו.

בעמדנו היום יום כ"ה אייר, שבר לפני שבע שנים שוחררה העיר העתיקה וזכינו להחזור לשריד ב־ דשנו — הכותל המערבי. היה ז גדול. היו אלה ימים גדולים. ימי טסים להחזור למקום בית מקדש ירושלים אותנו. יום גדול בדברי ירושלים מאוחדת. אבל עוד יום גדול יהיה, היום הזה אשר בו נ אותנה של ירושלים של מטה ע שלים של מעלה. (דברים ...)

מפגש סיעת ליכוד בסימן מינוי רבני השכונות בי"ם

הגבהת הפעילות של רשת הכוללים של דגל ירושלים בחבלי הארץ

במוצש"ק מברבק התקיים בירושלים באולם הגדול של מלון הסיכוי המפגש התד"ש של מועצת סיעה ליכוד בתנועת אגודת ישראל.

נוכח קהל גדול מטובי חכמי ורבני הישיבות עסקני צבור.

הח"כ מרדכי דוד להד"ר, יו"ר רשת שעורי התורה פתח את המפגש בציון התרשמים הגדולים בהרחבת פעולות רשת שעורי תורה ביסוד שעורים חדשים. הח"כ הגדיל בתכנון ישבם בשיחות כבידוי השעורים של רשת שעורי תורה המוללים דגל ירו־שלים מוכיח גדול התשיבות בעיית הקשר בין עצירים ת"ח עם שכבות ובתי כנסת וזו הדרך להגדיל תורה ולהאדירה.

הללו הראשון של המפגש הוה מסר בה הוקרה לאלה שנבחרו ביים אלה כרבני שכונות בפרברי ירושלים.

הרב מנחם פרוש עמד על גודל חשיבות הפעולה על בחירת רבנים בתוך לשכונות החדשות. בין הרב־נים שנתבחנו בימים אלה מנה את (לפי א"ב) הרה"ג אברהם דרוק, רב שכונת מורה הלפיות, הרה"ג אברהם אהלם רבה של מעלות דפנה, הרה"ג בנימין אדלר רבה של שכונת סבת צדק בהגה יהודה, הרה"ג בה תייחה רבה של סנהדריה המורחבת, הרה"ג שלמה גייבן רבה של רמות, הרה"ג משה פינקר רבה של גבעת המבתר, הרה"ג אליהו קצינלבוגן רבה של גרם אברהם והרה"ג משה קליר רבה של צבק רפאים.

רבנים אלה זוהר הרבנים הנגולים שנבחרו בעברים לנו על תקופה הד־שלא מבריכה בתוצאה ההיה להחזיק של התיחסות התיתה להעביר פיקוח על הכשרות לרכוש אימון כל חוגי הצבור בשרותי הכשרות הדתית.

הרב פרוש עמד גם יותר הכיוונים הסוגים וביחוד על מגמים של תיה מפלגים ברבני בתי כנסת ביהים בנה את הנבחרים החדשים, הרה"ג כאיד יהודה זילברשטיין, הרה"ג דוד יהודה דיישט והרה"ג משה פריקה.

הוצגים אלה לשני פני המועצה הדתית יש לציין תודות לעבודה ה משותפת של החזית הדתית והמודתיה אגודת ישראל ופועלי אגודת ישראל, שיתוף הפעולה המלא בכל המישו־רים והו הביא גם לעבודה הרצינית עם נציגי המפד"ל כלם יחד שוקדים לרומם מעמד המועצה הדתית שהתן אחוזה לכל שכבות הצבור ולכל אלה המקפידים על כשרות להחזירון.

הרה"ג בשה אדלר, מ"מ יו"ר המועצה הדתית עמד על תפקידיה של המועצה הדתית פעולותיה והשיגיה עד כה והגבויותיה בעתיד. התקנות הד גדולות שתוקים עם הצורים החדשים של רבנים גדולי התורה בוביא: תורה, עפי התפקידים עיקריים לגנינו הרבצת תורה לקרב המוני בית ישראל לתורה ולבקור על תקנות הכשרות, בגמתה של המועצה הדתית להלמיד פרכי הכשרות לרבה מהדריך וזה כעת ב־ידינו.

הרה"ג נח היילר רבה של סנהדריה המורחבת והרה"ג אברהם דרוק רבה של מורת הלפיות צבו בשם הרבנים החדשים, הביעו בדבריהם תודה והוקרה על האימון שניתן בהם והבטיחו למלא תפקידם הקודש באמונה לרומם מעמד הכשרות להג־דות רמה המועצה הדתית כראוי ל־ירושלים עיה"ק.

בחלק השני של המפגש הרצה הח"כ הרב מנחם פרוש על המצב המדיני, מסר על פגישת הסיעה עם ראש הממשלה בירת מלחמתו של שר החוץ האמריקאי פרופ' קיסינגר. וכן על מהלך הדיונים בועדה המדינית של החזית הדתית התורתית מה השקיעו הכר יצחק רבין והח"כ מנחם בגין עמדות שתי הקצוות בשאלת הסכם על הפרדה הכוחות בסוריה. והח"כ הרב פרוש גיתה העמדות שהסתמנו בדיונים, אתייז מסר על המרים הקואליציוני, על התפתכות בתוך הי כפלגות ובתוך הסיעות במפלגות. ברור שנפתח כעת דף חדש בהנהגת המדינה ועלינו להתהלך כי לפנינו מאבקים קשים.

אחרי נמסר דו"ח מפורט על הגו רותבות סיעת ליכוד בכינור מוכרזים בחבלי הארץ, נמסר פרטים על המבצב המוצלח בשילוב אברכי הכוללים ברחבי הארץ בפעולות הפצת התורה של דגל ירושלים.

הרב יוסף וייסברג מסר פרטים על הצעירים החדשים שנפתחו בפרברים חדשים.

בהמשך הדיונים השתתפו הרבנים: שלמה זלמן אוירבך, יוסף אייכלר, דוד אוירבך, צבי בסר, י' איזנה, משה אדלר, בנימין אדלר, שלמה בוקשטן, עקיבא ברילנט, י' בן אפרים, שלמה גינזבורג, חיים גפנר, חיים גינזבורג, אריה גולובנציג, שמואל גוטפבארב, יעקב גינזבורג, אברהם דרוק, יצחק אברהם דוויטש, מ.ה. הישלה, זוייל הילר, בצ הילר, מאיר הילר, יהודה הנדלר, יוסף ויסברג, מרדכי ויספיש, חיים ד' זילברמן, אשר מנגבדים, נחום סנג־ביים, שבתי פרייצר, יצחק בהתה־מנגבים, שלמה לבנ, אברהם י' ליברזון, מרדכי לחזחיר, בצלאל לבדוי, משה מן, מנחם פרוש, דוד פרבזל, אלי' פרוש, יהושע פולק, חיים פרוש, אברהם א' פראג, אליהו קצנלנבוגן, מרדכי קרצ'ינסקי, אברהם רביבוביץ, י' שטרסבורג, שמואל שאולזון, חיים שאולזון.

המשתתפים בדיונים הביעו על הבנה המבורך של דגל ירושלים בבנין רשת כוללים בחבלי ערב הי בלקף בני הישו... הצכנות אברכים ת"ח בעבר הארץ להפצת תורה, והצירותים להפצת תורה שנתגבו בחדשים האחרונים נתקבלו בהתלהבות עצומה בכל מקום. הכינ־התעסם בדיונים הצריכו את ראשי סיעה לירה שקתהלכו בפעולות של הרבצת תורה בין המוני בית ישראל שזוהי מצוה של אגודת ישראל ל־הגדיל תורה ולהאדירה.

במפגש נבחרה ועדה בהשתתפות אשר תעביר מבצע של מסע ההצעה־רות בפרוס חג השבועות המבצע יקיף את כל חברי הכוללים וכן כבודי השעורים של רשת שעורי תורה שליד מרכז אגודת ישראל בירושלים.

בפתיחת המפגש התהלל על התהודות שבה ישתתפו הגאון האדיר מאיר חיים שמואלביץ ראש ישיבת מיר, הגאון רבי יהודה צדקה ראש ישיבת פורת יוסף, הרב הגאון רבי [illegible] ראש ישיבת פורת יוסף. [illegible]

ש. בנדור

תכנית חינוך התורה (ג'אפ) שע"י אגוד"י בארה"ב

שבמה, עזובה וחילבו, כל המלים האלו יפות לתאור הנשמה בתהום החינוך היהודי בארה"ב. כי עובדה נראת היא שמרבית בני הנוער היהודי בגולה אדירה זו אינם זוכים לחינוך יהודי כלשהו.

יש להבין כיצד מפוצלת ומאורגנת רשת החינוך היהודית. אין כל מוסד גג המפקח ומפקח על הכל, ועל כן איש הישר בעיניו יעשה. בראש וב־ראשונה קיימת הרשת האורתודוכסית של מסגרות ישיבתיות ובמקביל בתי ספר לבנות המבציקות תכנית לימודים כלאה של חינוך יהודי בשורי זו הד בקיפה החל מגני הילדים ועד הד רימי וכלה בישיבות הגבוהות והסמינרים. אולם, הנהנים במוסדות אלו מהווים לצערנו רק מיעוט בקרב בני הנוער היהודים. אחריהם מצויים בתי הספר היומיים—אורתודוכסים ל־בנים ולבנות במסגרות מעורבות המ־קיפים 82,000 תלמידים ומציקים ל־תלמידיהם תכנית לימודים מלאה של לימודים יהודיים. אלא, שגם אם כבר עם כל המורים בבתי ספר אלו הם שומרי מצוות, הרי 60 אחוזים מן התלמידים אינם שומרי מצוות. הכיצד? ההסבר טמון בהשאתיהם של הורים רבים בפני נישואי התערובת, גם אם בעצמם אינם מקפידים על קלה וחמורה. הם רוצים לחסן את בני ביתם מפני הנגע הזה, ותוצאתם — ל־שלוח את הבן או את הבת לבית ספר עממי בעל הבגוה ליסודים יהודית. עובדה זו איננה מחייבת או־תם לשנות את אורח חייהם. וכך נוצר המצב הפרדוכסלי של הבה"ם האלו, הילד לומד דברים מסוימים בבית הספר ובשובו לביתו הוא משליך אותם באומרו גם כי הוריו מנהלים אורח חיים שונה ומנוגד למה שהורהו בזיו.

אם נמשיך במדרון החינוכי נגיע לרשת תלמודי התורה, אלו שכשמם לא כן הם. בבתי ספר אלו משתייכים בדרך כלל לקהילות אורתודוכסיות (קהלה אורתודוכסית בארצות הברית — מחוץ למרכזי היהדות המובהקים, איננה בדיוק מה שאנו מבינים אור־תודוכסיה. רבנים בקהילות אורתודוכ־סיות שבאלו נמורים במיקרופונים ל־השמעת דרשותיהם בשבתות ובחגים, ובני הקהילה מגיעים לתפילה בשב־תות בכלי רכבם גם אם אסורה עליהם החניה בחצר בית הכנסת) המיעוטם לקהילות קונסרבטיביות או רפורמיות, אלא שגם בשני הסוגים האחרונים המורים ברובם אורתודוכסים, תלמידי תלמודי התורה לומדים בבית ספר כללי גוים. הלימודים בתלמוד תורה מתקיימים בשעות אחר הצהרים, ב־דרך כלל שלש פעמים בשבוע. בשעות המפגש המעטות האלו מנסים המורים להחדיר אל קרבם בפם „אידישקייט" התוצאה בתנאים אלו היא שבמון אחד גדול.

גרועים מהם בתי הספר של יום ראשון, המשתייכים ברובם לקהילות הרפורמיות והקונסרבטיביות, הם מנסים במסגרת פעולות חינוכיות קלושות של יום אחד בשבוע — יום א' — לשקם בפם בן ההרס המבני המתבצע בשאר הימים. הכישלון הוא חד משמעי. 100 אחוזים של המורים והתלמידים אינם שומרי תורה ומצוות ואינם יודעים בסופו של דבר יהדות מהי.

רשת בתי הספר היומיים אורתודוכ־סיים, תלמודי התורה ובתי הספר של יום ראשון מאגדים בתוכם את מרבית בני הנוער היהודי שהוריהם משתייכים לקהילות יהודיות כלשהן. ואם תתרגם עובדה זו לשפת המספר פירושה ש־מרבית בני הנוער האלה מקבלים רק שמץ, ובדרב מצות של חינוך יהודי. הוסף על כך את הידיעה הכואבת שמרבית בני הנוער היהודי בארה"ב אינם נהנים מכל מסגרת חינוכית יהודית שהיא, ותוכל לעמוד על גודל התהומות של דור ההמשך.

שבמה חינוכית זו פירושה פוטנציאל עצום של ניבאר הפרוצת, זאת יוד־עים, יודעים וכואבים כל העוסקים והקרובים לשטח החינוך היהודי. מ־זה שנתיים נערכת בחסות אגודת ישראל בארה"ב תכנית פעולה מקורית ומקפת לכבוש חלק מן השממה הזו ולהביא את התורה אל התינוקות ב־אורת. בראש תכנית זו, הקרויה בתר־גום חופשי: „תכנית חינוך התורה" או בשמה האנגלי הפופולרי ג'אפ, עו־מדים הרב בלסקי ובנה מנהל כן בי־שיבת „תורה ודעת".

היעד משולש: ראש... את הילדים הלומדים בבתי הספר היו־מיים ולקרב אותם לחיים יהודיים, גם מחוץ למסגרת הלימודים. שנית להגיע אל הילדים היהודיים הלומדים בבתי הספר הכלליים הגויים ואינם מקב־לים כל חינוך יהודי שהוא. ושלי־שית, להביא את דבר התורה אל ילדי תלמודי התורה, אלו המסגרות התלת שבועיות להקניית יהדות של רגל אחת.

דרכי יצירת הקשר עם הילדים הם שונות ומגוונות. בדרך כלל מתחילה פעולת הקירוב ע"י „השבתון", הז־מנת ילדים לבלוי השבת במשפחה דתיות — 2 ילדים במשפחה, בשכונות יהודיות מובהקות כמו בורו פארק, פלטבוש, פאר־קווי א' בעיר הליכות ליקוד. כן שותים הילדים בחדר בן, ואפשר לארגן אותם בטיעך יום השבת לפעולות בצוותא. המשפחות המארחות עוברות טיען מוקדם כדי שתהיינה מתאימות לבלב אירוח והסביה במיכר נועם עם בושה אישי. באוח כל הילדים בתפללים בצוותא. מדריכים בני ישיבות מקיימים עמם שיחות, עורכים להם „סעודה שלישית" ומבקרים עמם בחצרות אדמו"רים, את מוצאי השבתות מקדישים במלאכה הקדושה הזו, וכן כל המדריכים בפ־עילות הרבבניות של קירוב לבבות הם בחורי ישיבה. לתכנית חינוך התורה סניפים בכל הישיבות בניו יורק הם בני הישיבות בחוץ לצד מ קיבת שיתוף הדוק עם מארגני התכנית.

שבתון עכזה גורר בעקבותיו קשר מתמיד של הילדים הנוחים להתרשם עם המדריכים או בני המשפחות המארחות. כך התחילה דרך ההכרות עם הדוד הוא צדיין לומד בבית ספר כי יהודות אצל ל' בן פילדלפיה, הילד בן 10 בא כביית רחוק מיהדות. ביטהו סי־פר לו על קיום השבתות, ההוא הגיע לשבת אחת בבורו פארק, התרשם מי מראה ציצית ונפגש עם המדריכים לשיחות נוספות. שיכנעוהו להצטרף למחנה קיץ של אגודת ישראל. הילד אם, שמעולם לא ידע ציצית אות צב־רית זכה בהדרך בקיאות שבערך ב־מחנה בדיכלי בצ"מ את כל המצוות עם תרמבים, היום בספרים לי הבאר גנים, הוא שומר שבת. גם אם גרתה הוריו הוא צדיין לומד בבית ספר ב־לליר"ניר, הוא לובש ציצית ומקפיד שלא להסירה גם בשיעורי התעמלות למרות לעג חבריו. כמדיתו ותקש־נותו הרשימו כל כך עד שכל שאר היהודים בין ילדי כיתתו החלו ללבוש ציצית. המדריך המטפל בו מנבא כי עוד יגיע רחוק.

פרט לשבתון נוקטים האברכים בדרכים רבות כדי למצוא מסילות ל־ליבות הילדים. הם יוצאים לבתי הספר הלבנים ומתאימים את פעולותיהם לאופי בית הספר. בבתי הספר הי־ביים האורתודוכסיים הם זוכים לגיבוי ושיתוף פעולה מלאים מצד המורים המנהלים, שהם בעצמם שומרי מצ־וות. כאן הם מקיימים שיחות עם הי־לדים בתוך בתי הספר, בהתאים אי־תן לרמה הירודה ביהדות של הי־לדים. מקימים לימודים בחברותא עם הבנים בשעות אחר הצהרים. בישיבת מיר למשל לומדים בכל יום שלישי 50 חברותות של בחורים עם ילדים וכך גם בישיבות אחרות, יאמר כי עד עתה מכוונות כל הפעולות לגילאי בתי הספר העממיים. כי לפעולה בקרב תלמידי התיכונים דרושה הכשרה מיוחדת. הפעולה במסגרת החינוך היסודיים מסולה על שכם המם־בירים משימה נאמנה מרבית הילדים ואפילו אלו הלומדים בבתי ספר יומיים אורתודוכסיים ממשיכים את ליהודיים ההיכרים בבתי ספר כלליים נכריים, על כן מנסים לשכנע את הילד הנויו להמשיך את ליהודי בבתי ספר תיכוניים דתיים. מיצעים בניע אף לישיבות האדירה.

הבחורים מקפידים בראש וראשונה לפעול בדרכי נועם ושכנוע, לא לי־צור התום של מתחים בין ילד להוריו, אלא לנקוט הסברה הדרגתית ובאה גם אצל הילד גם בין הוריו, ולנסות לקרב את כולם ליהדות. ואם גם אינם מצליחים תמיד להפוך את ההורים ל־שומרי מצוות הרי לפחות לא יאלצו לנהל עמם מלחמה תמידית קורעת על נפש הילד. בדרך כלל מוכנים ההורים לקבל את ההסברים האלו, ר פעמים רבות מצטרפים גם הם בי תהליך החזרה בתשובה. שיטת הפ־עולה בת"ת הכוח, אם נוכח שמרבית המנהלים והמורים בבתי ספר אלו הם אורתודוכסים, מבין את הא־חוזה והצידוד שזוכים לה הבחורים הפועלים מן המדריך.

הפעולות מתקיימות אפילו בבתי הספר הכלליים הנכריים ובאן ב: לער רה חוק צור של משרד החינוך הצירכזי וחוק זה מתיר להוציא את הילדים ב־כל יום רביעי בשבוע לשעה אחת של לימודי דת. פעילי ג'אפ הסתערו על ההזדמנות הזו. במסגרת השעה הזאת הם מקימים תכנית לימודים והסברה, כיום בקיפה הפעולה כבר 23 בתי ספר כלליים ובדעה המארגנים להרחיב את הפעולות בעתיד הקרוב. המטרה היא לקרב את הילדים ל־יהדות גם מחוץ לשעות אלו.

י' הוא ילד „השעה השבועית". את השיעור הראשון הקדיש המדריך ל־בירור השמות היהודיים של משתת־פים. ילדים רבים לא ידעים, וביני־הם גם י' אלא שהוא היה סקרן יותר מן השאר, רצה לדעת לחקר למה הי הודי ועובדה היותו יהודי בכלל. בי־כאן לכאן התחבר למדריך בשיחות שהילך לא ניתבל. המדריך הסביר והסדיר לו עריכת ברית מילה כדת וכדין וניתן לו שם יהודי.

תיקיהם של המדריכים והמארגנים עמוסים סיפורים של ילדים בשלבי התקרבותם ליהדות והסיפורים כה־רבים, עם כל „שעה שבועית", עם כל שבתון, עם כל כנס שמארגנים המארגנים לכנס בימי חול המועד ובחופשות מלימודים. בחול המועד של סוכות נטלו את הילדים, 2,000 ב־מספר, לטייל סביב ניו יורק, בחנוכה ערכו להם מסיבה. בקיץ ה' קלוב ישתתפו באותה כלה בהתנובה הקיץ החדיים.

כך בדרכים מורכבות, הרבה סב־לנות ואורך רוח, עם הרבה אהבה לכל ילד יהודי, הם מגיעים אל לבבות שלא ידעו יהדות מהי, אהמגירות והמוהאות בדשים בתבניות. הבציות מתחדשות לבקרים, כיצד לשכנע פ־לוני לעבור לבית ספר יהודי, כיצד להורה לבית ספר פלמני. העבודה מרובה רשוה החינוך שמם, השכר בר־כת ה' במעשיהם.

המודיע
יום א' ה' סיון תשל"ד

מ. אפפל

על הניקיון בירושלים

אנו חוזרים שוב לבעיית הנקיון בערים שלנו ובמיוחד בירושלים. לא משום שהנושא הזה אינו יורד מהפרק, אלא דוקא משום שהוא אינו נמצא על הפרק הזה, משום שמסעפים אותו משולחן הדיונים בעיריות.

וזאת, משום שהעירייה שאנו כה מר־ולים לעברם ומבקשים קרבתם יותר ויותר עד שיש לנו מיניסטריון ביותר למיזדות, אינם זונחים את הנושא הזה. הנה השבוע אומר לי תייר אמריקני: אני מטייל בארץ ונזהר שלא להוריד את העינים למטה מעשרה טפחים, הב־ריתה נשמעת מפיו. אני הולך תמיד ומסתכל בשמים והשמים של הארץ שלנו, בשמים הללו שבמשך חדשים רבים אינם פוסקים מלהבהיק יופי על ראשי הנד ירים, שאתה יוצא מארץ מגוריך אינך חייב לחשוב איזה בגדים עליך ללבוש, שמא תקבל את פניך רוח סערה וגשם שוטף, שמא תיזקק לבגדי חורף, אתה מסתכל על העצים הירוקים, על בתים שגדלו במשך עשרים וחמש שנות קיומה של המדינה, אתה נהנה מן הפרדסים הנודפים ריח חריף, ומגורר את המח־רים.

אבל מתירא אני להוריד את מבטי למטה, כלפי הארץ, כי בודאי תוקפת אותי, וזה כואב לי מאד כשאני שומע מכל צד שאצלנו יותר מלוכלך מאשר באיטליה שאצלנו יותר מלו־כלך מאשר אפילו בארצות ערב השכנות.

אני מספיק מבושה. אומר לי תייר ונימת הבדירות מוקרת מכל מילה. גם בניו יורק הלכלוך הוא רב, אבל נדמה לי שאינו דומה הלכלוך הניו־יורקי ללכלוך הירושלמי. בניו יורק מוציאים מן הבית את כל הדירטוס בבת אחת, משום שאין איש שיראה בו, אותו יוצא בלילה מסתכל סביבך וכשאתה בטוח שאיש לא רואה אותך, אתה ממהר להוציא את הארון הישן או את המזנון הגדול. מעביר את הכל ליד הבית שלך ומסתלק. אתה יודע שאתה עובר עבירות, אולם אתה יודע שכל ניו־יורק עוברת עבירות כאלה יום־יום.

של המדרכה הסמוכה לך, לא גלא כל אדם אחר רואה בכך סטיה מן הנסגר הטוב, אפילו אם הסוטרה אינם בגיבים על. האם המצא כאן בישראל נג זהר שיואיל בטובו להכניס את סה הדיקה של העיריות להנן אפרה של המכונית? לשם מה זורק אותה מבעד לחלון והקופסה המגלגלת לה להבאוה על פני אי על פני הכבישים עד שהיא כה באישהו מקום, כוונתה היא לה זוה ומתנתה עד שתבוא אשה ספה, היא באות בכל שעת היום והלילה.

דבר כזה לא ראיתי בשום בעולם, במיוחד מוקן התייר, לי הדבר כאשר אני מכתוב ביד זו לי העם והמשיבות שאני ב המצב הולך ומחמיר, לפי דעת

אמנם, עוקב אני אחר מבע הדבתה המסכנים ההלולו איבם שם לאסוף את האשפה וכבר אחריהן עימה גדולה של אשפה צבר אוטובוס, זה עתה משאית, זה עתה עבר כמה וצצירות, ותיר, עצים באויר כל פירי אשפה בירושלים צרות. יש רק להתבסס ולהוי

ש. הופמן

מרכזי תורה חדשים

התפתחות ה„כוללים" בארץ־ישראל

[illegible]

הסיבות שגרמו לזה

[illegible]

רקעים מיוחדים

[illegible]

(המשך בעמוד ו')

א. מרגלית

שומרי הראש

מה גדול ונכבד לי היה זה היום,
בבואך בברית החזות היהודית.
נשרו מחלפותיך, קווצות קווצות,
ובלהט התער המתהפך,
נצבו שתי פיאותיך, נחושות תלתל
לשמור דרך עץ חייך,
להדוף כל טשטוש תחומין,
ולסלק ערפל.

ברור ומסוים נהיית היום
לעיני כל רואיך
ומעל חזותך הרכה
נעלמו כל הספקות שנאחזו
עד הנה בסבך תלתלי זהבך.
מהיום לא יטעה בך איש
ולא ישאלך: מי אתה, ילדי?

כי נעשית אזרח בעמך, ותעודת זהותך:
פניך הטבועים בחותם חינך היהודי.
מהיום את ומודע אתה לכל ילדי אומתך.
שומרי חותם דיוקן הקודש,
וזיו איקונין שלך כזיו ילדי ישראל
הקורן מכל הדורות
ומכל מקומות היותם.
שיש להם "סימנים"
המודיעים קבל כל עין שוזפת תארם:
איש יהודי פה צומח לתפארה,
נפתח סגור עלי גביעו
ונתגלתה כותרתו.

ויהי בחלוף מחלפותיך
ובהתייצב שתי פיאותיך
כשני שומרי ראש, לתפארת
דיוקן מלכותך היהודי,
ראיתי איך קמה וניצבת
חומת ברזל וזהב
בינך לבין כל התועים בשדות הנכר.
אין זמם לפי בהמתם,
ומפניהם המתחפשות כגויי הארצות
מתנצלות עדיין היהודי.
מוצאות אתונות זרים
ומאבדות המלוכה.

על כן —
מה גדול ונכבד, לי היית ביום
ל"ג בעומר תשל"ד,
זורח באור יקרת ה"זהר"
נכנס, נא ומאושר, למערת הנרדפים.
מהיום תחל לשנוע
את קריאות הבוז המחשלות,
היום הזה נהיית מסרת מבטיהם,
הלועגים בגלוי,
המקנאים בסתר.

היום הזה נכנסת למערת
הקיום היהודי
מפכה על סיפה מעיין לא אכזב,
וחרוב התמיד שתול שם על פלגי
הנס.
היום הזה —
נמשחת, אשריך.

ה שורר, ניו יורק

פני גשרים של לבבות

[illegible]

ומחה עלברג, ניו יורק

המודרניות לכפירה

יציבות נצח — זאת התורה לא תהא מוחלפת

[illegible]

זאת התורה לא תהא מוחלפת

[illegible]

השינוי והסטיה

[illegible]

לבוש, לשון שם

[illegible]

סכנת הפשרה

[illegible]

ירידה הדרגתית

[illegible]

לאן מוליכה רבנות מודרנית

[illegible]

יום א' ה' סיון תשל"ד
המודיע ג'

הרב אברהם הכהן לוין / לא הגנת הדייר אלא הפקרתו

יש משהו בזוא, המתרחש לאחרונה במשטר המשתנות, אתה מתריע וזועק חמס נגד עוול, ומשתדל להסביר את הנימוקים המחייבים להמנע מלהפלות את שכר הדירה לדיירים ששלמו דמי מפתח והשקיעו ממיטב כספם בדמי מפתח. אך הממשלה לא מטה אוזן ולא מתחשבת כתגא זה, ועושה את עצמה כבת יענה הטומנת ראשה ב־חול ומחליטה החלטות בחפזון, לא מתוך שיקולי צדק ויושר, אלא מתוך לחצים של "בעלי בתים השובבים" שמכבם עומדים להם בפרסומת וב־הקמת רעש והפגנות כול אלה וכיו־צא באלה נכנעת הממשלה על נקלה, וממשלת רבבות אדם מעמלם וקנין כספם רכושם וכל משענת מגוריהם. הלא המסורבה שערות אנוש למראה העושק הגדול שנעשה כאן לעיני השמש!!!

הולך אדם ומשקיע רבבות לירות בדמי מפתח מתוך ידע שבית זה שייך לו לפחות ביחס להשקעה, הנה לפתע פתאום הוא מוצא את עצמו מרומה ומבושל כאילו הניח את כספו על קרן הצבי. והלא באותו סכום מ־מש של דמי־מפתח ניתן היה לדייר לרכוש דירה. ולקבותה אגב תוספת במוכח יחסית לסכום של דמי־מפתח!

יתירה מזו לאחרונה הולכת ונפוצה שיטה חדשה של בלססטי־בריות, הרוכשים דירות תפושות במחיר ב־זול, ומתעשרים על נקלה, כשהם ע־ביים, זאת ועוד אחרת למרבה הבושה והחרפה מסתובבים טיפוסים שליליים אלה בסביבות משרדי־הרישום בירו־שלים, ובולשים בלי הרף אחר די־רה ובשעת הדחק מוזרים במהירות לא הגנת הדייר — אלא הפקרתו. העושק וקונים את הדירה, ומיד הם נהפכים לבעלי־בתים חשובים, ומנסים עוד בעורמה לאיים על הדיירים בצוי פנוי, או לפתות אותם בלחצים של־נים, כדי לעזוב את הדירות ולהעשיר עוד יותר את אנשי העושק הגזל.

צר לי מאוד לציין במסגרת זו שלמרבה הבושה נמנים על כת זו של עושקים וגוזלים "אנשי צורה ותיית כביכול" המתעטפים בגלימא הרבנון, וזקן בידות יורד על פיהם שאינם כשמיקות מבושה על שוד עניים.

תמה מאוד שהרבנים וחכמי התורה לא מוקיעים עדיין בכל העוז את ה־חרפה הזאת של כמה אנשים המב־תימים את תפארת היהדות החרדית, במעשים שפלים הגובלים בתועבה ד הטם ממדרגה בזויה ומכוערה.

כאן המקום להעיר שאני חבר־הכ־נסת של אגודת ישראל, ומגליה המר־צים בסופו של דבר לא את עשירי העם והמליונרים המפורים, אלא ש־עיקר כחם בא מן היהדות החרדית השפלה והתודתית, שגרה רובה ככולה בדירות שכורות, ושילמו עבורן דמי מפתח גבוהים, איך וכיצד אירע ה־דבר שלא שמענו ולא כלום את זעקת העמלים מתוך גרונם של חברי־הכ־נסת בשער בת רבים, דגל דוכן רם לבל יעשה עוול בישראל, שאין לו את דוגמא בשום אומה ולשון.

מילא שלטון הפועלים וממשלת ה־פועלים היא רק פראה ופיקציה, היא מסוגלת לסרה ולהתנכר לכל כללי היושר והצדק ולהכפיש עד עפר את שוכני השכונות ונד־דרך בעים מכל אוזני העניים בק־הלת העם.

אבל נציגיה הנאמנים של היהדות החרדית תצאמנה למה הם שותקים ולא מריעים קולם נגד רשע וחמס, הורסים את משענת הרבים וממיסים אכזן על רבבות אדם שלא ימצא קורת גג לראשם ביום פקודה?

דומה שעדיין השעה כשרה להת־ריע ולהזעיק על העוול ולגשות ל־שנות את החוק, שאמנם הממשלה כבר קבלה אותה בימים אלה, אבל הכנסת סוברניית לבקש דיון על נושא זה שאין ערוך אליו, מבחינות הח־שיבות המיוחדת להמוני העם שלא זו בלבד שלא זכו לדירה משלהם, אלא גם בכשור השקיעו את כל הונם ואונם את חלבם ודמם בדמי־מפתח. הם נ־מצאים לפתע פתאום מעורטלים מכל כספים וקניינם וכל ערך ביתם הופך לסל־אשפה לאחר שבעל־הבית גוזל על פי החוק גם את ההשקעה של דמי־המפתח.

על מדוכה זו מצווה בעיקר היהדות החרדית להתריע ולזעוק בלי הפוגה, עד אשר ישונה החוק והממשלה מעו־מת המסגר, תבין פעם כי מלבד דירות שרד מפוארות המעונקות חינם אין כסף לאורך ימים ושנים לשרים ונגידים, מצויים גם דיורי פשוטים ותמימים, עמלים ותלמידי־חכמים, ש־אין זה בגדר של מצוה מן המובחר לעשוק אותם בלי הפוגה וההדרגה כל הימים עד תמצית דמם.

החינוך "של התקוה"

ברגעים קריטיים, מתגלה רוחו ה־אמיתית של אדם. אז הוא מתגלה כפי שהוא, לא כחל ושרק. הוא מת־גלה ביושרו או ערמומיותו, צדקתו או ברשעותו, אם הוא קטן או בעל צדקה, אם הוא בעל לב רחום, או שכל הזמן עד אותה שעה קריטית, שחק משחק של בעל לב והאמת של דבר הנברך בשעה קלה זו, כי אין לו לב כלל.

בכוסו, בכיסו ובכעסו.

ונאמר גם לאהר שנדון את חברנו עד שנגיע למקומו, כי גם את עצמנו איננו מכירים, כיצד היינו מגיבים בשעה קריטית חלילה, אם היינו יוד־עים לשמור על כבוד היהודי שבנו וגם על כבוד האדם, או היינו מאב־דים את עשתונותינו ומתפרצים ושולים את עיצותנו האמתית.

כי הרי אף אחד איננו מכיר את עצמו על כל צדדיו, כי אף אחד איננו מסוגל לדון את עצמו באותה אוב־יקטיביות כפי שהדון על נפש מאדם מחייב.

אבל דבר אחד ברור, כי שעת סכנה חושפת את תולשתו של האדם. היא מעמידה אותו במערומיו.

והנה, קרה מקרה אכזרי, ילדים יהודיים, מבית ספר ממלכתי דתי, נשבו בידי חיות אדם, ורבים מהם, כי כל אחד מבניהו כקהל שלם הוא בשבילנו — נרצחו על ידי חיות הד־טרף הללו.

התמונה, המחנך של הנערים והנע־רות הללו מהממלכתי־דתי, בחשבו כי הם עומדים כולם על סף המות, כלו־מר, בהימצאו פנים אל פנים עם ה־מוות, ואז בשעה זו מדבר את כל אשר בלבו, את כל האמת, הוא אמר לחניכיו:

באה, נשיר את התקוה ונמות בכבוד.

אלה הם מלים של גבורה מצד של מורה שאינו מאבד את עשתונותיו, שאינו פורץ את החוק, מפקיד את ילדיו ובלבד להציל את עורו, אלה הם דברים של אדם אמיץ לב, היודע שדבריו ישמעו גם לאחר, חלילה רצי־חתו ויהיו הם כדי לחנך את הדורות הבאים —

לקראת — מה?

למות כששיר "התקוה" על השפ־תיים!

— * —

האם, אדוני המורה והמחנך, כל היהודים שמתו על קידוש השם, על לרוחם יהודים, מאז יצחק אבינו ד־עד קדושי השואה כולם הלכו למות כאשר על שפתותיהם השיר "התק־וה"?

אי שמא הם שרו שיר אחר, אדוני המורה והמחנך הממלכתי הדתי? האם זכור לך אולי, איזה שיר הם שרו, אלה שהלכו למות משום שהם יהודים?

אולי עכשיו, לאחר שניצלת בנס, חזור אליך זכרונך, ואולי תז־כור איזה פסוק היה על שפתי כל הקדושים שעלו על המוקד, שבסבתה ניתלו, עונו בכל במרתפי האינ־קויזיציה ובמחנות ההשמדה של ה־נאצים—

איזה פסוק?

לא, לא שיר, ולא שום תקוה, ומ־חבר הפסוק הזה לא היה שיכור, ד־הפסוק הזה איננו "המנון", לצערנו וגם לצערך, של העם היהודי, זהו כאום מה־לא עלה פסוק זה בזכר אדם שעבר אותם רק פעם אחת בחיים. פסוק שעיד לנו כן השמים.

שמע ישראל, אומר הפסוק הזה, ד' אלוקינו, ד' אחד!

ופסוק זה לא עלה במחנך ב־אותם רגעים קריטיים־קדושים, ש־דיך־חביבך:

כראי המאמר את הפסוק שמע יש־ראל, ד' אלוקינו, ד' אחד — ד' רונך, ומשום כך לא אמרת לתלמי־דיך למות כיהודים.

לא בכבוד, אלא כיהודים, כי הרי זהו, לפי עניות דעתי, הכבוד הגדול ביותר של היהודי, שלא ימות רק בכבוד, כי גם לערבי שרצח את ילדיך, יש כבוד בעלו והצל ורצח ד־לסטים ביער יש לו כבוד כשלו. ד־אילו לנו אין כבוד משלנו, כל ה־כבוד שיש לנו כולו במלה האחת "יהודים"!

ובתור שכזה לא נזכרת כלל כי יש פסוק "שמע ישראל" אבל נזכרת בשיר "התקוה".

האם לא חשפת במלים אלה שלך, שנאמרו בכל הכנות ובכל הרצי־נות, כשהמוות כביכול לנגד עיניך את תכנית החינוך שחונכת בו ואשר הנך ממשיך להנך את הדור הצעיר המתחנך בממלכתי־דתי?

לא "שמע ישראל" אלא "התקוה", להבדיל בין הטמא והטהור.

לא הקדושה של היהדות, לא דברי אלקים חיים שדבר אל כל קדושי ישראל מיצחק ועד קדושי השואה, לא הדברים שנאמרו בהר סיני ד־נשנו על ידי כל גדולי האומה ב־רגעים הקשים ביותר, לא דבריו של רבי עקיבא כאשר סרקו את בשרו במסרקות של ברזל, לא דבריו של רבי חנינא בן תרדיון, כאשר נשרף הוא וספר התורה עמו, לא דבריו של — — — כל אלו שאתה זוכר הי־טב, שאותה הורה עליהם הן כאשר לכדת בספסל הן כאשר לימדת ד־תינוקות.

את כל אלה לא זכית ברגע קריטי ואיום זה, רק את התקוה זכרת!

איזה חינוך יהודי עמוק, קבלת.

ואיזה חינוך יהודי עמוק אתה מ־שיך להלבידך הניבך!

לקנא בך, אדוני המורה הממ־לכתי הדתי, אין לי אלא לקנא בך, טהרת הלב שלך, אל הפנים הנא־רות שגילית לנו, לא רק שלך, אלא גם של כל מערכת החינוך שחונכת אותך, שאותה צבד למעגה ואתה הור־פעת כמנהג דגול, כאיש שאינו מ־אבד את עשתונותיו, כאיש הזוכר גם ברגעים קריטיים מאד, את המפקד כמנהגי.

בשמע, כי זוהי דרך החינוך הממ־לכתי הדתי.

כלומר: התקוה במקום שמע ישראל. דו"ק ותמצא! וזה לציונבא, לצי־כובא מאד.

כי התקוה מסמלת משהו אחר, שונה לחלוטין. האם אין דעתך כן, אדוני המחנך? האם אתה מבין כי אפשר לומר בהוא סתורה את שתי המנ־כות הללו?

והאם אינך מסכים כי דרכים אלו אינן נפגשו אף פעם, כי הן פרללים.

כי אלה הם שני מושגים שונים ל־חלוטין, המושג האמונה־תקוה, הרי הוא לצערך, בכל "גדולתו" הוא אשר מושל היום במדינה, הוא ש־חינך את הדורות של 25 שנות המ־דינה, הוא הולך ובולל במושג "ככל הגוים בית ישראל", אלה הם הנד־רשים, וזהי התרבות הפורנוגרפית, זהו החילון הרוחני — —

זהו פירושו של המושג "התקוה". וזהי המגמה של המושג, והמגמה זו מתבלטת בכל שנה יותר ויותר.

ומגמה זו דוחקת לחלוטין ומכל וכל את המגמה של "שמע ישראל".

והנה אתה, המחנך אמיץ הלב מצאת, כי הדרך של המגמה "התקוה" יותר נכונה מאשר דרך החינוך של "שמע ישראל".

ואתה עיבשת סמל לכך, של ג־בורה, כאשר אבדת להניכיך שאלי־הם ועליך למות בשירה "התקוה", ואו הוא זו מ־זה של כבוד.

הנה אתה רואה, אדוני המחנך, במלים אלה, שלא חשבת כלל עליהן היטב, אתה חשפת את כל המגמה של החינוך הממלכתי הדתי, ואתה חשפת לעין כל, כפי שלא עשה שום אדם לפניך, את מגמתו האמיתי של החינוך הממלכתי הדתי, שהדתיות פינתה את מקומה לממלכתיות.

האמן לי, אדוני המחנך, אנו שב־כגו לא היינו מאמינים כי הדברים בממלכתי דתי, כבר הגיעו לידי כך, כי מחנך בעל מסורת דתית, המניח תפילין יום־יום, השומר שבת ושומר מצוה, יבכר את "התקוה" על "שמע ישראל". כלומר, יבכר את הממ־לכתיות החילונית, הוא עד לש־מים, שאנו כה נלחמים בה יום יום שנה שנה, שהיא דוחקת את רג־ליך מכל מקום ובכל שעה, ישיש לנו מלחמה קיום עצה, מלחמת קיום כבש, להיים ולבות הלילה — —

והנה נחשפה האמת האיומה הזו, האמת שאבד לא האמנו כי אמנם קיימת היא בחינוך הממלכתי הדתי, וזה כואב לנו מאד.

*

יודע אני, כי כשמתפשים, מוצ־אים הצטדקות. כפי שאמרתי קודם: אל תדון וכו', ואין אדם נתפס על צערו וכו'.

אבל — — —

נדמה לי, כי אתה, עכשיו, מבין היטב עד כמה המלים שלך ברגע קריטי זה חושפים את שיטת ה־חינוך של הממלכתי הדתי.

ואתה מבין היטב מה מסתתר מ־אחורי הכלה היהודית: אבי"י!

א. וויס

בשדה ספר

לפתרון בעיות שהזמן גרמן

מאז ומעולם היה מעמד מיוחד לפוסקי הלכה, המשיבים, שנדרשו להביע את דעת תורה לגבי שאלות מסובכות, שלא הוזכרו בשולחן ערוך ובנושאי כליו. ב־שעת בירור הלכה כגון זו באה לידי גילוי לא רק בקיאותם לגלות מקורות לה־לכות מחודשות, אלא גם גדולתם בתו־רה, להעמיק ולהוכיח את הדברים, מ־תוך השוואה עם סוגיות הש"ס או מ־תוך דיוקים בלשון הגמרא רש"י ותו־ספות, כדי שלא יוכלו לערער אחרי פסק ההלכה, ופסקי הלכות אלה מש־משים כיסוד לגדולי התורה שבאו אח־ריהם, לגבי הלכות שנתחדשו בדורות הבאים.

תפקידם המכובד של המשיבים הוב־לט בתקופה האחרונה, עם הופעת הש־אלות הטכנולוגיות. התובעות את פתי־רונן, ובאן נדרשת מהרב הפוסק לא רק ידיעה יסודית בש"ס ובפוסקים אלא רק בקיאות עצומה בספרי האח־רונים שכבר עסקו בנדון, אלא גם ידיעה בעניינים טכנולוגיים, כדי שיו־כלו לכוון דרכם של שומרי אמונים ה־קובעים את הליכות חייהם לאור התו־רה.

קדושת רוח מיוחדת היתה לי אימוא, כאשר הגיע לידי ספרו האחרון של ה־גרמי הלנר, רבה של אשקלון "יחוות אבי" שאלות ותשובות בעניינים אק־טואליים, ובתשובותיו המקיפות גילה את כוחו לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכ־תא, ואם כי מיראי הוראה הוא לא נמנע מהכרעות בכוח דהיתרא, והדברים מאירים ושמחים. וגדולי הדור שנתנו את הסכמותיהם לספר מציינים כי רב כוחו של הגאון הנ"ל לברך וללבן כמה ומעלה עניינים לשמה אלקים ואם בנהר פלגיו ואמריו כי נעמו, לברר דברי במים אדירים ים התלמוד והפוסקים, ראשונים ואחרונים, בטוב טעם ודעת מכמותו של הגרים משפטין המבמים תורה' ובדוגמא נציין הכרעתו בקשר לכיבוס בגדי ניילון בשבת, שבזה לה־עמר הדברי בהמ"א נבונים למעשה.

העניינים הנידונים בספר כוללים קשת רחבה של הנושאים שאדם נתקל בהם יום יום ונדרש להכריע בהם הלכה ל־מעשה. המחבר הנושא בעול ההוראה זה כשלושים וחמש שנה, ובזמן כהפי יובל שנים בארץ הקדש, השקיע עמל רב לברר את ההלכה להגיש לנו בק־צה הכרעה ברורה למען נלך באורחות חיים.

מתוך עיון בלבד בתוכן הענין אנו רואים שהמחבר הנכבד, היושב בד' אמ־ות של הלכה, בראשונה במושבה ה־חקלאי שפיר ולאחר מכן כרבה של עיר ואם בישראל אשקלון, נדרש להכריע לא רק בבעיות מקומיות, אלא גם בש־אלות ארציות, המעניינים לא רק את מורי ההוראה ודייני ישראל, אלא כל אחד ואחד מאיתנו הנתקל בבעיות התובעים הכרעה, אם בחיי הציבור ואם בחיי היחיד.

שתי השאלות הראשונות דנות בשא־לות ההשובבות למושבים חקלאיים, הר־אשונה דנה בדבר שוחט עופות הנעשה באופן המוני בכלובים, ונראה בעופות שינויים, ובשאלת השאלה אם נקרא גבי עופות מסוכנות ומהו גבי שוחטה שיצא מליל מסוכנת ומותר השניה היא ב־מושב חרדי לגבי בהמה מסוכנת ואין שוחט במקום, האם מותר למור את ה־בהמה ולנבלה כדי שלא יהיה לו הפסד גדול, או שעליו להניחה למות מעצמה ואסור להמיתה, ואלו השאלה השלי־שית חורגת ממסגרת מקומית, ובה הוא דן בתנורי גז אם יש אפשרות לצ־לות בשר הנקרא בגריל, וכן יש תנורים מיוחדים לצליית עופות שלמים בגריל. האם צריכים להדיח ולמלוח את הבשר שרוצים לעשות בגריל, או שמותר לצ־לות בגריל בלי מליחה, הוא נדרש יסו־דות יסודיות בדבר הסוגים המיוחדים של התנורים החשמליים.

הטורים והוא הדין לקוראי העתון היא השאלה בדבר עתונים וכתבי עת הנד־פסים בכתב אשורית, ותוכנם הוא חול, האם מותר לנהוג בהם בזיון, וכן גבי הדפסת ספרי קודש, האם יש הבדל בין אותיות רש"י לבין אותיות מרובעות, והוא מסכם: "ברור פשוט לענ"ד ספרי מינות וכפירה ומחברות של חשק, המ־עוררות לתאוה ולחשוק לקיר ולליצנות, אף שנדפסו בכתב אשורית ולשון עברית", מצוה לשורפן ובאמת היה כ־דאי לנהוג בהן כל מיני בזיון ולא לשור־פן בלבד", באידך, "לשטרות והזמנות של מצוה, להוות עם שמות המתנדבים, מותר להשתמש בכתב אשורית", ענין ביותר בדבריו כי חדושי תורה ג"כ אין להדפיס רק בכתב רש"י ידוע לי ספרו באותיות רש"י, אחרי בשעתו נתקל בקשיים, ואכמ"ל.

שהגאון מטשעבין שקד להדפיס את תשובה מיוחדת בספרו מהדורים השא־לות בחיי הצבור, וכן נהגים לרקום על הפרוכת ומעיל ספר צורת אריות, וכן יש בתי כנסיות שעל הכותל מ־ציירים כל מיני צלומים כסמל י"ב השבטים המור אי"ד וכו'. והוא הדין לגבי בתי כנסת שהחלונות מצויירים כמו שעושים חלונות מצויירים בתפילות של הגוים, האם אין בזה משום חוקות הגוים, ובאן הוא נדרש לבירור שיטת הראשונים באופן יסודי עד הכרעה ל־מעשה.

"לגבי בית הכנסת ישנה גם שאלה שהפכה להיות אקטואלית באה"ב מ־פהו הפכו בתי קלנוע לבית מדרש מאה"ב, וישנם בתי מדרש חסידים שניבורים צריכין סידורים של השמוש הקודם שאלה זו נדונה כבר ע"י בעל, שואל ומשיב "הפוסקי" בית תפילות של עכום שאין שם שום צלם ודמות כלל שמותר לעשות בזה הכנסת או ביהמ"ד, וגם מצוה איכא לקדש שם שמים" אולם למעשה פוסק המח־בר שתפילה במקום קרבנות תקנום "כשעומד בתפילה שהוא נגד הקרבן במקום ליצנות וזנות וחשק שאסור. שבודאי אין מקום כזה מסוגל לעורר את הכוונות לקדושה וטהרה ולפנות המחשבות מהרהורים רעים, ולפי"ז אי־סור להתפלל באולמי קלנוע ותיאט־רון ובאן לפנינו בירור יסודי בעניני "ובחוקותיהם לא תלכו". השאלה נו־געת גם לגבי השאלות שעלו ע"י ש־רידי השואה בשנת תשי"ג ע"י הקמת מצבת זכרון יכ"ב מבין השאלות שעלו בשנים האחרונות נזכיר את הבירור בדבר הצתהפות בחידוני תנ"ך, ואם אמנם מותר לסדר בחידות כדי לחדד התלמידים הלומדים תורה הוא קובע איסור להשתתף בחידון תנ"ך.

שאלה שהיתה אקטואלית ביותר היא שאלת מפקד התושבים במדינה שנערכה בשעתה, וכן ישנה בעיה זו לגבי פועלים היוצאים לעבודה, סופ־רים את החיילים המפקדים ואף ב־בתי ספר סופר המורה ורושם את ה־תלמידים. בידי כותב הטורים ישנו מכתב לאותו מגדולי ירושלים לפני מאה שנה, ובו הוא תולה קולר אסו־נות במפקד הנפשות שנערך בפקודת מונטיפיורי, כתכונה לקבל ה"חלוקה" ב־בכי"ם.

מבין השיטין משתקף מאבק של ה־יהדות החרדית נגד נסיונות פורקי העם למגוע בעיקרי האמונה ע"י ני־תוח המתים השרירותים אף הקירה בשיטורות. לשם תפיסת הרוצח איכה מתירה ניוול, וכן אין להתיר לשם ל־מוד רפואי, כיון שאין החולה שצריך להתרפא לפנינו. ומתוך סוגיות הגמרא הוא מוכיח לאסור. גם אם היה המת מבוטח ביטוח חיים במקרה אסון, ד־מכשו אין היורשים יכולים לקבל דמי הביטוח אא"כ ינותח המת לבירור ס־בת המות.

במרירות מיוחדה הוא דן בשאלת גיוס נשים, כאשר גדוצנה ארץ קודש ויגועו אמות הסיפים בשאלת גיוס נ־שים, והוא מוכיח שאין לחלק גם בין גיוס חובה להתנדבות מרצון, וכשם שאסור לגייסה כן אסור לה להתנדב מרצונה, לפי שעצם יציאתה מביתה והכללתה במסגרת הממונה ומופקדת על בעשיה, הוא סתירה להגדרת "כל כבודה בת מלך פנימה".

בספר ניכרת ידו האמונה של בו ה־מחבר ההרב צבי יהודה הולגר, המש־מש בקודש כראש כולל צאנז־קלויז־נברג בבני ברק, ונאמנת עלינו עדותו של המחבר שהאיר עינינו בכמה ענ־יני כדי שיגמר בכי טוב מכל הב־חינות.

בהקדמתו מציב המחבר ציון לא רק לזכר תותגו הגאון הנערץ רבי ישראל הולגר זצ"ל לאביו ולכל מש־פחתו שנעלו על המוקד בבבשני ה־אש על אושוויץ על קדוש השם. ערב שבת קודש זמן קידוש היה. הם קיב־לו את הדין הנורא ויחד הלכו אמר אחיו ואחיותיו לתאי הגז באהבה ד־הוא מבשיך שנשרפו ברבבותיהם חכ־מי התורה, סופרים עם ספריהם, שאין להם תמורה ונשאר העולם בלי תוון, שממה. ובודאי עלינו לצעוק לגע ל־חדש חידושי תורה, להוציא זאת ל־אורה, ואין לך מצבת זכרון ראויה יותר כאשר הכפר תנוהה "למען דעת כל עמי ארץ, שגדולה נשרפים ד־אותיות פורחות, ואין איש יכול לש־פוט קץ לאותיות קדושות שבהם ברא הקב"ה עולמנו, ולנצח נצחים הם לנו מאירות.

• ב. לבנה

נצנוצי אור

אחת הדרכים — אורות התוך מאירי הדורות לאיש ישראל, לנצור את דמותו הרוחנית ולהתקשר אל המעין ממנו שו־אבת האומה את כחה ורוחה — הוא לימוד המוסר.

ספרי המוסר שנתרבו ומיסודות ה־מוסר הפזורות בכל אוצר התורה ה־גדול של עם ישראל מהווים אוצר בלום אשר מטרתו להביא את המתבונן בהם בכל רזי ומכמני הבריאה בסוד "יצירה ובעיקר העיקרים של תכלית הי־האדם. מה חובתו בעולמו.

האדם הפועל והוי את חיין הוך ראית המסורה לעיניו נזון מכח ידיעתו זו בכל שלבי המעבר ובמהלכין הפתלתלים של עולמנו. ולפיכך גם יטיב למצוא דר־כו ולהתקרב אל התכלית ביודעו מאין בא ולאן הולך.

אם כי ניבוים לבאורה מבוכת שונות באופים של כל אחד מספרי המוסר הנה אחת דרכם בדרך המוליכה והעולה בית א־ל.

לפנינו ספר קודש ויקר אשר הגה ד' חיבר במהדורא מחודשת הרב שלמה קצין, אשר קנה לו כבר שם בחבוריו הקודמים. בספר זה "ניצוצי אור" דלה המחבר וכגם יהלו דברי מוסר מגדולי ומקדמוני המחברים זי"ע, בתוספת נו־פך משלו. וספר נשגב זה ראוי וחשוב הן לבני התורה והן לציבור הרחב. יש־אבו בו טוב טעם ודעת.

ניכרת היטב בספר היגיעה הרבה שהשקיע המחבר בעצם העניינים, בד־ברים בהירים, ברורים, מאירים ומהד־רים, הנהגות, הכרעות ומדות טובות. ד־בסגנון השוה לכל נפש. דבריו יוצאים מן הלב ושופעים אהבה רבה כאבר איש אל בנו. וחזקה עליהם שימצאו מ־סילות בלב הקורא אשר יחוש שהד־ברים מתכנים אליו ישירות.

הספר מחולק לשלשים ימי החודש יום יום ומוסרו, ויום יום ולקחו, חלוקה זו יש בה מצרכי הנפש אשר זוכה בכל יום ויום לאור חדש, ולאפ־שרות אין סוף להתחזק ולהתעלות בדרכי התורה והיראה. זכה המחבר הגדול ומפוך זה קנה לו מהלכים בחוגים שונים בצבור אשר קבעו ללמוד בו בצוותא מידי יום. זכות גדולה זו להמנות עם מצדיקי הר־בים עלתה בחלקו של המחבר.

ניצוצי אור הנו יצירה יין ישן בקנקן חדש הקובע ברכה בתוספת חשובה לאוצר הגדול של ספרי ה־מוסר המחשבה בישראל.

י.ד.

שמואל אריה לוין

מה שלא כתוב בספר השבת

תגובה לכתבה במדור האחרון או פתח רצון להביע דעה, תקראנה האמהות ותשפוטנה.

הדברים שאני עומדת לכתוב יישמעו אולי מאד בלתי פופולאריים, וללא ספק תרצינה רבות מהקוראות "לבלוע" אותי. אולם, אף על פי כן, רצוני להשמיע את אשר בלבי.

מאה"ב דרך מדינות אירופה הגיע גם לארצנו עידן הפסיכולוגיה. הנור־לה בחוגי החילוניים "הנאורים" ד־עות, לא עלינו, גם בחוגים חרדיים מבהקים — כבר לא אומרים מלה לילד בלי להתייעץ תחילה עם ספרי הפסיכולוגיה, ולדעתי — שלילה רבת בעיה זו.

תורת־הנפש בימינו מתבססת הר־בה מאד על הורתו של פרויד — אבי הפסיכואנליזה. לא אבוא כאן לנתח את דעותיו הפסולות. דיינו לז־כור, שהוא עשה מהאדם בהמה. ל־פיגתו אדם מורכב מיצרים שפלים בלבד, הוא כופר בכל המציאות של עבודת ה' בכל לבבך — בשני יצריך. כך שכל דבריו הם כפירה ושלילה מוחלטת צבורנו.

נהגנו אנו לכרוע ברך בפני "מה אמר הפסיכולוג" — אך ראוי היה שנשתחרר מזה, ויפה שעה אחת קו־דם! למה יש ליצור מכל. דבר "בעיה"? כל שאלת־ילד, כל בכי, כל "מנהג" — אנו הופכים מיד ל־"בעיה", מביאים אותה מעל גבי ה־עתון, מתדיינים ומתפלפלים — איך לבחור, איך לענות, מה לעשות ומה לבנות, אין לי התנגדות לעצם החל־פת דעות הישנים בין נשים ואמהות. — זהו דוקא מענין — אבל נקודת המוצא, הגישה — פסולים בעיני. ל־דעתי אין הפניות באות מתוך רצון סתם להחלפת דעות. לשם כך יש בודק כלל לכל אם את חוג חבורי־תיה ומכרותיה. הנעשה היום הוא שכל דבר מהווה "בעיה" הצריכה "פתרון" במוצהים אלה, שמתחום הפסי־כולוגיה, אין להם מקום אצלנו. אני בטוחה שעלינו להשתחרר מן התלות האמבינה בכל מלה של פסיכולוג או פסיכיאטר, ולדעת שלא כל דבר ה־יוצא מפיהם של רופאי הנפש הוא "תורת משה מסיני" — כפי שמתיי־חסים לזה היום. כדאי לזכור, שרוב תיהם ודיעותיהם של רופאי נפש אלו נובעות בעיקר מטיפול במופר־עים דוקא, והרבה פחות ממחקרים בקרב משפחות לגמרי נורמליות אשר אינן מגיעות אל הפסיכולוג כלל. (וזאת בנוסף על העובדה שמחקרי־הם אם נעשו — נעשו בעיקר בין גויים, ובכלל — בקרב אנשים בעלי מנטליות שונה מזו שלנו — לכל הדעות, כך שמסקנות רחוקות מל־חייב אותנו מסוגנו). אביא דוגמא קיצונית מעט לשם סיבור האוזן: לפני 40—50 שנה דגלו רוב האמהות — וגם הרופאים — בחינוך מוקדם לנקיון. כצבור שנים נתברר לפסיכואנליטי־קנים שטפלו במופרעים, כי אחוז גבוה של הילדים שבטיפולם התנכו חינוך קפדני לנקיון. הם תלו באמת את מופרעותם — וגרסו חינוך כאחר יהיה. לא באתי לומר שאינם צודקים. אך הגיעו בעצמכם: פחות או יותר 100% של הילדים חונכו באופן זה. נניח שמהם 5% נעשו מופרעים. מה בנוגע לשאר 95% שחונכו באותו אופן? הרי לבריות הכל הם בשאר נורמלים — והצלחתם של הפסיכולו־גים בהקבלה. רוב האמהות מתנגבות היום לנקיון הרבה יותר מאשר. האם קטן אחד המופרע־ביב יש להניח ש־תמצאנה סיבות אחרות לתלות בהן מופרעותו. אך מכאן יש להסיק על הדרך עבודתם של החוקרים ועל מר־דת דיעותיהם. אל הסקנה מכאן ה־קיצונית, שאני דוגלת דוקא בחינוך מוקדם לנקיון כמו לפני 50 שנה — הבאתי זאת רק כדוגמה אחת מני רבות לעקור "הנסיון וידע הרב" שיש לפסיכולוגים. אמהות אהובות והגיו־ניות היו מאז ומתמיד להסתדר עם כל שיטה — לא החכירו כדי בעבר,

> מסיבות טכניות מופיע כאן החלק מן המדור שלא הופיע בשבוע שעבר

אינן מקילות מדי היום — הן מאושרות וילדיהן באושרים וגדלים נורמ־לים בהחלט גם אם לא בדיוק מכתוב בספר הפופולרי לתקופתם.

אם יקרה — צעירה או מבוגרת — אל תעשי מכל דבר "בעיה", הגיבי על דברי ילדך, על שאלותיו, על הת־נהגותו — את התגובה והתשובה הך־טבעית והספונטאנית העולה על לשו־נך — שהיא פרי חינוך שלך כילדות, תוצאת הצצמאיות והאנושיות שלך, אל תזכרי מה אמר הפסיכולוג, מה למדת בסמינר, מה כתוב בספר ומה נאמר בשבוע שעבר בעיתון. אל תעשו מילדיכם בעיות, — הם בסך הכל יל־דים מאד חמודים ואפילו נורמליים. כמובן — עלולה להתעורר לפעמים — לעתים רחוקות — בעיה שהיא ב־אמת בעיה. הלא קיימת מציאות — ולו תיאורטית — של בן סורר ומורה. אך אז, אמהות, לא ספר ה־פסיכולוגיה, ולא העתון, ולא הפסי־כיאטור! יש לנו ב"ה גדולי־תורה, הפקידם להדריכנו בחיים; ולא רק לפסוק בשאלות של בשר בחלב. כש־בעיה היא אמיתית ולא "פסיכולוגית" — פנים אליהם: ובכל השאר — אנא, אמהות חרדיות יקרות — ש־כחנה מעט מעט את הפסיכולוגיה זה לגמרי לא יזיק!

ח. ובר

ירושלים

הבית שלנו

"חוג עידוד" של נשי אגו"י בת"א נותן סיפוק רוחני לחברותיו

... רציתי לספר לכם ולכל הקור־אות עובדות אחדות שאולי תדרבנה נשים נוספות להצטרף אלינו, ואני תקוה שכך יהיה.

יום ששי בין הערביים בתל אביב ניכר שהשבת קרבה והולכת. הרחו־בות ההומים בדרך כלל בשעה זו — שוקטים, החנויות נסגרות בזו אחר זו. פה ושם נראים יהודים לבושים בגדי שבת הממהרים לבית הכנסת לקבלת פני השבת. על דלת אחד ה־בתים נשמעת דפיקה צנועה, שתי נשים ניצבות בפתח, ניכר כי המתינו להן. בעל הבית, יהודי בעל זקן שיבה פותח את הדלת בקוצר רוח ובהתרגשות הוא ממלמל: "ידעתי כי תבאנה, ברוכות תהיינה". "עכשו אוכל ללכת לבית הכנסת להתפלל, כבר זמן רב שלא הרשיתי זאת "לעצמי" מחזה זה חוזר על עצמו זה מספר שבועות, שתי נשים באות כדי ערב שבת לאחר הדלקת הנרות, לשבת עם אשתו החולה של אותו יהודי שאי אפשר להשאירה לבדה בבית, כדי יוכל בעלה לצאת לתפלת קבלת שבת בבית הכנסת.

ושוב, על אחת הדלתות בבית אפור נשמעה דפיקה, אשה לא קשישה ב־יותר פותחת, משרואה היא את הנכ־נסות מתפשט חיוך ומאיר את פניה העצובות. היא מזמינה באותו חיוך של שמחה את העומדות בפתח להכנס. בלכתן היא מודה להן: "תודה רבה תודה רבה" "על מה? שואלות הנשים ובליבן הן תמהות. "הלא רק שבנו שעה קלה ושוחחנו, על מה?" "על שמישהו פתח את דלת ביתי היתו־מה בצלה הבית הגלמודה".

בבית תל אביבי אחר גרות אם ובתה. הבת עובדת בשעות לפנה"צ והאם חולה שאינה מסוגלת להשאר לבד בביתה אפילו לשעה קלה. ב־שעות לפנה"צ נמצאת אצלה אשה ב־שכר, אך בשעות אחה"צ הבת רתוקה לביתה ואינה יכולה לצאת לכל מקום שהוא. כל מאמציה להשיג עזרה ב־בירוק עלו בתהו. עד אשר נודע המקרה לנשות חוג עידוד ובו הוחלט לבקר בביתה. משך שלש עד ארבע פעמים בשבוע, הבת השתחררה מעט הקשר שנוצר בין המבקרות לבין האם ובתה הפך למשפחתי כמעט.

אלו הן רק שלשה קטעי סיפור חיים. כאלו מצויים רבים הנוגעים ל־הם: נשים חולות, גלמודות, בודדות המצפות כי מישהו יפתח את דלת ביתן פעם ביום. בני משפחת המבד־כים כי מישהו ישחררם לשעות מספר מהחולים בהם ויוכלו להפנות לי־עיסוקים וחופים אחרים. נשים ה־רתוקות לביתן מטתינות לפנים חד־שות, לשיחה רעננה ובפודדה, של־אחריה הן מרגישות עצמן מאושרות יותר.

"חוג עידוד" שהוקם ע"י קבוצה מנשי אגו"י בת"א פועל ... הוא החל בשלש נשים הגיע עתה, לאחר שנה לקיומו, לכלל עש־רים. אך ההיקף איננו מדביק את ה־ביקוש. הפניות ממשפחות שונות ה־זקוקות לביקורי עידוד הולכות ד מתרבות. ההוצאות הברוכות שרואות המשתתפות בחוג זה ממצפיקות מדר־בנות אותן להוסיף עוד ועוד ב־מלאכת קודש זו. הן מוסיפות לבוא אל הזקוקות להן. אך החוג זקוק לכוחות נוספים ומחקים. לנשים ש־הרצנה להקדיש מזמנן כדי לבקר ול־שמוח, לעודד ולהכניס שמחה הצער בם. לאלו המצפות לפנים חדשות.

השכר המיידי, מבטיחות אלו שכבר משתתפות בחוג זה, הוא הסיפוק העצום ששואבות הן לאחר כל ביקור, לאחר כל פעולה.

המעוניינות תפנינה למספר טלפון: 615324 או 64904.

בתיה בראש

מש הו ממטבחה של אמא

מאכלי חלב לשבועות

מאכלי חלב, לא רק שהם טעימים ומזכירים לגבינות גבינה, תפחור אדומה בשמנת, אטריות בחמאה או עוגת גבינה הם גם מקור תזונתי חשוב ביותר לילדים ולמבוגרים.

נוסף על כך בהירים — שהוא סביר ביותר בחום לאמרים. הנה טוב יותר מחג שבו אפשר להנות ממכולתי ה־חלב. ליקטנו כרשמים שונים לתועל־תך והנאת בני ביתך.

עוגה מהירה

2 כוסות קמח, 2 כפיות אבקת אפיה, חצי כפית סודה לשתיה, חצי כפית מלח. 150 גר' מרגרינה (או חמאה) 1 כוס סוכר, 2 ביצים, 1 כפית תמצית וניל, 1 גביע שמנת חמוצה (השמנת מוסיפה איכות קטיפתית ר מרענת התרשבות העוגה).

למילוי וקישוט — חצי כוס אגוזים, 1 כפית קנמון, 2 כפיות סוכר.

שמני את התבנית אפיה עגולה או מרובעת (המכילה 4 כוסות). חממי בצק. חממי את התנור בחום בינוני (350 מעלות פרנהייט) ערבבי את האגוזים עם הסוכר והקנמון לקישוט ומילוי התנוי בצד.

נפי את הקמח יחד עם המלח אב־קת האפיה והסודה. לשתיה לתוך קע־רה. בקערה אחרת בחשי בתתקה או הקציפי את המרגרינה עם הסוכר, הוסיפי את הביצים המשיכי בבחי־שת או בהקצפה עד שתתקבל תערו־בת חלקה. הוסיפי את הקמח השמנת להרוגין תוך כדי בחישה.

שימי את מחצית הבצק בתבנית ה־על כצליה את מחצית תערובת האגוזים, כצורת כך, שימי את מח־צית הבצק השנייה ופזרי למעלה את שארית האגוזים והסוכר.

אפי בתנור כ־50 דקות, או עד ש־העוגה משחימה וקיסם הנעוץ בה יוצא יבש. צני בשיש דקות לפני ההוצאה מהתבנית. אפשר להגיש את העוגה בעודה חמה.

סלט חצילים בגבינה

300 גר' חצילים, ½ קי"ג גבינה, בצל קטן קצוץ, 3-4 שיני שום, 3 כפ. שמן, מיץ לימון, מלח, פלפל. קלי את החצילים על האש קלפי ומעכי אותם (אפשר גם לבשלם ול־קלפם אחרי הבישול לפי שאינה סו־בלת את טעם הקליה) הוסיפי את הגבינה, הבצל הקצוץ, השום הכתוש. תבלי במיץ לימון, מלח ופלפל.

פשטידת קשואים וגבינה

2 קי"ג קישואים, 3 כפות שמן, בצל גדול, ½ כפית מלח, קורט פלפל שחור, 300 גר' גבינה חצי שמנה, 4 ביצים, קורט מלח.

קצצי את הבצל וטגני אותו בשמן עד שיזהיב, הוסיפי עליו את הקש־אים הקלופים והחתוכים לקוביות, תבלי במלח ופלפל. המשיכי לבשל (ללא מים) עד שהקשואים מתרככים. העבירי את הקשואים לתוך תבנית אפיה משומנת, את הגבינה מערבבים היטב עם 3 ביצים טרופות, מלח ו־פלפל שחור ועורכי שכבת גבינה על הקשואים שבתבנית. טורפים את ה־ביצה הרביעית ויוצקים אותה מ־למעלה, אופים בתנור עד שהמאפה מזהיב.

עוגת גבינה קנויה

שלושת רבעי מרגרינה או גביע בגד 4 חבילות גבינה שמנה, 1 שמנת, 8 ביצים, כוס וחצי סוכר, 2 סוכר וניל, 4 כפות מלאות סולת.

ערבבי לקרם את חצי כמות הסוכר, הוניל־סוכר, החלמונים, הוסיפי את הגבינה והשמנת בעזרת מכשיר, אחר כך הוסיפי את הסולת.

והקציפי את החלבונים עם יתר ה־סוכר, הוסיפי וניל, ולבסוף את 4 כפות הסולת, בעשר הבל בעדינות.

הכיני בצק פריך מ־½ חבילה מרג־רינה ½ חבילה קמח אופה, קורט מלח, מעט מיץ תפוזים (כמה שיוסיפו) 4 כפות שמרות קמח, לושי בצק בקלות, ששטי על התבנית (תבנית קפיצית בגודל סטנדרטי) וצקי את תערובת הגבינה. אפי שעה.

כופתאות גבינה

½ קי"ג גבינה, ביצה, 2 כפית סולת, 2 כפות קמח, 1 כפית סוכר, קורט מלח.

ערבבי את כל החמרים והשאירם כ־15 דקות. צרים כ־8 כופתאות וב־בשלים במי מלח רותחים כ־10 דקות. אפשר להגיש בקנקן וסוכר, או עם שמנת, או למלא בריבה.

כרובית מבצק עלים מדומה

2 כוסות קמח, 1 כף חמץ, 1 כף שמן, שלושת רבעי כוס מים, 100 גרם מרגרינה (חמאה), לושי בצק חלק מכל החמרים, פרוס למרגרינה (או חמאה), צורכים את הבצק ל־צלה, בוחרים בהחמאה ומקפלים עד שתתקבל קיפול. מקררים במקרר בשעה, שוכבים, שוב לעיה הרדים על'ך בצק [illegible] במלאים במלית של גבינה שמנה [illegible] מעורבת [illegible] מלח.

הוקמה קרן פרסים לתלמידי ישיבות ולפעילות דתית

בירושלים הוקמה לאחרונה קרן פר־סים לתורה וליהדות, במטרה לעודד הצטיינות בתורה, שארוזות ופעילות להאדרת תורה יהודה ומסורת בקרב כל שכבות הציבור בישראל.

הקרן שהוקמה בידי הרב מנחם בן ציון זקס שליט"א בשיקגו, מראשי היהדות החרדית בארה"ב, נושאת את שם רעיתו המנוחה חנה ע"ה, בתו של הגאון הירושלמי מרן הגרצ"פ פראנק זצ"ל, רבה של ירושלים. כומים של 1,000 ל"י ו־1,000 ל"י

הקרן תעניק מדי שנה 11 פרסים בס־ לתלמידי ישיבות מצטיינים, אברכי כו־ללים ותיקים וכוללים בישובי פתוח כאלה שיצטיינו גם בפעילות להאדרת ערכי התורה והיהדות בקרב הנוער ד בקרב חיילי צה"ל.

פרסים אלו יהיו הגבוהים ביותר עד כה בשטח זה. גדולי תורה וראשי יש־יבות קיבלו בברכה הקמת הקרן, ורו־אים בה מכשיר חשוב ורב־ערך להרמת קרן התורה ולומדיה.

טקס החלוקה יערך ברב עם ביום ש־ני, י"ג בסיון, בשעה 7 בערב, באולם "אהל בנימין", ברחוב שטראוס 19, ירושלים.

חליפות הריון
דוגמאות חדישות
במבחר גדול
כלילת יופי
תל אביב, רחוב דיזנגוף 189
טלפון: 281948

"דגל ירושלים"
רשת כוללי אברכים וכוללי ערב סניף אשדוד
עצרות התעוררות
בש"ק פרשת במדבר בבית הכנסת לצעירים קהילה קדושה אזור א' בשעה 9.30 בבוקר
דברים ישמיע:
הרב משה מונסוניגו הי"ו
בש"ק פרשת במדבר בביהכ"נ עולי טנג'יר אזור ו' בשעה 9.30 בבוקר.
דברים ישמיע:
הרב אברהם אסקל הי"ו
בש"ק פרשת במדבר בביהכ"נ אשכנזים אזור ד' בשעה 5 אחה"צ.
דברים ישמיע: הרב דוד קוט הי"ו
— הצבור החרדי מוזמן —

"דגל ירושלים"
רשת כוללי אברכים וכוללי ערב
סניף אשקלון
עצרת התעוררות
בש"ק פר' במדבר בבית הכנסת עולי רומניה עתיקות ב'
דברים ישמיע:
הרב שלמה ברמץ הי"ו
— הצבור החרדי מוזמן —

שמעון אליעזר זוסמן־סופר

מקוה ישראל ה'

מחקר על דיני מקוואות בעקבות ספר „מקוואות" *)

בתוך הזרם הגדול של הספרים [illegible] יוצא ספר המקורי, יצירה אמיתית, פריו של איש האשכולות הירושלמי — האדריכל יוסף שנברגר, בשם „מקוואות" שהופיע עתה.

[illegible]

פרק "מקוואות בדורות קדומים"

[illegible]

פרק "מן המקורות"

[illegible]

*) מאת האדריכל יוסף שנברגר. הוצאת ספרים פלדהיים בע"מ ירושלים.

פרק "מצדה"

[illegible]

פרק "הלכות"

[illegible]

„נספחים"

א. מקוה משלג

[illegible]

ב. מקוה מקרח מלאכותי

[illegible]

א. תשובתו של האדמו"ר מסאטמאר

[illegible]

ב. תשובתו של הרה"ג ח. ד. פדווא

[illegible]

ג. תדפיס מתוך „המאסף" — שנת תרס"ד

[illegible]

עם האדמו"רים מפולין במשלחת לארץ־ישראל לפני חמשים שנה

יומן מסע לארץ־ישראל בשנת תרפ"ד

מאת: אליעזר סירקיס ז"ל

בשנת תרפ"ד (1924) יצאה משלחת של אגודת ישראל בפולין, שבראשה האדמו"ר מגור זצ"ל, לארץ־ישראל. על חברי המשלחת נמנה גם ר' אליעזר סירקיס ז"ל, [illegible]

[illegible]

(המשך בעמוד [illegible])

לפי בקשת מועצת בתי העלמין בירושלים וועד העדה הספרדית:

2 צוי בתי המשפט מנעו הקמת גשר ביילי מעל כביש השילוח

אתמול בבוקר הופיעה במקום יחידת הנדסה של צה"ל שעמדה להקים את הגשר אך צו מניעה של בג"צ מנע הקמת הגשר * היום דיון חוזר בענין בבג"צ

המאבק המשפטי על הכביש בעמק השילוח שבירושלים המזרחית התריף אתמול, כאשר שני צוי מניעה זמניים הוצאו בפרשה זו על ידי בית המשפט העליון בירושלים ובית משפט השלום בעיר, נגד שרי הבטחון, המשטרה והעבודה ונגד עירית ירושלים.

הצוים אוסרים על המשיבים לפתוח את כביש עמק השילוח לתחבורה או להתקין עליו גשר ביילי שיאפשר מעבר העבירה. הם הוצאו לבקשת מועצת בתי העלמין בירושלים וועד העדה הספרדית בבירה.

שתי המבקשות פנו בדחיפות לבתי המשפט לאחר שביום זה בבוקר הופיעה בכביש המריבה יחידת חיילים מחיל ההנדסה, יחד עם ציוד לבניית גשר ביילי במקום, והכינה ההוראה להתחיל בעבודה. אברכים מהשכונות הדתיות החלו לנהור למקום, ובקשו לשכנע את החיילים שלא לבנות את הגשר, עקב היות המקום בית קברות יהודי ישן. בו בזמן נעשו פניות לבתי המשפט בעיר בעניין זה.

מועצת בתי העלמין פנתה ראשונה לבית משפט השלום בבירה ובקשה צו מניעה זמני נגד עירית ירושלים, שיאסור עליה את התקנת הגשר. בבקשה טען חבר המועצה ומנהל המחלקה לקבורה במשרד הדתות, מר יעקב קופלוביץ, כי הכביש היא חלק מבית קברות, הקיים בה מאות בשנים והמקודש לעם היהודי, אשר השלטונות הירדניים חיללוהו, כיסוהו באדמה וסללו על קבריו את הכביש.

לדברי מר קופלוביץ, קטע הכביש בו עומדת העירייה להתחיל בעבודות התקון נמצא על לפחות מאה קברים יהודיים מתקופות שונות, והבשרת דרך על קברים אלה באמצעות גשר תביא לחילול בית הקברות ופגיעה בכבוד המתים והרגשות בני משפחותיהם.

עוד נאמר בבקשה, כי הגורמים הממשלתיים הנוספים החליטו בזמנו, לפי בקשת המועצה, לסגור את הכביש עקב קדושת המקום, והחלטה זו נתקבלה גם בועדת התחבורה של עירית ירושלים.

שופט השלום ד"ר דן ביין החליט, כי יש לשמוע בבקשה זו את שני הצדדים, אולם קבע כי עד לדיון בפרשה, שיתקיים ב־30 במאי, יש לאסור על העירייה להתקין את הגשר. עתה, עם צו המניעה הזמני, פנתה המועצה לפרקליטות המדינה ובקשה למנוע את בניית הגשר. אולם שם נאמר לנציגי המועצה, כי הצו מחייב רק את העירייה ולא את הצבא.

בעקבות התשובה זו פנה בשעות הצהריים גוף אחר — ועד העדה הספרדית, שניהל את בית הקברות — לדבריו משך מאות בשנים — לבית המשפט הגבוה לצדק וביקש לדון בדחיפות בבקשה להוצאת צו מניעה זמני נגד שרי הבטחון, המשטרה והעבודה, שיאסור על הצבא את בניית הגשר. ועד העדה הספרדית השיג בבג"צ כבר בתחילת השבוע צו על תנאי נגד שרים אלה. אולם לא קיבל אז צו מניעה כפי שביקש. בדיון שנערך ביום ה', בלשכתו של השופט י. כהן, טען נציג הועד כי זהו מקום קדוש וביקש לאסור על המשיבים את התקנת הגשר. נציג הפרקליטות טען לעומת זאת, כי בהתאם לחוק שהוקנה הכנסת לפני כחצי שנה, הרי נכסי היהודים שהועברו לאפוטרופוס הירדני ונעשה בהם שימוש לצרכי ציבור יהיו לנכסי מדינת ישראל ולא יוחזרו לבעליהם.

השופט כהן החליט להעביר את הדיון בענין ליום ו' בבוקר (היום) ובינתיים הוציא צו מניעה האוסר על המשיבים לבנות את הגשר עד שעה 12.00 בצהריים. לאחר הוצאת הצו עזבו יחידת חילי ההנדסה את המקום ובעקבותיה עזבו גם האברכים שנזעקו למקום.

הרב גורן מתקלס שוב בגדולי ישראל:

מכריז: פס"ד האוסר שרות לאומי לבנות - "מעוות"

התפרצות חדשה של הרב הראשי שלמה גורן לפסק דינם של כל גדולי ישראל האוסרין בתכלית על כל שירות חובה של בנות, אם במסגרת של צבא ואם במה שמכונה "שירות לאומי" — היתה אתמול בנאום שנשא ביום עיון לבנות מתנדבות לשירות לאומי, שנערך באוניברסיטת בר־אילן.

כתב פתח"ים מוסר, כי הרב גורן אמר בנאומו ש"עוד לא היה פסק הלכה כה מעוות כמו אותו פסק הלכה לפני שנתיים שאסר על יציאת בנות לשירות לאומי".

"צערו — אמר — ההמו רבנים רבים על פסק הלכה מעוות זה וביניהם רב ראשי אחד. לשיא השחצנות הגיע כאשר אמר: "יש לראות ביציאת הבנות לשירות לאומי דוקא מצוה גדולה מהתורה. ולפעמים יש בשירות זה ערך רב יותר מאשר שרות חובה של בנות בצה"ל". בדבריו אלו, שבהם הוא למעשה מחייב גם שירות צבאי של בנות, הוא מתגרה, ומתקלס בפסק דינם של כל גדולי התורה בהווה ובעבר, כאשר הוא מחייב עוז להתייצב מול כל אלו ולדבר כביכול "בשם התורה".

סופרנו מציין, כי יתכן הרב גורן מנסה בדברי הסתה מתפרצים אלה לרכוש לעצמו אימון מחודש בקרב החוגים החילוניים אשר לאחרונה ירדה במאד קרנו בעיניהם. ידוע הדבר, שרבים מבין אלה שדהרו אחריו בעת "פסטיבל הכוזרים", כנערים צהה את היגם ממנו, כאשר התאכזבו ביותר מהתנהגותו ושיטותיו. על ידי הכרזות שכאלה, נגד גדולי התורה הוא מנסה להחזיר לעצמו את אימונם, כשם שהשתמש באמצעי זה גם בעבר.

הרב מאיר: הונחו יסודות הקריה בחצור

ראש עירית בני ברק, הרב יצחק מאיר, הודיע כהם הי כי באמת מספר חסידים מבני ברק ומעיר ירושלים יקימו קריה במשלם בחצור הגלילית, למען ביסוסה של העיירה.

הוא אמר כי החסידים מבני ברק וירושלים כבר הכינו את הנסחה לקריה שבה יהיו גם מפעלי תעשיה, מוסדות חנוך ובתי מדרש.

השבוע סייר הרב מאיר בשטח הקריה החדשה בלווית ראש [illegible] המקומי.

נמשכת הכוננות בי"ם

נאסרה סגירת בי"ס ללא אישור משרד החנוך

צעדי הכוננות של כוחות הבטחון בירושלים נמשכו גם אתמול.

פה ושם בתחנות נראו כלי רכב צבאיים המובילים לבושי חאקי ונשק. גם ניידות כלי רכב המשטרתיים היה רבה מן הרגיל.

דובר משטרת ירושלים, פקד משה צור, אמר כי לאור הערכת גורמי הבטחון נמשך לפי שעה הכוננות בבירה.

מנהל מחוז ירושלים במשרד החינוך והתרבות, מר בישון ברגמן, שלח אתמול חוזר דחוף לכל בתי הספר וגני הילדים בעיר.

בחוזר נאמר, כי ביום ד' נשלחו תלמידים במספר מוסדות חינוך לבתיהם ללא הצדקה וללא אישור לכך. מר ברגמן הדגיש, כי אין לפטור תלמידים ממוסדות החינוך לבתיהם ללא קבלת אישור במשרד החינוך, ומנהלי בתי הספר נקראו לעשות להרגעת הרוחות בקרב ההורים והתלמידים ולהבטיחם, כי ננקטו אמצעי הזהירות הדרושים. נמסר כי אתמול התנהלו הלימודים בכל מוסדות החינוך בבירה כסדרם.

הראש"ל הגר"ע יוסף — השבת בירושלים

הראשון לציון, הרב הראשי לישראל, הגאון רבי עובדיה יוסף ישבות השבת בירושלים [illegible].

הראשון לציון ישא גם דרשה בהלכה ובאגדה בליל שבת בהיכל ישיבת "פורת יוסף" ויערך לכבודו תפלת שחרית חגיגית בביהכ"נ "יגל יעקב".

במוצאי שבת ימסור הרב הראשי שיעור בהלכות יום טוב בביהכ"נ הגדול בבני ברק.

ביום הש"ק תיערך הילולא מפרש הרה"ק — [illegible]

ביום השישי לסעודת הילולא נערכה אור לאתמול, יום ההילולא של בעל "אהבת ישראל" מויזניץ זצוקללה"ה, בביהכ"נ ויזניץ שבחיפה, בהשתתפות קהל רב, ידידי בית ויזניץ ותושבי חיפה והסביבה.

את ההתוועדות נשא נכדו של בעל ההילולא, אדמו"ר [illegible].

כנס רב רושם של רשת שעורי תורה ו"דגל ירושלים"

בקריאה לבני התורה להרבצת תורה ובזיכוי הרבים ולהגביר חילים בהרבצת תורה והפצתה — ננעלה ההתוועדות התורנית, רבת המשתתפים של חברי כולל "דגל ירושלים", ומגידי השיעורים של רשת שיעורי תורה, שע"י מרכז אגודת ישראל בירושלים.

הכנס נפתח באמירת פרקי תהילים ע"י הרב אברהם הזיק, רב מנוח תל־כלות. הרבנה את המעמד הה"ג הרב מנחם פרוש, אשר עמד בדבריו על מטרותיו של הכנס, במקור השראה ודחיפה למרביצי תורה בהפקידים הגבלה בהרים חג מתן תורה, כן מסר על שורה ארוכה של עצרות וכינוסים שיתקיימו ביומים הקרובים ברחבי הארץ ע"י "דגל ירושלים" ורשת שיעורי התורה.

את הכנס כיבד בהופעתו הגאון האדיר רבי חיים שמואלביץ שליט"א, ראש ישיבת מיר, אשר נשא בפני אברכי התורה משא תורני מעמיק בקשר עם מסע ההתוועדות שנערך לקראת חג השבועות.

הגר"ח שמואלביץ קרא בדבריו לצאת ברמה להציל נפשות מישראל ולדאוג להגברת הרמה הרוחנית בקרב המוני בית ישראל.

דברים נלהבים נשא הרה"ג ר' יוסף עדס, מראשי ישיבת "פורת יוסף" ומגיד שיעור ברשת.

משא נעילה מרתק נשא הגאון רבי יהודה צדקה, ראש ישיבת פורת יוסף, אשר קרא לאברכים להתנדב ולצאת להמוני העם, לפעול למען חינוך הבנים והבנות, טהרת המשפחה ושמירת השבת.

כנס בני ישיבות קורא לעמוד לימין הגר"ע יוסף

כנס בני הישיבות ואברכים מבני עדות המזרח נערך אמש בירושלים [illegible] בישיבה הראשה.

הכנס קיבל מספר החלטות לחיזוק לימוד התורה [illegible]. בין היתר החליט כנס בני הישיבות לקרוא לכל רבני ישראל והמסבים על מדין ולדיינים אשר יראת ה' נגעה ללבם לעמוד לימין ה' הנבדים ולהתום על בלי דעת הד' יוצא ביכים אלו בה נאמר כי אין להגיד יותר ברבנות הראשית ובמהלכותיה, באשר הם נעשים בניגוד לדעתו של הראשל"צ הגר"ע יוסף.

בהחלטות הכנס צוין, כי המאבק ברבנות הראשית הוא המאבק של כל שלומי אמוני ישראל הרואים ברב גורן ובהופעתו כבר"ש לעקעק את יסודות הדת ישראל ולזרוע פילוג בין שכבות הציבור הרחב.

הכנס מחזק את ידי הראשל"צ במאבקו הקשים ומצהיר כי כל עולם התורה עומד מאחוריו ולא יתנו לו להיאבק לבדו. הכנס מודיע מתנגד ביתי של הרב האשכנזי שבהן הכחשה הרחוקות מן העובדות לאמונן האיזן הלמהלה רב ראשי — נאמר בהחלטות הכנס.

הבשר המיובא הנמכר כיום — עדיין בחזקת כשרות

הראשון לציון הרב הראשי לישראל הרב עובדיה יוסף פירסם אתמול את ההודעה הבאה: הבשר המיובא מחו"ל הנמצא כרגע בחנויות יוצא עדיין בחזקת כשרות ואפשר לקנות ללא כל חשש בשום שהוכן ע"י המדוי הכשרות הקיימים.

הרב שמעון אפרתי ראש מחלקת הכשרות ברבנות הראשית ממשיך בתפקידו והראשון לציון הרב עובדיה יוסף יעשה ככל יכולתו לקביעת הסדרים נאותים בעניני הכשרות באופן שהציבור לא יסבול מכל חשש שהוא.

מכנסיים לכל הגילים
בגזרה מיוחדת לדתיים,
חליפות, בגדיים,
ובגדי תינוקות בהזדמנות
קראוס, רבי עקיבא 136
בני ברק.

"תובל"
הובלה ושרות טנדרים
רח' הישיבה 2, ירושלים
טל. 287517
● נסיעות מיוחדות
● הסעת פועלים
נסיעות לים המלח
בכל יום — גם שירות [illegible]

"עתיד - מוגרבי" בע"מ
שרות מוניות
והובלת חבילות
תל אביב, רח' לילנבלום 46 טלפון 615457, 613836
ירושלים, רח' בן יהודה 4 טלפון 225178, 225178
שרות סדיר לירושלים
לנוסעים וחבילות
לתלמידי ישיבה הנחה מיוחדת!

קול קורא לעזרה

בקשתנו להתנדבים בעם בענין הרהוי של פיקוח נפש אברך תלמיד חכם חולה זה זמן רב בדלקת פרקים ומחלתו שלולה ממנו האפשרות לעבוד כדי לכלכל את בני ביתו. [illegible] ממעין קדשה.

יחזקאל אברמסקי
בצלאל זולטי **שלמה זלמן אויערבאך**

כתובות למשלוח כספים עבור קרן עזרה:
יב הרב **אהרן ישעי' בלוי** שבטי ישראל 39
יב הרב **יעקב אשר פלדמן** השקמה 1
יב הרב **ישראל פוליקמן** ת. ד. 5170
בנק דיסקונט ירושלים בניה גאולה עבור קרן עזרה מספר החשבון: 611123.

תלמוד תורה כתב־סופר
רח' מהרש"ל 12 ת"ד 203 בני ברק
דרוש מלמד
בעל נסיון לזמן הבעל"ט
תנאים טובים למועמד המתאים
לבירור פרטים אפשר לפנות כל יום בשעות 4—5 אחה"צ בת"ת רח' מהרש"ל 12, או טלפון: 785863
בברכת התורה
ההנהלה

עץ חיים · מרכז התורה הראשון והגדול בישראל
בתי תלמוד תורה הכלליים והישיבה הגדולה בירושלים
שבת במדבר
השבת שלפני יום קבלת התורה
מוקדשת מדי שנה למען
עץ חיים
מרכז התורה הראשון והגדול בישראל
כל תושבי ארצנו נקראים בזה
להדום בעין יפה וביד רחבה
לחיזוקו והחזקתו
של היכל התורה העתיק והמפואר
בעיר קדשנו

הסתדרות צעירי אגודת ישראל באר"י
סניף ירושלים
כמדי שנה בשנה יתאספו בעז"ה בליל שבועות הבעל"ט חברי הסניף וצבור לומדי תורה, באולם הסניף רח' שטראוס 21 ירושלים.
ללימוד ואמירת תיקון
בשעה 11 בלילה יתקיים אי"ה השעור במסכת סנהדרין הנלמדת מדי ערב בשעור הקבוע בסניף וישמיעו דברים בענינא דיומא:
הרה"ג ר' **משה יוסף מלצקי** שליט"א
חבר ביה"ד חרדי ירושלים
הרב **יצחק יהודה דייטש** שליט"א
לקראת תפילת שחרית עם נץ החמה יצאו בצוותא לכותל המערבי

הסתדרות צעירי אגודת ישראל באר"י
ביהכנ"ס לצעירים ואברכים רח' ביתר 1 חיפה
כבכל שנה יתאספו בעז"ה בליל שבועות חברי הסניף וצבור לומדי התורה בעירנו בביהכנ"ס שלנו
ללימוד ואמירת תיקון
תפילה שחרית בזמן הנץ.

הסתדרות צעירי אגודת ישראל באר"י
ביהכ"נ ע"ש מרן רבי חיים עוזר זצוק"ל פתח תקוה
כמדי שנה בשנה יתאספו בעז"ה בליל שבועות הבעל"ט חברי הסניף וצבור לומדי תורה באולם הסניף ובביהכנ"ס רח' איבלוב 3 פתח תקוה
ללימוד ואמירת תיקון
בשעה 10 בלילה יתקיים אי"ה השעור במסכת חלה הנלמדת בקביעות בסניף ע"י
הרב **חיים גולדברג** שליט"א
תפילת שחרית עם נץ החמה

הסתדרות נשי אגודת ישראל בני ברק
הננו להודיע בזה על
שעור חדש שנפתח בזכרון מאיר
ויערך כל שבוע בשבת קודש בשעה 4.30 אחה"צ
בבנין של תשב"ר רחוב החזון איש 37
הנושא: **חינוך למידות ולמעשים**
דינים בהלכות שבת ומועד
ע"י **מורות בית יעקב**
בבית ספרי גאון בסניף המרכז מתקיים שיעור בתה"ם כל שבוע ביום רביעי שעה 8.30 בערב, ע"י המורה גב' ח' הורביץ תחי' [illegible] בבנין לוינין מתקיים שעור כל שבוע ביום רביעי שעה 8.30 בערב
כל יתר השעורים מתקיימים בכל שבוע במקום ובימים שהיו עד כה
הופיע מאורות גליון מס' 13 הוצ' עשיר ומגוון
לקראת חג מתן תורה
להשיג: בירושלים רח' הרב סורוצקין 15 טל. 526133 531166.
ובבני ברק, אצל אפנת באגד ר' עקיבא 94
אצל זילברשלג חנה רחוב חזון איש 39
ובטל. 788539 רח' ישראל סלנטר 7.

הסתדרות נשי אגודת ישראל בני ברק
המחלקה למעונות וגני ילדים טל. 788539
הננו להודיע על פתיחת
מעון וגן ילדים חדש במרכז בני ברק
כתות נפרדות לבנים ולבנות
החנוך על טהרת הקודש למידות ויר"ש שתי ארוחות ליום
גן הילדים עד שעה 1 מעון עד שעה 4 אחה"צ
מתקבלים ילדים מגיל 2—4
פרטים והרשמה בטל. 788539
האירוע הפתיחה בע"ה יום שלישי י"ב תמוז (2.7.74) תשל"ד
ובזכות חנוך התשב"ר, גדול תשועת עולמים
בברכת התורה וכ"ט **ההנהלה**

לוח המודיע

[illegible]

* באינויואטיס רח' פממר, בני ברק, השבת שיעורו של הגר"מ אילן שי' ליט"א על ירושלים לא נתוקה לשבטים", בליל שבועות שיעור ע"י הגה"צ בספר התניא.

הצעות ובקוש עבודה

בירושלים

* דרוש עובד אחראי בעל נסיון בהנהלת חשבונות לעבודה במשרד קבלן בנין. להתקשר טלפון 02-229312.
* דרושה בירושלים מטפלת לתינוקות. X כשק בית כל יום. טלפון 37450.
* דרושה אשה לטפל בילד עם עבודות בית. טלפון 02-527808.

בבני ברק

* דרושה בתורה או אברך מסור מנהל לשקילות תיקוי יהלומים — אפשרות לקבל תפקיד ניהולי לאדם המתאים. טלפון 03-784371.

מכירות וקניות

* פליוהו, המפליה, כוחלת ספרים השמישי קודשה בטבנה גדול מחירים זולים ביותר להשיג אצל משה אנגר, חנות חרשה בתוך בית הכנסת הגדול תל אביב, אלנבי 110.
* ממשיכים במבצע "הבקר" בכל בית הנחות עד — 150 ל"י מאיר רבי עקיבא 41 בני ברק.
* מכונת כביסה צח 3 עם מסחטה אוטומטית במצב מצוין טלפון 03-623876.
* בהחזר שלוה, ר' עקיבא 18 בני ברק מכירות חיסול מלא שלחונות בטאמה מסות וספריות פתוח מ־4—7.
* מבצע "קריסטל" בכל בית ההחזר עד — 200 לירות וכן מכונות מכונת כביסה ישנה עד ל־200 לירות, באויה, רבי עקיבא 41 בני ברק.

מכוניות

* בהזדמנות פולקסוואגן 1600 גמולה 1969, 16,000 קי"מ, X סטס. 288417 אחה"צ.
* פיקאפ 1300 — מודל 1973 במחיר הזדמנותי, טלפון 03-799588.
* אוטו בתיקון, קניה, מכירות, תיווך מכוניות — השכרת רכב חדיש — בני ברק, רח' ירושלים 33, טל. 783621 — 799588.

מגרשים

* מוכרים וקונים מגרשים בכל חלקי הארץ, מחירים מיוחדים לבני תורה, "למקורי" יבנה 16 ת"א, 611944.

כספים

* בואו במצוקה — נשמור לך לי בחתך בהלוואות אישיות ועסקיות, הי מרכז להלוואות ומשכנתאות רחוב [illegible] 12 טל. 02-233914 ירושלים.

קורסים

* שיעורים פרטיים במתמטיקה, פיזיקה, לתיכון, הבגרות, בבני ברק 17.00—19.00 795295.
* דקדוק הכנה לבחינה בגרות ע"י מורה מוסמכת ומנוסה 782279.

שידוכים

* שידוכים לחרדים וחסידים מכל הגילים, ללא תשלום, מחלקה מיוחדת לגילים מעבר ל־40 והבגבים אישים מיוחדים לפנות ארגון "אכות" ת.ד. 3324 תל אביב.
* שידוכים לדתיים כל יום חמישי מ־4—8 בני ברק רבי עקיבא 45 283703.
* גרושה 37 מסודרת מעוניינת בדתי עד 42 ת.ד. 2240 נתניה.

הודעות

* חברת ביקור חולים ע"י אגודת ישראל, חולים הזקוקים או המעוניינים בביקורים בביתם, בבית או במוסד, אתם מתבקשים לפנות לחברת ביקור חולים שעל־יד אגודת ישראל, תל אביב, בכתובת דלהלן:

א. בית אגודת ישראל, רח' ברדיצ'בסקי 5, טל. 235844, 222152. ב. ר' משה אנגר רחוב הר סיני בחנות בתוך בית הכנסת הגדול. ג. א.ג. בילה, רחוב סלמה 14 טלפון 33032.

וכן ניתן להשאיל כלים לחולים הזקוקים לכך, בימים שני וחמישי בשבוע בין השעות 7—8 בערב במשרדינו.

למסדרי קדושין בארץ

הרבנות ברמת גן מבקשת מאת מסדרי הקדושין בארץ להודיע לה אם פרט הה. אסטריכר בת יוסף (חיים) ואפנשטיה (סיונה) פולק ת.ז. מס. 377462 הגרה ברמת גן רח' שמעוני 9, שהתגרשה בבהי"ד הרבני תל־אביב־יפו ביום י"ב אדר תשי"ד (17.3.54) תעודה מס. 8397, טוענת שהתעודה אבדה לה, לא נרשמה אצלם לנישואין מאז שהתגרשה מבעלה הנ"ל.

א. גרדין
מ' מנהלת הנשואין
בשמי הרבנות רמת גן

למסדרי קדושין בארץ

הרבנות ברמת גן מבקשת מאת מסדרי הקדושין בארץ להודיע לה אם פר' קסלר יעקב בן יוסף ונאה ת.ז. 0122244, הגר ברמת גן רח' שדרות 5, שהתגרש בבהי"ד הרבני תל־אביב־יפו ביום כ' אלול תשל"א (24.8.71), תעודה מס. 48365 טוען שהתעודה אבדה לו, לא נרשם אצלם לנשואין מאז שהתגרש מאשתו הנ"ל.

א. גרדין [illegible]

דירות ובתים

בבני ברק

למכירה

* למכירה בבני ברק 2 וחצי (כמו 3) חדרים גדולים הצפת בבסע חדשה 3 כתני אוויר, חזית, פינתית, סמוך באון 21, דירה 6.
* למכירה 2 וחצי חדרים בשיכון ויזניץ בני ברק למסירה מידית 765338.
* 2 חדרים עם הול גדול ומואר ומרפסות גדולות למכירה. טון רחוב רבי עקיבא 70 בני ברק טלפון 788387.
* 3 חדרים למכירה בבני ברק, עם פינת אוכל לטלפן 799432.
* למכירה בבני ברק 2 חדרים, 2 מרפסות גדולים, חזית [illegible] אלישע 37 785393.
* דירת 2 חדרים הול מטבח גדול עם סוכה גדולה, יחזקאל 8 בני ברק טויטה.
* למכירה 3 חדרים קי"צ 160,000 מסירה מידית, קרנבלד רשב"ם 24 בני ברק.

להשכרה

* להשכרה דירת 2 וחצי חדרים בבני ברק, ברחוב הרקלים פינת רח' הרצל, טל. 03-792148.
* להשכיר בבני ברק דירת 5 חדרים באזור שלם, טלפון 03-792148.
* להשכיר 2½ חדרים גדולים מרוהטים 3 כתני אויר בזכרון מאיר לטלפן: 03-33165.
* בשכיה בבני ברק דירת 3 חדרים מרוהטים פרידר, גז X טלפון 249735.
* דירת 3 חדרים עם הול גדולים ברח' נחמיה בבני ברק קי"צ עם ריהוט חלקי טלפון 795658.
* להשכרה בבני ברק דירה מרוהטת 3 חדרים קי"צ כניסה מידית טלפון 791697.

ביקוש דירות

* מחפשים מקלט, קטן או דירה בקומת קרקע לתלמוד תורה בבני ברק מעוניינים נא לפנות, לת.ד. 203 או טלפון 785868.
* דרושה דירה 2 וחצי או 3 לתקופה ארוכה בבני ברק בשכירות 794563.

תיווך

* למכירה דירה 3 חדרים קומה ג' דרום מערב למסירה מידית. [illegible] טלפון 798367.

עסקים

* להשכרה חנות מכולת במרכז בני ברק בדמי מפתח נא לפנות לטלפון 795658 בין השעות 17.00—19.00.
* למכירה בדמי'ם עסק מכבסה במקום מרכזי, כעת מכבסה עם מעגילה חשמלית, אך אפשר לכל מטרה אחרת. 02-32532 בשעות הבוקר [illegible] אחה"צ.

שירותים

* מה!!! מלטשים ומבריקים רצפות, תקון יסודי בדירה חדשה טל. 223721 232008 ירושלים.
* כוכו מכונות גלוח חשמליות תיקון, מכירה, חלקים, צצקם ביאליק 12 רמת גן, טל. 736164.
* תיקון יסודי למכונות תפירה בביתך, מחירים נוחים מוכר בני ברק. לפנות בהלניה מקלר אליעזר, גולומב 47 חולון.

פאות

* מבחר פאות "אלורה" עשוי מני להשיג אצל מרים רוט רחוב נחמיה 23 בני ברק טלפון 785430.

בירושלים

למכירה

* למכירה דירה במהדרין, עזרת תורה 3½ חדרים X טלפון, ארונות קיר, מרפסות סגורה 210,000 ל"י הלפרט 227226.
* למכירה במקור ברוך דירה 3 חדרים קומת קרקע, חצר גדולה 536518.
* למכירה בהזדמנות 4 חדרים בסנהדריה המורחבת. הסקה מרכזית, כתנים טובים X ארונות קיר, כניסה מיידית. לצלצל: 286355 בירושלים בין 12—10 לפנה"צ 7—5 אחה"צ.
* בירושלים דירת 2½ X הכל ק. עזרת תורה 521528 בין 16.00—22.00.
* בגבעת שאול דירת 2 חדרים יפה X פ"א רח' קוסלר. 532952 — 521378.
* בצאנז 2½ חדרים מרוהטת משוכללה עם ארונות טלפון 02-534112 בערב.
* למכירה בבר־אילן תל־ארזה 3½ חדרים בידית. טלפון 534315, 532060.
* הזדמנות בבית וגן ק.ב. דירה 2 חדרים חצי גדולים — 170.000 טל. 528269.

להשכרה

* בעזרת תורה, 3 חדרים גדולים, ריהוט מלא, טלפון, הסקה, מכונת יבוש, מבדלקורין 532876 בין 20—21.00.
* 2 חדרים, ריהוט חדיש ומלא עם טלפון בקרית משה, סביבה דתית — 02-536833.
* חדר מרוהט לבחורה דתית בר אילן 25 כניסה ד' ארקין 30759 אחה"צ.
* להשכיר דירה מודרנית גדולה עם ריהוט בבית וגן ירושלים לתקופה ארוכה או קצרה נא לטלפן 053-91879.
* להשכיר חדר מרוהט ומרפסת ברחוב יחזקאל טל. 02-287705 רק לזוג דתי.

ביקוש דירות

* זוג צעיר מחפש דירה יפה בשכירות לתקופת שנה טל. 03-286524.
* אמריקאי מחפש דירה מקום דתי ת.ד. 239 ירושלים.

תיווך

* דירות בית וגן 1½ 2½ 3 4 חדרים למכירה גם חדשות בלבד.
* 2 חדרים ע"י מאה שערים דמים.
* 3 חדרים סנהדריה מורחבת למכירה בלבד.
* 3 חדרים תל ארזה למכירה בלבד.
* 5 חדרים במרכז טוב למשרדים. למכירה בלבד.
* 4 חדרים מקור ברוך להשכיר לשנה בלבד.

שעראס 23 מ־12—10, 228330 בבית 527689.

בתל אביב

להשכרה

* בשכיה דירת 2 חדרים X סוכה מרוהטת קומפלט במרכז תל אביב מעכשיה לזוג צעיר להתקשר 281473.

בצפת

להשכרה

* להשכיר בצפת לחודשי הקיץ, דירה 4 חדרים ברובעים הרפ"ט 2, צפת.

שונות

* מוכן לטפל בתינוק מיטפל בביתי לעמה"צ לטלפן 799334 בני ברק בערב.

"דגל ירושלים" — רשת כוללי אברכים וכוללי ערב
"רשת שיעורי תורה" — שע"י מרכז אגודת ישראל ירושלים

במסגרת הרבצת תורה של חברי כוללי דגל ירושלים, ורשת שיעורי תורה בירושלים יתקיימו לקראת חג השבועות זמן מתן תורתנו,

עצרות התעוררות

בבתי כנסת בש"ק פר' במדבר ד' סיון ע"י הרבנים חברי הכוללים ומגידי השיעורים

בית הכנסת	הכתובת	השעה	הנואם
זכור לאברהם	בר אילן 9	3 אחה"צ	הרב ח. ש. גרינוורג
תפארת ישורים	גואטמאלה, ק. יובל	1 בצהרים	הרב חיים פרוש
שאולוף	רבנו גרשום, בוכרים	4 אחה"צ	הרב א. רבינוביץ
האהל מזרחי	יוסף בן מתתיהו	6 בערב	הרב י. ב. [illegible]
בית יצחק	עובדיה סומך	6 בערב	הרב יהושע פולק
אהל ביסן	גסים בכר, נחלה ציון	6 בערב	הרב יעקב רבינוביץ
בית יעקב	רוממה המורחבת	1 בצהרים	הרב י. ל. פרנק
משהיוף	רחובות הבוכרים 18	6 בערב	הרב א. ש. שפירא
יבנה	פולנסקי 20, בוכרים	2 בצהרים	הרב זאב בלוי
בנה ישראל	יוסף בן מתתיהו	1 בצהרים	הרב דב דרייזן
מנחת יהודה	גבעת, מחנה יהודה	12 בצהרים	הרב י. מ. ליכטנשטיין
השלום	חירם 6, קטמון	2 בצהרים	הרב אפרים קינג
עזרא הסופר	הטורים 20	12 בצהרים	הרב י. גולדקנופף
בורוכוב	פישל, בוכרים	4 אחה"צ	הרב אפרים בקר
משכיל אל דל	בית ישראל	4 אחה"צ	הרב א. צימרמן
מושב זקנים	שכונת קטמון	5 אחה"צ	הרב א. פגל
בית אהרן	בית ישראל	2 בצהרים	הרב יהודה גרוסברג
ביהכ"נ ספרדים	קרית צאנז	5 אחה"צ	הרב ב. דבלינגר
בבא תמא	רחובות הבוכרים	2 בצהרים	הרב דב רבינוביץ
חגי אדניהו	אדוניהו הכהן 14	5 אחה"צ	הרב נחום פרוש
מתהוף	שלמה מוסייף	2 בצהרים	הרב זלמן דהר
חתם סופר	קרית יובל	1 בצהרים	הרב אליהו [illegible]
אהל יוסף	עיר גנים ב'	1 בצהרים	הרב משה [illegible]
שבת אחים	אביביה	ליל ש' 6	[illegible]
המרכזי	הנוריה 204	9 בבוקר	[illegible]
אהל יעקב	קיסטוריקה	9 בבוקר	[illegible]
תפלה למשה	הטורים 19	8.30 בבוקר	[illegible]
אלי כהן	הסביון	9 בבוקר	[illegible]

במאבק

במאבקנו הקשה והממושך נגד הנוהג השרירותי הקיים בארץ בביתור גופות נפטרים, זקנים, חולים, נשים, זכר, בכפולי ובגניבה לצרכי מחקר "סטטיסטיקה" — הגענו להישגים מסויימים:

* התחילה בצבור הרחב הדעת הצורך להיות ער ודרוש לנושא, לצעוד על המשמר בעת הצורך, להשתמש בזכויות הקיימות למניעת בתיקה גופת קרוב והיה.
* נתנה הדרכה מנכ"ל משרד הבריאות לכל מנהלי בתי החולים בארץ, **שלא לבצע נתיחות גופה כשהמשפחה מתנגדת לכך**, — ולשם כך אנו מחלקים לכל דורש טופסי הצהרה על ההתנגדות לנתוח שלאחר המות, הנמסרים ע"י הקרובים למנהלת בית החולים בו מאושפז החולה.
* הובאו לידיעת הצבור הרחב, עשרות מסמכים, מהמעשים השרירותיים הנעשים ע"י שוחרי "פתולוגיה", לשם גריפת הון וריוחים ותפיסת אישית.
* בתי המשפט בצלים יחד אוביקטיבי, לפניות הרבות הבאות לפניהם, על בציעת נתיחות גופה. ועל פי הנימוקים המשפטיים מצויים לשחרר את הגויות ללא נתיחה. — גם המשפחה מגלה הבנה רבה ויחס של רצון לעזרה, כשהמשפחה מתנגדת לנתוח שלאחר המות (דברים שלא קרו בעבר).
* ע"י באבקים מיוחדים באותו קרנות כחקר מסויימים, להפסיק מתן מענקים למחקרים המבוצעים ע"י נתיחות גופות בכפיה.
* במכתב שקבלנו מאת הממונה על יחסי צבור של מערכת הבטחון, מיום ט"ו בשבט תשל"ד, בקשר לנתיחות גופות אנשי צבא, נאמר "כי צו לנתיחת **גופה ניתן רק באותם מקרים בהם יש הכרח בכך מנימוקים משפטיים או רפואיים**".

בהתאם לכך, מאחר וברוב רובם של המקרים אין שום הכרח רפואי או משפטי לנתיחות הגופה, חייבים אנשי הח"ק הצבאיות, קרובים ומכרים לעמוד על המשמר לדרוש בתוקף לא לנתח את הגופות.

בשיחת נציגינו עם הרב הראשי לצה"ל הרב מרדכי פירון, ביום י"ז אדר תשל"ד, הבטיח הרב, כי כל פניה בתופעה אליו על ידנו או ע"י הקרובים, להבטחת נתיחת גופה, — לא תבוצע נתיחת הגופה.

בכתבו אלינו מיום כ"ג אדר תשל"ד, כותב בין היתר, כי כאשר המשפחות התנגדו לא בוצעה כל נתיחה.

וכן הוא כותב: „נבקשכם להודיענו על כל מקרה של חריגה מהנוהלים המקובלים שלא על פי ההלכה והדין ואני נוקט בצעדים בתאומים בתאום עם הגורמים השונים בצה"ל ובפרקליטות".

כל זה אינו אלא פתרון ארעי וחלקי, — כל זמן שהחוק לא יתוקן ויורה במפורש, איסור נתיחת גויה ללא הסכמת המשפחה. (הפתולוגים מנצלים את תיקון החוק בכה איזכים של השבעת הרפואה והפסקת מתן עזרה רפואית).

היו אמנם התדבנויות טובות בידי חוגים מסויימים, לדרוש ולהשיב את תיקון החוק בקלות, אך לצערנו, אלו נרתעו לאחור לשמע דברי הקנטור של „בעלי המחקר" בחלוקים הלבנים: — ואם גם אתם הפכתם לסרדנים? אתם רוצים להחזיר הרפואה לימי הביניים? — גם אתם נמנים על אנשי החושך השחור?, וקנטור אווילי זה השפיע עליהן יותר מפסק־דין כל רבני ישראל האומר: כי נתוח אדם מת ללא הסכמה בכתב ממנו בחייו או ממשפחתו אחרי מותו, מהווה כפיה להעביר על הדת!

הפעולות בתחום ההסברה:

* הפצת מאות אלפי עותקים של הסברה בנושא, לשכבות הצבור הרחבים והמגוונים בכל רחבי הארץ.
* מידי תקופה מתפרסמים על ידנו כרוזות והודעות בנושא, בבתי הכנסת, בלוחות העדיות ובעיירות בישובי הארץ, וכן פרסומים בעתונות ובהבריצת שונים.
* עשרות אלפי טופסי הצהרה על ההתנגדות לנתוח שלאחר המות, נשלחו לגבאי בתי הכנסת, לחברות קדישא, למועצות מקומיות, מועצות דתיות, לרבנים ולכל דורש, בכל רחבי הארץ.
* למשפחות הפונות אלינו בדבר מניעת נתיחה לאחר המות, ניתנים יעוץ, הדרכה ועזרה מעשית, והדברים כרוכים לרוב במאבקים ולעתים במאבקים קשים, ובהוצאות כספיות גדולות מאד, לפי המקרה.

עקב ההכנסה המצומצמת העומדת לרשותנו, נאלצנו בעל כרחנו לקצץ ולצמצם בפעולות, בהסברה וכו', וכתוצאה מכך הסכנה מרחפת בכל חומרתה, שהפתו־לוגים יחדשו את ביתורי הגויות בכל החריפות.

כל העוזרים ומסייעים במצוה קדושה זו יחולו עליהם ברכות "בותינו": להנצל בכל עקתין ומרעין בישין, להתברך בכל מילי דמיטב בזה ובבא, ולזכה במהרה בביגו"צ וקיום "בלע המות לנצח".

ועדה צבורית להגנת כבוד האדם
ת. ד. 5052 ירושלים

מיתות ריקות בבתי חולים בשל המחסור בכוח אדם

המשנה למנכ"ל קופ"ח של ה־הסתדרות, ד"ר חיים דורון, אמר ב־יום ה', כי בגלל המחסור בכוח אדם במקצועות העזר רפואיים, נוצר כ־יום לעתים מצב של מיתות ריקות בבתי החולים הכלליים. ד"ר דורון הביע תקוה שזוהי תופעה חולפת ל־ימים ספורים, אולם היא תהפך ל־תמורה אם לא תיפתר בעיית המחסור בכוחות מקצועיים.

ד"ר דורון הרצה בפני הועד ה־מפקח של קופ"ח על מצב בתי ה־חולים הכלליים של המוסד. לדב־רי, גובר התהליך של מרכזיות ב־ה החולים בכל מישורי הרפואה ועל פי תהליך זה יש לכוון את עבודת ה־מוסד בבתי החולים הכלליים. של קופ"ח יש כיום 3,160 מיטות, שהם כשליש מכלל המיטות בבתי החו־לים בארץ. המוסד מעסיק בבתי ה־חולים 4,600 עובדים, מזה 500 ומעלה רופאים, ונוסף לאלה 137 עובדי מו־פאות חוץ וכ־700 סטז'רים, משתל־מים וכד'.

מספר העובדים הממוצע למיטה ה־גיע השנה ל־1.47. מזה שני שליש עובדי רפואה ושליש אחרים. קופ"ח כאשפוז כמהגית כחברית במוסדותיה, היא וכמהבית במוסדות ממלכתיים ו־אחרים.

270 מיליון לירות מוצאים להחזקת בתי החולים, ויום אשפוז עולה כ־יום 190 ל"י ליום (בבילינסון — 198 ל"י ליום), במרבית בתי החולים של קופ"ח עלה שיעור הפועל האש־פוז על 100 אחוזים.

בהתחתו את התפתחות הרפואה ב־ארץ לקראת שנות ה־80, ציין ד"ר דורון שיהא צורך להגיע ל־14,500 מיטות, לעומת 9,500 כיום. קופ"ח תצטרך להתפתח בהתאם. ד"ר דורון קרא לגורמי הרפואה במדינה להקפיד על תכנון יעיל, יותר של האישפוז.

ד"ר דורון מסר, כי בירושלים יש לקופ"ח קשיים אובייקטיביים לנהל את המרפאות ללא מוסדות אישפוז משלה. אי לכך הוחל בשיחות במגמה לשיתוף הקופה בביה „משגב לדך" המוקם בבירה. כמו כן מקיימים קשר הדוק עם הדסה ושערי צדק לפיתוח המרפאות שלידם ע"י הקופה.

ד"ר דורון אמר, כי כל המפעל הרפואי הגדול של קופ"ח מנוהל ע"י כ־200 איש — מנהלים ומנהלי מחל־קות — מבלי לזלזל ביתר העובדים. לדעתו, אופי הניהול הפקידים ורמתם המקצועית קובעים לא כפעם את גורל המוסד כולו. זוהי שכבה נהדרת ב־רמתה המקצועית, אולם לדעת ד"ר דורון יש לחשוב אם כדאי להשאיר בנוהג שבעלי התפקידים אלה נבחרים עד גיל הפרישה. „אנחנו צריכים ל־בחור אותם לקדנציה ולאפשר בחירה מחדש לתפקידים אלה, כדי לאפשר דינאמיקה והתאמה להתפתחות" — אמר ד"ר דורון והוסיף, כי מרכז קופ"ח צריך להתמודד עם בעיה זו, ועם בעיית הבטחה רמתם ושכרם של אלה שיחלפו.

הדיון בהרצאתו של ד"ר דורון יתקיים בעוד שבועיים.

יולקה הראשון של הישיבה הוקדש לבחירה ועדות הועד המפקח. יו"ר הועד, אהרן בקר, העלה הצעות ל־ראשי לההלקות ומספר חבריהן, ש־יתבסס על יחסי הכוחות הסיעתיים בועד המפקח. לאחר דיון ממושך, ש־היה מלווה בחילופי דברים חריפים בין נציגי הליכוד והמערך, סוכם על דעת הכל כלהלן:

ועדת הכספים תכלול 27 חברים, ו־בראשה חה"כ אהרן אפרת. ועדת ה־תקבון — 36 חברים ובראשה מר ישר־ראל שיזו. ועדת בירורים עליונה — 26 חברים ובראשה חבר ועדה ה־ביקורת של ההסתדרות. ועדה לאזורי פיתוח — 25 חברים ובראשה ד"ר אולפן מאשדוד. ועדת ההתיישבות — 16 חברים ובראשה גבי צביה להב.

הוחלט לאפשר השתתפות בועדות גם לאנשים שאינם חברי הועד ה־מפקח.

במהלך הישיבה העלה נציג הפנת־רים השחורים בציג גלעדי את בעיה הבהקוק במוסדות הרפואה בישובים השונים. נציג הנהלה, משה יהודה, השיב, כי בוסדות הקופה דנים בנושא בשיתוף נציגי המשטרה ונקבעה ועדה ביוזמה לכך. קופ"ח הקציבה 1,5 מיליון ל"י להקמת גדרות והגברת השמירה במרפאות. (ע)

בציינו כי אם המדינה או כל גורם אחר עשה בשעתו משגה הקים מוסד רפואי במקום בלתי מתאים, לא צריך להמשיך ולהשקיע באותו מוסד מליו־נים נוספים אלא ללכת בדרך שהכו־נון הכולל דורש. לדעתו, אין כל צו־רקה להשקיע בפיתוחו הנוסף של ביה פוריה אלא להרחיב בצפת, ב־עפולה ובנהריה, ואילו את ביה פו־ריה יש לכוון לצרכי אשפוז מספ־פים.

בהמשך סקר ד"ר דורון את מצב בתי החולים השונים ותכניות הפיתוח בכל אחד, ומסר כי לביה בילינסון נוצדו הפקידים מרכזיים. בעתיד עם ביצוע הוק בריאות ממלכתי. יוזוכו בו מקצועות וענפים שאין אפשרות לפתחם בכל בתי החולים והמיוחדים סכומי עתק. בקרוב הוחוף בו מה־לקה לטיפול נמרץ בהתקפי־לב, שהור כגן בו ובכון מרכזי לטיפול בסרטן.

40 מיליון ל"י הוקצבו לסידורי בטחון בבתיה"ס

עם עשרות מיטות, שיכלול טיפול ב־קרינה, ריפוי בתרופות ביטיות וחו־סנים.

בביה סורוקה בבאר שבע יוכפל מספר המיטות עד שנת 1980 (כיום 590 מיטות). בעפולה יתווספו 548 מיטות על 1062 הקיימות, בביה כרמל החדש בחיפה יתווספו ב־1976 400 מיטות על 100 הקיימות, בביה היסק, בביה מאיר — תוספה 300 מיטות והעברת האגף הגניקולוגי ל־אגף אחר, נוסף. בהשרון יתווספו 340 מיטות, חלקן בקרוב עם תום הבניה הנוכחית.

יו"ר מרכז השלטון המקומי, מר שלמה אילון, אמר ביום ה', כי יש לראות בזהרה את הקמת המשמר ה־אזרחי בכל הישובים במסגרת פיקוחה של המשטרה, שהיא האחראית על כל נושא המבטחון הפנימי.

מר אילון אמר את דבריו בישיבת מרכז השלטון המקומי בתל־אביב. הוא ציין כי אינו רואה בעין יפה את התופעה שיעדי הורים בבתי ספר מ־סויימים הזמינו ביוזמתם שמירה ב־עצמי לבתי ספרם. הדבר עלול להו תופעה, אמר, ויווצר מצב לבבתי־ספר שבהם יש הורים בעלי אמצעים הדרה שמירה ואילו בבתי ספר אחרים לא תהיה שמירה. לעומת זאת, סבור מר אילון, יש לפקוד גיוס תושבים למשמר האזרחי, ולא רק ותיקים ד־יוצאי מחתרות, אלא לשבם צעירים רבים שנשתחררו מצה"ל מסיבות שונות והם מסוגלים למלא משימה זו היטב. כמו כן יש לשלב בנושא זה ארגונים והנוערים קיימים.

מר אילון מסר, כי משלחת מטעם השלטון המקומי ביקרה בקרית שמו־נה, הצור וצפת, ונוכחה לדעת כי אין טעם להרחיב בין עיירותיה של ע־יירות אלו ובין הבעיה בכרכו ה־ארץ.

מר אילון הודיע, כי כי הועדה הבין משרדית בראשותו של שר המשטרה ה־מטפלת בנושא הבטחון הפנימי, סוכם על הקצב מ־יוחד בסך 40 מיליון לירות שיוקצבו לצרכי סידורי בטחון בבתי־ספר, בעיקר בבתי־ספר. כל רשות מקומית ת־קבל לפי הוקצי מקציבי גדרות או הקמת גדרות סביב בתי ספר, סידורי תאורה וכו' — תבצע את העבודות עפ"י ה־הקבל את המבורה ממשרד החינוך, ללא פרוצידורות מסו־בכות.

כ"ם יושב מרכז השלטון המקומי, ד"ר ברדלי, האחראי על נושאי ה־בטחון הפנימי בשטח המרכז, מסר אינפורמציה על הפעולות שבוצעו ב־שבועות האחרונים בנושא זה. הוא קרא לשלילה על עירנות מעולה אך חמבקשת כיצירת פאניקה. הרשויות המקומיות אינן צריכות לקחת על אחריותן את נושא הבטחון הפנימי — הוא מטופל על ידי הרשויות ה־אמונות לכך — אולם צריך לשתף פעולה ולגייס גיוס תושבים לעזרה.

מר ברדלי קרא לנהוג ערנות מר־יוחדת בעיקר באותם מוסדות שאינם מטופלים היום, כמו בתי כנסת, קו־פות שמה הם. גנים ציבוריים, בריכות שחיה, מוסדות ומועדונים ד־כו', כן אמר כי בוועדה הבין משרדית נבצא גם מנכ"ל משרד ההסברה, וסוכם על פעולת הסברה מקפת ב־קרוב, כולל הוצאת חוברת ביהודה, כת־הסברה ועוד.

מנכ"ל משרד הפנים מר חיים קובר־רסקי, שהשתתף בישיבה, אמר כי צוהה הוכח בצלייל תפלידה החיוני של ההנהגה המקומית, וציין כי הרשויות המקומיות עמדו בכבוד במיבחנים האחרונים. הוא קרא להם צריפות ראצונה בנושא הבטחון הפנימי, ד־הציג על דעת משרד הפנים להקים בכל רשות מקומית בארץ יחידת־קבע שתעסוק בנושאי הבטחה. משרד ה־פנים יסייע בכך ולצורך זה ארגון המשרד טיפול מירכזי בנושא, במיוחד לחודש הקרוב עד סיום שנת הלימו־דים.

סמנכ"ל משרד הפנים, מר ש. רוזנר, יצא נגד הפאניקה אשר נגרמת לא בפעם על ידי הרשויות עצמן.

סוכם להקים ועדה מיוחדת שתטפל בכל הנושא ותביא סיכומים למליאה. ישיבת מרכז השלטון המקומי היתה מוקדשת בעיקרה להצגת תכנית ה־עבודה ל־4 השנים הקרובות שהובאה על ידי היו"ר מר אילון והצעה כו־ללת מספר נושאים:

1) — החקיקה — לגבש חוק רשו־יות מקומיות חדש שיכלול את מע־הכן, הפקידיהו, סמכויותיהן, שיטת הכנסות וכו' של הרשויות לסוגיהן, כן כוצע לגבש חוק בחירה ישירה של ראש הרשויות, תיקון בחוק התכנון והבניה, תיקון חוק הגימלאות לראשי הרשויות וסגניהם וכו'.

2) עניני עובדים — בוצע להקים מוסד המעוגן בחוק, שיטפל בכל ענ־יני העובדים ברשויות, קביעת תקנים תנאי עבודה וכו', שינוי שיטת בבנה השכר, הקמת בית דין למשמעת וכו'.

3) הסדרים עם הממשלה — ב־נושאי הינוך, סעד, שיכון, מילוות, מינהל מקרקעי ישראל, ההכוונה ע־בודה, מחד' בית. כן הובאו הצעות בנושאי ארגון, כמו תקנון חדש ל־מרכז, מחקרים, הסברה ויחסי ציבור, והתלמודיות ועוד.

הדיון בביצוע ההצעה יתקיים בקרוב. (ע)

ספיר: הממשלה תבצע החלטתה בענין ספרות מקצועית ותשלומי רכב

הממשלה איתנה בדעתה לבצע את החלטתה לבטל בהיטל ההכנסה של הספרות המקצועית ותשלומי הר־כב ההל בשנת הכספים הנוכחית.

על כך הודיע אתמול שר האוצר, מר פנחס ספיר, למשלחת של חברי לשכה המרכזות של ההסתדרות ב־ראשותם של מר א. אברמוביץ וכהר י. וינצ'ינה.

שר האוצר הודיע עוד לחברי ה־משלחת, כי גם אם הפירון שביתה בעקבות החלטת הממשלה לבטל את עיוות המס, העמדה הממשלה על החלטתה לבטל את הפטור על הספרות המקצועית בהקומה של שנתיים ד־הפטור על תשלומי הרכב בתוך 4 שנים. יחד עם זאת אמר ספיר, כי בשל העובדה שבאמצע הקופה ההסכם הקודמת בשנת 1973 גולם המס על הספרות המקצועית לעובדי המדינה, אין לו ההתנגדות, כי אותו הסדר יהול גם על יתר עובדי הסקטור הציבורי בהואם. (ל.ע.ב.)

קוצרה תקופת הפטור ממס נסיעות מחו"ל

כמו כן נבדקה שצורכים אלמנטיים בהתייעות של האוצר, קוצרה תקופת ההפטור של הישראלים מחו"ל בשר־נתיים ל־4 החדשים לצורך קבלת פטור ממס נסיעות החוץ.

הפטור הל אף על ילדיו של ה־בבקר בארץ, אם הם שהו עמו תקו־פה של כפל 4 חודשים בחו"ל. עד זה משווה את תנאי הענקת הפטור בין שכבהנסים לאזרחים ישראלים אח־רים השוהים בחו"ל. הדבר ביהול ה־כנסות המדינה שמעמד על כך, הד־גיש, שמטרת הפטור היא להקל על אורחים ישראלים השוהים בחו"ל — המתעכבים לבקר בארץ, כן מקל הצו על הנהלים הבדיקות השונות, שבהתחייבות לשם הענקת הפטור. (ל.ע.ב.)

ירידה בפשיעה בצפון בעקבות פעילות הבטחון

הפירויים המוגברים של אנשי ה־משטרה וכוחות הבטחון באזור ה־עמקים הביאו לירידה תלולה במספר הגניבות והפריצות באזור.

ראש לשכת החקירות במרחב ה־עמקים רב פקד יוסף לוי, מסר לכתב עתרים כי לא זכורה לו תקופה בה היה מספר הפריצות והגניבות במרחב כה קטן כפי שהוא בשבוע האחרון.

רב פקד לוי ציין, כי יתכן שגם לגנבים יש החרדה בכחותיה או שפ־שוט הסידורים המוגברים הם המפרי־עים להם. (ע)

תוקם רשות להתוויית תכנית לניקוי הקישון

— של הקמת רשות להתוויית תכ־נית לניקוי הקישון הולים נבימצה תמשל בישראל בשיתוף עם גורמים נוספים, בתוכם משרד הבריאות, עי־רית חיפה והתאחדות בעל התעשיה בעיר.

לכתב עתרים מציין, כי הקישון הוא הנחל המזוהם ביותר בכל הארץ בשל הזרמת פסולת ושפכים אליו ממפ־עלי התעשיה במפרץ חיפה ועמק יז־רעאל.

בתנה רבה בביותר עולרת באזור מוצא הנחל לים. בנוגים ופועלים העובדים בסביבה סובלים לא אחת מדרישה בחילה וכאבי ראש כתוצאה בהזיהום. (ע)

ז. שזר עזב את בית החולים

מר ש. ז. שזר, נשיא המדינה לשע־בר, יצא ביום ה' את בית החולים הדסה לאחר שבבב בריאותו השתפר בפיה. בלות ההרופאים הקיימו לו הה־גר לביתו.

מר שזר שהה בבית החולים הדסה כאן השעית החודש.

שביתת אזהרה בביה"ס בקרית שמונה

ועד הורי בית הספר היסודי במ־לכוד "המגיבית" בקרית שמונה הוד־יע ביום ה' בבוקר את תלמידיהם לסוף שעה אחת, לאות מחאה על אי קיום התחייבוי להקמת במקלט חדש לתלמידי בית הספר. עם כן הבטן והוא לחקים קוותה בבין וכסו מבחן מספיים.

המקלט הישן מוצף במשך 6 חדשים בשנה, ובית הספר המגבית לומדים 500 תלמידים ב־17 כיתות.

יו"ר ועד ההורים מר משה אהרן מסר כי שלח מברק למנכ"ל משרד החינוך והתרבות, מר אלעזר פלה, עם העתקים לראש עירית קרית שמונה, מר א. אלוני, ולמתיכה, בעיבריק נאמר: „אם לא נענה בקרים להבקהה לדים אחר ב־29 לחודש, ואם גם אז לא נענה — נפתח בשביתה לימודים בזמוסבכה". (ע)

לחשבון נפשה של החילוניות

(המשך מעמוד ב')

היינו התפיסה הכוללה לגבי מה שבריכים להיות מרכיביו של חינוך הדור הצעיר. בהספים בבשלון הד־בבור, שבבלות הכל, בכל שהיה עראי, לא היה אלא מכני, הכל כדי שלא יצטרכו לגעת בשורשיה האמתיים של הבניה היהודית והמרכזית ביותר של מדינת ישראל כיום.

✻

מי שמשלה את עצמו כי קיסינגר יפתור לנו את הבעיה, הרי דוקא הוא יכול לסמל מה עלול לקרות ליהודי שמחליט להציג את עצמו כ־„ישראלי" דקצור משורשיו. הוא נשא לו גויה, להפגין את תלישותו מיהדו־תו, הוא אובד לעם היהודי, ושליחיה של המדינה צריכים היו לקחת אותו כדוגמה למה שעלול לקרות אם לא ישובו להחזיר את ילדי ישראל לבית־הספר היהודי האמתי, אל תורת ישראל ואל מצוותיה, על דתם כאן הדגם שם לא נאבד מאומה מן העצמאות היהודית לאמתית, אבל על יתור כקצו של ידיד מתורת ישראל אנו עלולים לאבד הרמה, כפי שכבר איבדנו.

במחזרת ילדי ישראל אל ה"חדר", אל החינוך לתורה ומצוות, ישיבו את עצמאות עם ישראל למלוא המשמעות האמתית שלה. אז יהיה גם תוכן ממשי לישיבת ארץ־ישראל, ארצנו, כביכבה לנו בהורותנו הקדושה, נשב לבטח בארצנו.

כוננות בנמל התעופה ברומא מחשש לבואם של מחבלים

כוננות מלאה הוכרזה היום בנמל התעופה ליאונרדו דה וינצ'י ברומא, בעקבות הודעה כי צוות מחבלים פלשתינאים עשוי להגיע מבעוד — אמרו חוקרות של התעופה.

[illegible] כי המשטרה האיטלקית קיבלה מידע שלפיה נמצאים אנשים של החזית העממית לשחרור פלשתין ברומא של חברת התעופה הספרדית "איבריה" שעמד להגיע במדריד.

רשויות הנוספים תראחה כי 4 בקר מות הוזמנו ע"י החשודים, שהתכוונו לעבור ברומא לבסוס אחר שבצי לביירות. מיד הועמדה משטרת נמל התעופה בכוננות מלאה.

באוזר יותר נבטר כי השוד אחד בינתיים נמסר היום מבריסל, כי התגברו אמצעי הבטחון מסביב למטר סים של חברת התעופה הספרדית "איבריה" בנמל התעופה של בירת בלגיה. הנהלת החברה היא שביקשה זאת.

מהגיע בבסוס נשא הרכון אמריקני בעל תוקף.

סכומים ניכרים להוצאות בטחון בתקציב עירית רמת גן

תקציב עירית רמת גן לשנה זו כב בשקיף של יותר מ־115 מיליון לירות.

הכנסות הסתכמו ב־86 מיליון ל"י בקירוב, עליה של 26.8 אחוז בת אשתקד. על כך יש להוסיף קים הכנסה של 16 מיליון לירות בקים ומילגות של הממשלה ה־יב מבוסס איפוא על גרעון של מיליון לירות בקירוב.

יש לעיריה, ד"ר ישראל פלד, כ' בתקציב החדש הובטחו ס־ם ניכרים להוצאות בטחוניות, החזקת המשמר האזרחי ובניה יקה של מקלטים בבתי הספר ד־ומוה ציבוריים. הוא אמר, כי משקף התקציב הזה את המצב כלי הבלתי יציב במדינה. כל ה־נת המיפיצות בתקציב מיועדות ילום תוספות שונות כגון — הוס־שכר, הפרשי הצבדה להלוואות החוזרים.

הוצאות בתקציב בתחלקות כך: זרות — 47.5 מיליון לירות, פר־בילוות — 29 מיליון לירות, רב־תימודים לפעולות שוטפות — מיליון לירות. כן מופיעות בתקציב תוספות העיריות בהוצאות החינוך, ספה, נקיון הרחובות ופעולות־אהרות לשעות חרום. העירייה הכינה תקציב פיתוח מיוחד להקמת גני ילדים ח־דשים, כפונות יום ורכישה ציוד ל־רחובות ולגני משחקים. תקציב ה־מועצה הדתית יסתכם ב־2 מיליון לירות. (ע)

מאורעות חריבם בגליל בועדת הפנים

בשתי ישיבות של ועדת הפנים ו־איכות הסביבה של הכנסת, נדונו מאורעות הדמים בגליל האורעים ש־קרו בעקבותיהם, בהשתתפות של ה־משטרה והמפקח הכללי, המנהל ה־כללי של משרד הפנים ונציגי משרדו.

הועדה סיכמה שפעולות אבטחה ו־שמירה בישובים חייבים להיעשות במסגרת כל ארציה, וקוראת להושבי המדינה להתגייס לצרכים אלה.

יחד עם זאת, פונה הועדה אל ה־ציבור לגלות ערנות מתמדת ולש־מור על קור רוח בכל הנוגע להת־רחשויות.

הועדה מחייבת הגברת אוכלוס ה־גליל. (ל.ע.ב.)

צאוששות בתיירות מאז יום כיפור

[illegible] מלחמת יום הכיפורים היה ישות התיירות, המביאה לישראל: מהיר הרבה יותר מאשר אחרי ות ששת הימים, אך האירועים ה־בים גרמו לירידה בתיירות.

יושג הסדר בצפון על ידי ד"ר גיר, יש אפשרות כי תחול הת־לה נוספת בתיירות לצונת הקיץ עונה טובה. כאירה, אם לא יש־הגבול הצפוני, קיים חשש שתהיה הלשה בקיץ הקרוב.

[illegible] אלה אמרו שר התיירות, מר קל, ומנכ"ל משרדו מר חנוך במסיבת עתונאים שנערכה ב־ה' בתל אביב.

שנת 1973 חלה ירידה של 9 אחוז מר התיירים שהגיעו לישראל, אך מה כך הכל הכנסות מתיירות גדלה במי־ של 25 אחוז והגיעה ל־295 מיליון ההכנסה הממוצעת מתייר ב־ב־295 דולר ל־350 דולר, בימה לכך ית שההיתם של התיירים בארץ יחד לכישוריהם, יחד עם זאת השר־יה הוצאות המתיירים, לפי התחזית התיירות מקוים להגיע בשנת 1 לכ' מליון תיירים.

אמר שר התיירות, כי החלים ה את בתולי פיתן ההלואות לבי־בתי מלון, ואת בהתחשב בקי־שיום בענף הבניה ובכך שאין צמצום בצפיות בבתי המלון בארץ, כך שהד דרים נוספים אינם חיוניים. לפי הנהל החדש אין מאשרים הלוואות להקמת בתי מלון חדשים, בשום אשרה הקמ־תם. לגבי בתי מלון שאושרה הקמתם, נקבע כי המקימים יקבלו את ההלוו־אות רק לאחר שישקיעו מכספיהם ב־מועל 50 אחוז מן ההשקעה הכוללת בפרוייקט.

בימאקן המחבלים: בוקמתו של רבין כמשמעה על יחוק השפעת הצבא בישראל

ביירות, — העתון "אל מוחרר", ה־מקורב למחבלים מגיב על בחירתו של מר יצחק רבין כמועמד מפלגת העבודה לראשות ממשלת ישראל. ב־ציינו כי בחירה זו מוכיחה שהמי־בסד הצבאי היה את שליטתו בישי־ראלי.

עתוני ערב פורסמו בהבלטה את הדיעה את בחירתו של־כבר רבין ב־התאם לתוצר שפרסם יהם על ידי כו־בנויות הודיעתה. (פ"צ)

לוח היום

ביה"ה, יום ראשון, ה' סיון
ערב לעומר, ערב חג השבועות
הדף היומי: חולין ל'
המשנה היומית: ערכין ד' ד—ה
ההלכה היומית: שבת שלשה כו—כב

זמני היום

סוף זמן קריאת שמע	7.10
זמן שקיעת החמה	6.36
סוף זמן תפלה	8.40
מ ח ר	
זמן עלות השחר	2.43
זמן הנץ החמה	4.33

תורנות בתי מרקחת

ירושלים
ליל החג:
גיבנס, הרחוב הארי 12
ביום החג:
ימות אטבל ברחב מבשרי — בתי ההדרכה בבורה העיר
מוצאי החג:
בית הכרם הבבנה 59

תל אביב
ליל החג:
פרקף הבלק בזרע 23
בספק יהודה המכבי 11
ביום החג:
בידראר בן יהודה 183
יאבי יהודה הדר 67
מוצאי החג:
בני דיזנגוף 174
מיעקוביץ הגיך גורג 25

בני ברק
ליל החג:
ארי הכבבים 43
החג ומוצאי החג:
תלפיות אבא הלל 12, רמ"ג

רמת גן
ליל החג:
הרכה ביבלוסין 151 גבעתיים
החג ומוצאי החג:
תלפיות אבא ה"ל 12, רמ"ג

חיפה
ליל החג:
אין הודעות
החג ומוצאי החג:
בלפור בשדרות 1

נתניה
ליל החג:
מרכז הרצל 36
החג ומוצאי החג:
המכבי זייבנגין 13

רמלה לוד
ליל החג:
רמלה הרצל 75
החג ומוצאי החג:
רמלה הרצל 75

פתח תקוה
ליל החג:
בראשית הובבי ציון 13
החג ומוצאי החג:
פינסקר פינסקר 2

באר שבע
ליל החג:
הנגב הרצל 108
החג ומוצאי החג:
יפה שמעון בן והו ביאליק 5

בת ים
ליל החג:
בלפור בלפור 90
החג ומוצאי החג:
גבי בת ים הנביאים 3

חולון
ליל החג:
מרכז סוקולוב 68
החג ומוצאי החג:
אפרת ביחנלובסקי 4

תורנות רופאים

ירושלים
ליל החג, החג ומוצאי החג: משעה 8 בבוקר ועד שעה 7 בבוקר — המרכז מגן־דוד־אדום, רוממה, כה־פאה עם רופא פתוחה בחנות לפקידי החולים ברכך כל שעה היממה, טל. 101

תל אביב
ליל החג, החג ומוצאי החג: ד"ר תל־אבן הה' אנטוקולסקי 6 טל. 443781; ד"ר כהן, דרך 12 טל 217560; יוצא הנוך במגן־דוד־אדום טל. 101

חיפה
ליל החג, החג, ובמוצאי החג: החנות במגן־דוד־אדום, חיפה, טלפון 101

תורנות בתי חוליב

ירושלים
היום הערב:
"לים — צדים — הדסה; פנימית — גבים — כרורגיה — שערי צדק;
החג ומוצאי החג:
ילדים — ביקור חולים; נשים — ביקור חולים; פנימית — וכירורגיה — הדסה.

כירורגיות בנות ואף אוזן גרון — הדסה התקפות לב והכבית נחש — בית החולים הקריב ביותר

בתל אביב
היום והערב:
"איכילוב" — הדסה — רמת ניצ'ר — וכירורגיות:
החג ומוצאי החג:
"איכילוב" — תהוטוקה ביבים יח צפי רוה"ש

בחיפה
היום הערב:
כרמל.
החג ומוצאי החג:
רמב"ם

ווינם דן
ליל החג, החג, ומוצאי החג:
להלות בנימית ביכורות — "רמבאם" — ליל הגיבוד: "אאדי" — כפר סבא.

ע ז ר ה

כיבוי: ירושלים, תל אביב, חיפה, רמת גן, בני ברק, חולון, פתח תקוה, הרצליה, אשדוד, אשקלון, באר שבע, נהריה, נתניה, נצרת — 101; עילת — 2344; חדרה — 23444; טבריה — 20444; קרית שמונה — 40444.

מגן דוד אדום: ירושלים, תל אביב, חיפה — 101; אילת — 102; רמת גן, בני ברק, גבעתיים — 781111; חולון — 843133; פתח תקוה — 913533; נצרת 23433; הרצליה — 981334; נתניה — 951333; רחובות 23333; ראשון לציון — 942353; אשדוד — 22622; אשקלון ובאר שבע — 3344; חדרה — 22353.

עזרה אש: ירושלים, תל אביב, חיפה, פתח תקוה, הרצליה, אשדוד, אשקלון, רחובות, 102 בבצ
ת"א 733333; ראשון לציון — 943333; חולון — 843111; אילת — 3333; באר שבע — 3333; חדרה ונתניה — 3333; טבריה — 3333; נהריה — 33333; נצרת — 3333; קרית שמונה — 40133.

מטוסים

מספר הטלפון כדי לברר מועדי הנחתות והמראות מטוסים — 614456

המודיע

עתון יומי — ירושלים
המערכת המרכזית אגודת ישראל העולמית — הועד הפועל.
העורך: יהודה לייב הלוי לוין
המערכת: "בית פוכטשמגר", רחוב יפו...
עורך המערכת, ת. ד. 1306, טלפון 222256
מערכת לילה ומשלוח "ארגון הפצה": ירושלים
— דפוס המודיע, טל. 526005, 282258
בני ברק: רחוב רבי עקיבא
ת"א, ת.ד. 1869, טל. 624328
משרדי הנהלה: טלפון 823941

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ושגגון

מיבנה "המודיע" בארצות הברית
לקבלת מנויים ומודעות
Y. A. ZISHINSKY
1672 — 53 rd street
Brooklyn, N. Y. 11204
Tel. 851 5016
851 5100

נרשמו לנשואין

במשרד הרבנות: רמת גן

אבאי אהרון בן דוד רווק פרס — רמת גן. בנשא בינה בת רחמים ריקה פרס — קרית שמונה.

אלבז יוסף בן עזרא גרוש רוך — בני ברק, סבה ריה בת אהרן רוקה חיפה — רמת גן.

אנגלהרד יואל שלמה בן יוסף רווק תל אביב — רמת גן, פרידמן בבתר בת ראובן רוקה ישראל — גבעת שמואל.

בלין מירין בן יואל רווק ישראל — רמת גן, על ברבולה מרים בת זאב אייזנברג רוקה תל אביב.

ברלינר דוד בן חיים רווק יהושע תל אביב — לין צביה בת ברוך יואל רוקה תל אביב רמת גן.

וינברגר ישעיהו בן חיים רווק ישראל רמת גן — ברנשטיין לאה בת עזרא רוקה ישראל בני ברק.

זלוף הירשהורן בן אברהם רווק ישראל רמת גן — פרג שרה בת ברוך רוקה ישראל רמת גן.

חזן יעקב בן דוד רווק ישראל רמת גן — אליאס רחל בת יצחק רוקה ישראל רמת גן.

כהן יהודה בן נחום רווק עיראק בני ברק — ידלי יפה בת זאב רוקה פולין קרית חיים.

לוי חיים בן יוסף רווק רמת גן — לוי תגית בת אהרן רוקה עירק באר שבע.

ליבו בוכם בן שמואל רווק ישראל בתיה גולדשטיין אריאלה בת משה רוקה ישראל רמת גן.

מזרחי יצחק בן משה רווק תל אביב רמת גן — סלח רותי בת סלח רוקה כפר סבא רמת גן.

מיכלי שמעון בן שמואל רווק מרשב חולון — לוי מרים בת יוסף רוקה ישראל רמת גן.

מרינג מרדכי בן לזרשלם רווק ישראל רמת גן — שוז גיטה בת פנחס רוקה ישראל רמת גן.

סלינסקי עמנואל בן יהודה רווק ישראל בני ברק — אהרונר מיכל בת יעקב רוקה ישראל רמת גן.

קצי אליהו בן עבדאללה רווק עירק תל אביב — מנדלוביץ אריה בת דב רוקה ישראל גבעתיים.

רחמים שמעון בן חיים רווק עירק הרצליה — קין דפנה בת יעקב קורקין רוקה ישראל רמת גן.

שבתאי יוסף אליהו בן אברהם רוזה תל אביב חולון — קנו רותי בת בוים רוקה יפו רמת גן.

קליס משה בן מאיר רווק תימן צפון — אייזנברג רחל בת זאב רוקה כפר סבא רמת גן.

שיבר דוד בן ברוכי רווק ישראל תימן — רובינשטיין זלדה בת לואיז רוקה פולין רמת גן.

— הד היום —

אין אומתנו אומה אלא בתורתה

מ/ה ביום חג מתן תורה, עת אנו מהדהדים שוב בעיני רוחנו את מעמד הר סיני וקבלת התורה בהכרה עזיזים הסוואה של מצבנו כאומה כיום למעמדנו אז, בימים בהם יצאנו ממצרים, וכל אליליה של סמוד ובהם דבקו נותצו והתפוררו. להר סיני הגיעו אבותינו וסבלם כובד שכם, כעבד למדבר צלם שוסם והתנכר, שוקע ברשע ובפשע.

וגם כיום, מולנו עולם שוסם ואכזר, אכול שנאה ופשע, סביבנו הריסה כל האלילים להם סגדו רבים מאתנו במשך שנים רבות. כך אנו עומדים בודדים ומבודדים, כשסכנת הקיום מרחפת עלינו ואיננה כרפה. האם נוסיף לסרב כלהסות אוזן ולהקשיב לקול הגדול שלא יסף הקורא אלינו יום יום, הבוקע ועולה בהר חורב?

בתקופה קשה וסרה בתולדות עמנו, עת נרדפנו על צוארנו וריק כתוגתנו לפורענו פסק רבינו סעדיה גאון את פסוקו ואמר: „אין אומתנו אומה אלא בתורותיה". בימינו אלה דיה והדבה לנו כי בדיכה לנו, וגם צבא וגם רכוש רב וגם עבדות רציניות בכל מקום, אולם כשאנו מעמיקים לחשוב אנו מגיעים עד מהרה לידי מסקנה שאין לאומתנו דבר יציב ובטוח אלא תורתה, זו תורת אבות הנצחית שקבלנו בהר סיני מידי הקב"ה.

ביום מתן תורה מחדש כל יהודי נאמן את נאמנותו ואת מסירותו לתורה ולערכיה, שואב שוב עידוד ותוקף במאבקו יום יום ושעה שעה להשלטת חיי התורה על כל ציבורי החיים ועל כל העם כולו בארץ־ישראל ובגולה.

ממשלה חדשה והמאבקים שבפניה

מ/ה אם הממשלה היוצאת נאלצה ללחום בעת ובעונה אחת בשלוש חזיתות: החזית הבטחונית; החזית המדינית והחזית הכלכלית, הרי שכל ממשלה חדשה אשר תוקם על הקואליציה שהוקמה המרכזית להלכה 61 חברי כנסת תאלץ ללחום גם בחזית נוספת, רביעית, להבטיח יום יום את קיומה מול התעדרות בלתי פוסקת של האופוזיציה בכנסת ובכל מישור אחר.

אין ספק שהממשלה היוצאת הכילה אישים חזקים יותר ומוכשרים יותר מהממשלה אותה עמל מר רבין להרכיב. עם כל מגרעותיהם אין לבטל את כושרם הרב של הגב' גולדה מאיר והל מר משה דיין. הפדרים מהלישה את הממשלה החדשה, ודוקא ממשלה חדשה חלשה זו כלפיסה על עצמה אתגרים חדשים במישור הפנימי וכן במישורים אחרים.

ההלכה מוצתתת הממשלה החדשה על קו היסוד של הממשלה היוצאת, 14 סעיפים הרחוקים מלתת בטוי לשאיפות חוגי השמאל או ה„יונים" לוויתורים בעלי משמעות ולנסיגה כמעט כלילית. למעשה אין ההרכב הממשלתי החדש ברובו מסתיר את שאיפותיו למפנה יסודי בכל המדיניות הישראלית. סתירה ברורה זו בין המדיניות הרשמית והמחייבת לבין המדיניות הלא רשמית, המוצהרת הכסכם הטרב מעמידה בסימן של שאלה את כוונתה של הממשלה החדשה, שיתכן כאוד והרכבו כאפיזודה חולפת ולא סימפאטית ביותר.

התקוות המרובות שתלו חוגים רחבים שהתאכזבו מהממשלה היוצאת בשנוי פני השלטון, האשראי הרב שניתן לצוות החדש, התבזבז כבר בטרם הורכבה הממשלה החדשה, בימי המו"מ הלא מכובד בין שותפי הקואליציה החדשה והמירוץ המדריכים של מסקנים לקבלת תיקיקם בממשל החדשה או להחלפת תיקים לא חשובים בעמדות מכובדות יותר.

היהדות החרדית אינה יכולה להתעלם גם מהגוון האנטי־דתי הבולט של הממשלה החדשה הפעולה במישור זה על הממשלה היוצאת. הצטרפות חוגים עוינים לדת וליהדות לקואליציה ואיוד הממשלה הנכנסת מעמידים את היהדות הנאמנה במצב חדש המחייב עירנות מלאה, הערכות למאבקים לא קלים הצפויים אולי בעתיד הקרוב. מרכיבי הקואליציה החדשה הרחיקו לכת בתחום זה, נקטו עמדה נוקשה ועוינת בכל בעיה דתית ובקלות דעת חתמו על הסכם קואליציוני עם גורמים אנטי דתיים קיצוניים ביותר. לצעד מרחיק לכת זה יהיו ללא ספק השלכות מרחיקות לכת בעתיד, צעד שעשוי בתחלה להתגלות כבומרנג מסוכן למליסים שבנוים מהמוסס.

משה עקיבה דרוק

לא אלמן ישראל

ראויים אנו לשעה של קורת רוח — מי ילד לנו כל אלה

בימים אלה כאשר רבתה המבוכה ולפעמים יש מהומה על לא מאומה ואין אנו יודעים על מה תחילה לשים לב, אל השיחות המייגעות שבמצל שר החוץ האמריקאי המטייל בין ערי שלום להפסק ואינו מאבד את התקוה להביא את הצדדים לידי סיום טוב ולהפריד בין הכוחות, או אל השיחות שבמהלך מי שבמצפן עתה להיות ראש ממשלה, אשר בכוחו לעשות את הבלתי אפשרי בישראל, להרכיב ממשלה על כיעור הרגולה, או אל מה שמעיק יותר על הלב, אותה בהלה במדינת נפש שהיא נתקפנו לאחר מה שאירע במעלות, ולא אחר קרית שמונה, בהלה שיש בה שבבה הרבה בין ההרכבה על אבדן שלטון, על תמורה יסודית בהלכי הרוחות המחשבה על יהודים, יהודים שלפתע פתאום ברגישים שנשמטה מתחתם הקרקע, עכשיו בהיר אחד נראתה להם כמשענת קנה רצוץ. טוב הדבר שבא עלינו להמהה ולברכה, חג השבועות חג מתן תורה, חג המנתק אותנו מאיזה שיגרה אפורה המפרה עצבנו רוח ומכניסה אותנו אל אורה שהיא ספוגה כולה קדושה, אותה קדושה שבה נתקדשו בני ישראל בעומדם ליד הר סיני, המעמד שבו נהיינו לעם.

חיים בפלנטה אחרת

חג שהוא כולו רוח ונשמה, חג שבו אנו מזכירים את דברי מתן תורה לישראל, היום בו נהיינו לעם, מבני אבות שאבים הבריאה והמי עמידה, טוב יהיה אם נגבה להתעמק אל ה לידי סביבה. אל אותה פנה בתיבתו מתסתברת בקדושה, שהיא איבדה סבירה כל כך מפני שהיא עיסקת בנשמה שהוא נצחי ולא חולף, באמצו בה בהחזיקה כעמד בהתהפכות הימים והדורות.

כאן אנו מוצאים יציבות שורשית שלא המצא כמותה בשום מקום אחר, כאן יש היפרד בלתי פוסק התחיה להשיבות האדם. התפישה הרווחת ב־צים תופעה זה שאינו כיוצא בן ה־סביבה, הן כל כך שונות בתכלית ככל מה שמקובל בחברת הנצורים ה־כקבילה בנילה בעולם חילוני, אי־אפשר לומר בהחלט שאלה חיים על כדור פלנטה אחרת כמעט ללא שום דבר משותף, לפחות מבחינת שרים הערכים.

כאשר אנשים בן ההון מדברים על עולם הישיבה נראה לנו לעתים קרובות כאילו הם אינם מבינים במה שחיים הם, התהומים המעציינים הם כל כך שונים, ושונה בהחלט חג ה מחשבה על התבורה והאקדמיה ה־חלונית, מה שנראה אצלם כותן מ־אליך כהיפתה מבעית, כבישול, נפסל בתכליה הפסול אבל אותה חבורה תו־רנית, חבורה זו מייסדת את חייה על פי כללים שיסודם בקודש לפני הד־רות, אצלם אין „חוק ההישגיות" על ערכים.

לעתים קרובות נשמעים דברי היי־כרונ על עולם זה, על שהוא מסתגר יותר מדי ואינו מגבה לבוא קשר עם העולם החילוני, אם לא עם הד־בים קרובים יותר מאחה. אבל, הוא בת היא, שאין לאשמה זו כל אחיזה, מפני שהנושאים בה מצוקים בני תורה יש בהם לתת הכוחקה בלאה לאיש שהזהר אל השליפות הבשכי־ל את עצמו בים התלמוד הגדול, אחרה היא צלול להיות חוצא כלפי עצמו וכלפי המשיבות שבכל על עב־בו.

ל"התעלות" בארץ ישראל

איזה שאיפה להתעלות עצמית, ה־כ״, ... בלבם של אלפי בני תורה, מי־באות אפיקים שונים ובילדים מד־מיכים. לא הוכן הייתי כאשראי עדים לתיומה בהתגלות בעשרה הרושלמי על „צורת הורה" בין צהל הבשרה, הרב סיניאת, לבין עלבה אמריקאית שבתוך הנבחרה המתעצמה הביתנו שהיא תלמידה של „יבנה שוה שנירי" ליד בבנין בית יעקב למורות בזרוי כלל־. היא באה להתעבין בתוכניות למיכה בני ישיבות בפסח תלפיות. אגב כך, גיפלה כמעט על עצמה מע־פותה מתגוררת בברוקלין שבניו יורק. בתחוזה כאן התאחזה עם בן תורה אף היא כאחיה חברת הלומד ב־ישיבת מיר בירושלים, והחתונה תהיה בקרוב בהדרפארק היא מספרת, אבל המשפחה, אלא שהוכנ מתכונן להחזר לירושלים כדי להמשיך כאן בלימודיו בישיבה. כאשר העלתה בשאלת ההיה לא יעבוק בעלה לפתור אל אחת הד ישיבות המפוארות הקיימות בארצות הברית, הלוא יש מרכזי תורה גדולים באמריקה שבראשם עומדים גם ראשי ישיבות מפורסמים. אין ספק שגם הבאים הכלולים שם טובים יותר. כאן ניספה לנו התפתה. הצלמה שרבת אנגלית הסבירה שהחתן סבור כי שם לא יוכל להתקדם כל כך ב־ליהודו כשהוא משתמש בשבע ה־ישיבתי המובהק „שטייניך" (להתע־לות), כפי שיוכל לעשות זאת כאן בישיבה הירושלמית. כך גם החליטו לקשור את עצמם עם הארץ.

בשלגו דנבא זה, מפני שיש בה הר־בה מן המאפיין את עולם התורה ב־ארץ, אולם זה שבוצח ועולה, אולי לא כל כך בכמות כי אם באיכותה והתעצבות הפרה. יש כאן מידה ב־רוחה של השלמה הדתית, שאילולא היא לא תיהה יכולה להתקיים. אותה התאמה בין ההשקפות שקיימת במקום זה, התאמה עתה תואמה של חינוך בקירי מבקיק על „בית יעקב", היא אשר העניקה לנו בתהה טובה זה, של דור דעה אם מותר להשתמש במושג זה.

מעט מן האור

„לא אלמן ישראל" מקבל כאן כש־מעות חזקה, כשמעות אקטואלית. ה־תשובות נצחית גדולה יותר אם אנו מעמידים זה לעומת זה את בני ואה. בן חבי. אם אנו מעריכים תופעה אלה על רקע הסביבה ואם קיימת חרוה על בה שקרוי היום בשם „אור כת הסביבה" הרי אנחנו צריכים היינו להיות ראשונים להתריע על הקלקלה של הסביבה, זו כמתפת לא רק את בקודרות הבי"ס זאת האוויר אלא גם את האוירה. ספק אם היה עוד דור שב מתנסים בני נעורים בנסיונות בה קשים, אם יש עוד פותחים גדולים כאלה בשביל בני נעורים מבפני שהם קיבים היום. ובכל זאת, הם מצליחים לנתק את עצמם מן הסובב אותם, ל־עתים מבבירים לעצמם תהמה אצומה המצרידה ביום לבין החברה.

התפנה היהודה שאנו יכולים לט־עון כלפי עולם זה, שהוא קטן כדי, אולי בשום כך הוא מבודל מן ה־בצפה סביבה. אלא שמעקב יתורי הה־פתחתו של עולם זה, יביא אותנו ל־מסקנא, שמעט מן האור דוחה הרבה מן החושך. אנו עשירים בהופעות של אבשים התוקים הבוצאים מעם ב־אותה אורה, בעשכים אחריה במקל קבוצים. הבוצל הצר נשאר צר אבל בכל זאת הוא הולך ומתרחב.

לא נהיבר להקיף את כל הנעשה בבנין זה, את כל פרטי היצירה, אבל אנו חייבים לציין בהדגשה בר־רוחה, שהרבה ראו ברימה בצמלום, דרושה רק יוזמה ומעט מרץ כדי ל־מבוא את האבצבים. בשנים האחרונות היתה התפתחות גדולה של רשת הי־שיבות בארץ, ואנו מדברים לאו דוקא על הנצחה במלכי הארץ, ואין אנו מלולים גם בבמה שנעשה בשטח זה, כי אילולא נעשו הדברים לא היו יכולים להתקיים. מימוני התורה ב־ירושלים ובבני ברק שנושאים את דגל התורה בראש גם בכמות וגם באי־כות.

התנגשות של כמות ואיכות

גם שאלת הכמות והאיכות תופסת מקום חשוב בהלכי הרוח וההשקפה של החברה התורנית. זו נעשתה בע־יה בוערת שלא נוכל להתעלם ממנה לאורך ימים. שיקולים כאלה קיימים וגורמים לא מעט תסיסה דוקא ב־תקופה האחרונה. בימים אלה שמענו על תופעה שהיא עצמה מעידה יותר מכל דבר אחר על תמורות יסודיות בחברה. קבוצה של הורים לא אש־כנזים באחת מערי השדה, שהילדים שלהם עומדים לסיים את בית הספר היסודי של החינוך העצמאי, התארגנה בדרישה שכל הילדים שלהם יצטרפו דוקא לישיבות אשכנזיות. כדי להשיג מטרה זו השתמשו באמצעי שהוא מ־קובל היום בחברה הישראלית, הם עשו את עצמם „קבוצת לחץ", אם לא תתמלא בקשתם זו, הרי המסקנא שלהם תהיה הגונה, הם יעבירו את הילדים שלהם ללמוד בבית ספר הד־בוני, תורי הדרישה שלהם, לתת ל־ילדים שלהם דוקא חינוך תורני על טהרת הקודש. לכאורה נדמה שאין כל פרופורציה בין התביעה המקורית לבין האיום, שהשימוש בו שאול מ־מקורות זרים לרוחנו. אבל זוהי הד־עה, שאין ספק שלמד יצאה. וה־מדובר בהורים שהם עצמם אינם בני תורה ולא למדו בישיבה.

אין זאת אלא שההורים רוצים ל־העניק לילדיהם את החינוך הטוב ב־יותר ולפי סולם ההגבה שלהם. אין טוב מזה שילמדו בישיבה של אשכנ־זים ואולי אף יצטרכו לסגל לעצמם גם את האידיש כלשון שניה, כדי שיבינו לשיחם של ראשי הישיבות המאצילים מרוחם על התלמידים. ב־אין זו שאלה של שפה בלבד, יש הרבה יותר מזה. זוהי מהפכה תבור־תית שקטה שחודרת עמוק עמוק ל־תוך שכבות רחבות שעד כה היו רחוקות מכל אותו הוי. אולי זה יהיה מוגזם לומר שהתגברנו על הבעיות, עדיין קשה כקריעת ים סוף לשכבות הורים מבני עדות המזרח לשלוח את ילדיהם ללמוד בישיבות מלאכה שנעשית בשקדנות מרובה. אבל יש התעוררות מעודדות ובעיקר מבטי־חות, מפני שמעט מן האור דוחה הרבה מן החושך אותה שכבה רחבה של אברכים בני תורה מוצאי ארצות המזרח שהתגבשה בעולם הישיבות, היא משמשת היום דוגמא חיה. אותה קבוצה מהווה גם גורם מדרבן מאין כמוהו הרבה כוח יצירה אצור בו. הנוער הוא גדול ועמו האמביציה. הי־תה לנו ההזדמנות לפגוש זאת ב־מציאות, שורה של ישיבות חדשות ובעיקר כוללים חדשים, שרוב תלמי־דיהם אם לא כולם הם מוצאי אר־צות המזרח. והם מקפידים שהחברה התורנית תהיה „מעורבת" כדי להשי־בים את הארכות. חש פרץ בתוך עצמו שמן הראוי להאיר אותו ולהמחישו, לעתים אנו נגררים אחרי מאורעות הימים השוטפים ואין לנו פנאי ל־התבונן כדי להציץ אל הקודש פני־מה, לסקור את היש שלנו. ואנו זוקקים לעצמנו חטא בל יכופר. מפני שאי הידיעה גורמת לנו הרבה מפח נפש. גם מרפה ידים ומחלישה הכאה, בעוד שיש לנו על מה לשמוח ולגיל, השמחה היא יחסית כמובן.

עולם של רבדים שונים

אלא שאלה אינן אלא דוגמאות אחדות בלבד. לא נגענו אלא על קצה המזלג. עולם הישיבות בנוי רב־דים רבדים שונים ואינו מצוי אחד. לא רק מן הבחינה העדתית. כי אין דומה ישיבה „פורת יוסף" בירושלים לישיבת „עץ חיים", ואין דומה י־שיבת פוניבז' לישיבת „שפת אמת", כל ישיבה עם היחוד שלה, עם ה־צביון המנמנות. אך יש בכל זאת סימן מאפיין ומאחד את כולן וה־תחירה הבלתי פוסקת אל השלימות הנפשית, אל המטרה, הפרי הגור ה־מקרין מהוכם. הדוגמא החיה היא המשפיעה על הסביבה. אולי מותר במציאות זו להשתמש במאמר חז״ל: אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש. אם אנו נתפסים להלכי רוח של יאוש, אנו מתבעים למשוך את הלכי הרוח האלה אל הישיבות כדי לשאוב מהמו מעט קורת רוח שהיא כל כך נעדרת מן החברה הישראלית.

אנו נמשכים בעבותות של אהבה, אהבה גלויה, אהבה שאינה תלויה בדבר, אל אותו עולם קסום שתוסס של חן משוך עליו. עולם זה של בנים ובנות, כולם אהובים כולם ב־רורים, כולם גבורים עושי דברו. אלה שאין להם מטרה אחרת בעולמם זולת השלימות התורתית, עולם שבו תופס מקום מכובד, בירור הילכתי מעשי ובירור הלכה למעשה ללא הבדל, כיון שתורה היא ולימוד היא צריכה ותלמוד במלא את חלל עולמם.

מי ילד לנו את אלה

ולא נוכל לא לומר דבר בשבחם של ההורים. אין מקום לשאלה מי ילד לנו כל אלה. אילולא הם ה־מוכנים את נפשם על כך, לא היה מקום לאותה הקיה המפעמת בלבבו עתה. מסירות נפש יש כאן ואין כאן שימוש מליצי במושג זה. ההורים מש־תעבדים ומשעבדים את כל אשר להם עד אחרון ימיהם ובלבד להבטיח את המשכיותו של הדור. אמנם ברוב המקרים, הבנים והבנות נראים אולי סונבים מן ההורים, והרי זו הופעה מקובלת. אם נשתמש במושגים ה־שאולים מן העולם הסובב אותנו, נו־כל לומר, שיש כאן פיתה מצויינת של „פרי הבכורים", אבל לא נתיה ה־אבות כולה. הנו עוזר שמצמבל ב־ברכה על ידי ההורים אשר לא הצליח

יחלו להתמודד כפי שעושים זאת ה־בנים והבנות. ההורים אינם „נכנעים" אלא מקבלים זאת בזרועות פתוחות. לא אחת אנו נתקלים בתופעות שבהן ההורים מקבלים ברצון ובשמחה את התביעות של ילדיהם וזה נוגע לא רק לפרטים קטנים של לבוש, אלא גם למערכה כללים אחרים שהם שר־שים את דמותה של החברה החרדית. ואין אנו רוצים לעצמם „עין אם ל־העלים גם את המתרחש בחברה ה־קרובה, זו שבודדך בלל מזהה עם המפד״ל, גם שם מתחולל מין מרד בנים חרדי במובן וההתמתחתנות.

אלא שתמונה זו לא תהיה שלימה, אם לא נזכיר את ראשי הישיבות והמשגיחים אשר עיצבו התפתחות זה, שבנענו רק באפס קצהו. אותה שכבה דקה של ראשי ישיבות המשפיעים רוחניים מכל הקצוות, היא שמגביעה את תוחמה על אותו נוער שבו אנו תולים את תקוות העתיד. ובימים אלה של קבלת התורה, אנו חוזרים ושואו־בים אמץ, קורת רוח, ושמחת החג האמיתית, כי לא אלמן ישראל מתוך אמונה שורשית שנצח ישראל לא ישקר, לא כמליצה אלא כתרגום עוב־דה.

אם כל אלה לנו, אם כזה הוא הדור שגדל לנו בימים אלה, אין מקום להתייה, אין מקום לקדרות רוח, אסור לנו להתייאש, [illegible]

מרדכי קוקיס

מהותו של החג

חגי ישראל עיקרם אלא ל„עסקי קודש"

מהותם ותפקידם של החגים ב־ישראל אינו אלא לקיים ולעשות אשיות עם לעסקי קודש (ספורנו ויקרא כ״ג־ב׳). החג אינו בא לשם מנוחה ושעשועים, אלא עיקרו של החג „הם המנוחה אינו אלא לשם „עסקי קודש". החג, ולא ימים אחרים הוא הצד המשך הנוחים ביותר למוד שבה בלולה ובהירה מפני שבחג שובת האדם ממלאכתו ומסחרו היום־יומים הטרודים והמציקים לא רק את כוחו של האדם אלא אף את מר־חו ולבו, עם התבונה החג פרושה על שמי הלב של האדם שלה, נפ־שית צמוקה, מוחו ולבו פונים עליו ועסקו בקודש הם מתוך עסקות הנובעים מתוך מחשבה בהירה ו־צלולה.

מהו מהותו של חג מתן תורה ותפקידו?

אחרי עבור תקופה של דורי שנים שהיו ישראל עבדים למצרים בחומר ובלבנים ובכל עבודה קשה ומפרכת זכו ישראל לצאת ממצרים מבית־עבדים. אחרי עבור דורי שנים של יסורים קשים ואכזריים פורקים י־שראל עול הצם לבני חורין, אחר־בים הם לעצמם.

בהשקפה ראשונה דומה, ונראה, כי עיקר שמחת יציאתם מעבדות הי־רצון העז להיות עם חופשי בן חורין נבעה מאותו מעין המשותף לכל האומות והוא לפרוק עול משעבד זר ולהיות עם חפשי, להקים מדינה ככל עם ולשון.

הדבר ברור וידוע כי קיום „אינסטי־נקט אנושי" כללי להיות בן חורין, ובגלל כך פורץ במקומות שונים ובזמנים אחרים מרד, מתמרדים לזר המשעבד, אנסטינקט אנושי זה פעל במובן גם בלבבות ישראל, ברם לא לכך שהלך והשוך לעם חפשי בן חורין.

ישראל יצאים ממצרים מבית עבדים קשה ואכזרי בעיקר כדי לקבל עלי־הם תורה משמים, כתנאי ולכן שחור־רו ממצרים כדי זוכו לסיני ויקבלו את התורה. הוא שאמרה תורה „הוצ־ציא אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלוקים". הובא בירושי בשם הס־פרא: „על מנת כך, לאשר אין הקב״ה בבב דוחמו מוציא את י־שראל מבית עבדים רק בעבדי ויכ־נסו למשפחת העמים כשאר האומות, אלא אך בכדי שיהיו להם לאלו־קים, „על מנת כדי" ויקבלו ישראל תורת אלקים, ומן קום היכולת וה־אפשרות לצאת מעבדות לחרות.

ישראל הוא העם היחיד המחויב לקיים ולעשות את שכתוב בתורה, בגלל וישראל הוא העם היחיד שזכה לחסד כה רב ביציאת מצרים, וכן מסבירים הראשונים את הדיברה ה־ראשונה שנאמרה בסיני: „אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", פירוש מפני „והוצאתיך" אותך ולא כל אומה ולשון מחייב דבר זה את ישראל דוקא לקבלת עול מלכות שמים ולשמירת המצוות והחוקים המשפטים. זה „הוצאתיך" מחייב „ה' הוא ו„אלקיך".

„לאמר ולהדריש: ישראל שונים ו־מובדלים מכל עם ולשון, לא רק בפרט זה או אחר, בכללים אלו או אחרים, אלא התבדל במהותם הכללי, תפקידם ויעודם של ישראל בתוך העם להם גרידא.

ביתר הסבר: ישראל משתחררים מעולם של זרים ואומות העולם מש־תחררים מעולם של זרים. ישראל משתחררים כדי לקבל את התורה ש־היא להם חירות וכמאמרם ז״ל: „אל תקרא חרות אלא חירות" כי „אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה" ולכן ראשית דרכם וצעדם של ישראל אחר השחרור הוא לא הכניסה לארץ־ישראל, למולדתם, אלא לסיני לקבלת התורה משמים. ישראל שואפת לחר־תניות ורק אחר כך היא פונה ודורשת עניינים ודברים פחות חשובים, אין הדבר כך אצל אומות העולם, חירותם גשמית ומפני כך רואים הם בראשית דרכם מדינה חופשית אשר לו שלטון עצמאי.

המצוין בדבר הוא שישראל נעים ונדים זה אלפים שנה בין אומות אכזריות המבקשות לטרפו ולולא הצד לקה, רחוקים ממולדתם הצליחו בני ישראל לעמוד מול גלי הסערה הד־התבוללות הסוערים, כי התורה מגי־נתם. מהותם הרוחנית הצילתם, אין הדבר כך אצל אומות העולם, באין להם מולדתם טובעים הם בסערת גלי ההשתפות. תורת אלקים נקלטה.

מהותו של חג השבועות חג מתן תורה הוא להורות כי החג הלז הגו המשלים לחג הפסח, חג מתן תורה מגלה, מפרש ומבטא את חג הפסח, חג החרות, שהוא אינו אלא „על מנת כך", על מנת לקבל התורה, מפני כך ולכן הוציא הקב״ה את ישראל ממצרים וזה סוד ויסוד קיומו ונצ־חיותו של עם ישראל.

ש. שושני

קהל המונים בעצרת התעוררות בבני ברק

לקול קריאת מועצת גדולי התורה לקבוע את יום ג' ער״ח סיון כיום תפילה ועצרה להקב״ה שיושיענו בי־שועת עולמים לכל המצב המאיר ה־שורר באה״ק כאשר ״מבטנו תש־כל. הרב האחרונים איתי „קהל" וה־חלט ממבצעו בית הכנסת ״בעבר־... התורה בבני ברק עצרת התעוררות רי בתי לתפלת וכי״ק ואמירת התהלים בבוקב״ב הגדול.

המקום היה מלא מפה לפה מכל ה־חוגים ומכל זרמי היהדות בבב״ב, גב־שגת היעדה וזולו באמירת תה־לים בקול המעורר לתשובה בשכל הקהל. הרב שהצטופף ברחוב ונזקק בלב נשבר ונדכה לפני רבון העולמים שיוציאנו מצרה לרוחה.

בראש הקהל בלטה השתתפותם של כ״ק האדמו״רים מלעלוב, מכנובקע, לובלין ואלכסנדר שליט״א, וכן ה־הגה״ג ר' יעקב לנדא, אב״ד בני ברק, הגה״ג ר״ש הלוי וואזנר אב״ד זכרון מאיר, הגה״ג ר״ש וולבשטיין רב דחסידי גור, הגה״ג ר״צ ברנסלר אב״ד דתוג חתם סופר ונרון מאיר, ראש העיר הרב יצחק מאיר ואישים חשו־בים אשר השתתפותם איפיינה את הישיבות המפוארה.

הרב א. ה. הרשקוביץ [illegible] אב״ד בבב״ב היה ש״ץ באמירת וכיק ותפילה מנוחה כשכל הקהל משתתף בכל הת־פילות ובאמירת י״ג מידות כשארון הקודש פתוח.

לאחר התפילה עלה כבוד הגרי״ לבמה ובקול רועש השמיע את דבורו ה״ל הסביר את מהות המשרה הצפלת הנוכחות כמה ימים לפני ק־בלת התורה. הוא הביא את דברי הזהל שבשבועות ו״ה יש להם שייכות מקוצי, ומאילו השערת היא כעת בזמן אבטנת כמו שלפני ר״ה צריכים להת־עורר לתשובה כן גם עתה. והאריך בזה, והוסיף דברי כיבושין אודות המצב מבחוץ השורר בארצינו הק' ש־כה היה שעיצומו של יום מכפר ואין לשטן רשות לקטרג, ודוקא ביום זה ההלל והצרות שנמשכות עד היום שבל יום דם ישראל נשפך, ומי יודע בשל מה כל הצרות הללו, וביקש ל־ערוך בדק הבית אצלנו, אם בחיזוק בדרכי הצניעות, או בחיזוק קיום ה־תורה והמצוות ועוד. ולכן בימים אלו עלינו להתחזק בכל המדות הטובות ולחזור בתשובה, ונזכה לקבל את התורה בקדושה ובטהרה.

אחריו עלה על הבמה הגר״ש וואזנר ובקול חוצב להבות אש אמר בין ה־יתר שבעת צרה שאנו נמצאים קיימת מצוות עשה שהרבנים פוסקים חובת לזעוק ולהתריע על כל צרה שתבוא על הציבור וזהו מדרכי התשובה. ש־יזעקו ויריעו וידעו שבגלל מעשיהם הרעים הורע להם. ואין זה בדרך מקרה. איך ירדנו פלאים אם בגדרי הצניעות ע״י הלבוש הקצר או בהתו־רופא: בחיזוק הבנים להיות יראים, וכן הזק אודות קריאת שמות הש־ברעכים ומספרים המתכלות בטלביזיה המלאים בפרצה וטומאה אשר מי ש־מכניס לביתו מכניס לביתו את מלאך המות וכו'. והאיסור בזה שוה בנשים באנשים ומי יודע אם לא דברים אלו גורמים לכל הצרות ר״ל, וחייב [illegible] שמעצרה זו יתעוררו אחינו בני ישראל לתשובה ובקיום המצ' לקבל את פני משיח צדקנו.

[illegible] בין שאר דבריו הזכיר את דברי חז״ל על הפסוק והנה באר בשדה [illegible] באר בשדה זה בית הכנסת [illegible] כיון שהם יוצאים מבית הכנסת יצר הרע שב למקומו. [illegible]

הקהל הרב שמע בשמחה [illegible]

י. שפיגל

לחשבון נפשה של החילוניות

איך נעקרת תודעת הזכות על ארץ־ישראל מקרב חלק מיושביה

דוד מרגרינה המצוה, אהב בשר־נוה־הפרוזה של שלמונא, לפסיק ב־התבגרי־ארץ־ישראל הגה להשיב ש־בי ולשוב לו. מעט גם במעיני הזה היהודי. מבעד היהודי שלו היה, כי ב־הגיע שלבי התורה היהדות היא י־שיבה בארץ־ישראל ולימוד השפה ה־עברית. בשני אלה, אמר, די כדי ל־היות את האומה הישראלית. כ״ו כו היה אוהב לשלוח ציוצים ב־תורה או מחוץ הבהרים לו לפרטיזניה, ואף בבירור רצון נגר עם עתרה ב־היתה כאשר שלו לפחות את מאבני החיל, שבו שאינו דר באזי דומה למי שאין לו אלוה.

ב״ג האייזנשטיין היה מדביק את הסובבים אותו והרבה מן ההבונים בלתם שלו, כמו בעיני בסחק או בדיבות, כך גם בעיני אידיאולו־גית גישתו שיהדות דיה בשני אלה, ארץ ישראל ושפה עברית — היתה הגישה המבריחה בעיני החינוך. על־פיה הבנו מאות אלפי בני הדור ה־צעיר, בין כאלה שהגיעו אל החינוך הממלכתי־החילוני בלא־כלום בעניני יהדות ובין כאלה שהגיעו לחינוך זה מבתים שורשים ביהדות, עם בס־ען בשורשי גדול, לאלו שבאו בלא־כלום ניתן משפט הזה, ואלו שבאו עם הרבה — עקרו אותם מן הכל ר השאירום בשנים אלה.

השנה הצורה לגבי שני האלמנטים הללו לא כיום הזה, שהם המפרפים וצודבים להוותר לא יהדות בכללה. אי־אפשר לזכר שישראו לגמרי בלי שני אלה, שלכן כל עוד דר מי שהוא בא״י, אי־אפשר לומר שאינו דר ב־תוכה; אותו דבר גם לגבי מי ש־דובר שפה־עברית, שאם היא מתחזק בדיעת השפה הזה, הריהו מחזיק בה. הבעיה, כי עבריות, ככל שפה אחרת איננה אלא רק אמצעי טכני. אפשר להיות גוי מושלם עם ידיעת השפה העברית, ועובדה היא שלא רק שבני המיעוטים שהם אזרחי ישראל בעשו לדבר עברית ומכוון שהם גרים ב־ארץ ישראל הריהם מבלאים אחרי שני התנאי היחיד שהחייב להם בן־גוריון, אלא שגם היהודים רבים ב־צבא המצרי כפר דוברים עברית, כפי שנתגלה במלחמה האחרונה, ולא עוד אלא שאפילו עלותה הניצבים יהמ־לים שהירדו לבעלות — ידעו את השפה העברית על בוריה.

המאלף הוא, שלא רק הגור הזה הוא נכון, אלא שגם היפוכו נכון ב־יותר, וכתוצאה לכך, שבלי ידיעת השפה העברית בצוים מיליוני יהודים בעולם השוכרים על ההתם עם ה' יהדות, וחלק גדול מהם מושרשים ביהדות בכל כוחם ובאורם, וה־בבידות, עד כדה שהם מאלף ומשפע — הם יהודים טובים ושורשיים אף שהם מתגוררים בחו״ל, אולי ההיה הפתעה גדולה עוד יותר לגלות ביום, כי לא רק שהם יהודים שורשיים אלא שתודעת ארץ ישראל שלהם הרבה יותר עמוקה מאוהבה אלפים ורבבות של יהודים המתגוררים בארץ ישראל עצמה. אם חסרה להם ההזדהות ה־פיסית עם הארץ, הנה להרבה שחיים כאן בארץ חסרה כיום ההזדהות ה ר ו ח נ י ת עם ארץ ישראל. הם גרים בה כאילו לא גרו בה: הם מר־גישים עצמם בזרות גדולה כאן, השיב עצמם בגולה דוקא כאן במדינת ישראל העצמאית. מה בודהם הדבר, שיש הרבה יהודים בכל יבשות העולם שמבעת היות כאן מדינה עצמאית הם הרוממו מצל הרבצת גלותם ש ב בשבתם בארצות ניכר, בעוד הרבה יהודים בשבתם כאן — חיים בגלות ואף ניוצבים ביוכי לתהרנתם זו.

*

בא וראה את כל ההמונה השמאלני הי„יהודי" כהמצאים שבאידיאולוגיה. אי־נו מתייחסים עכשיו לשום נימוקים ביחויים המובילים אל הגישה שצריך להתור וויתורים טריטוריאליים בצד סיכוי להסדר או לשלום; השאלה היא לגבי כל אלה הסוברים שבטעמם של מוסר ושל צדקן ושל אידיאולוגיה אסור לנו להחזיק ב„שטחים הכבו־שים", דהיינו בשטחים מתוך הארץ המובטחת לנו. הללו, שכופרים בתורה משה, כופרים במילא גם בזיקתנו אל ארץ ישראל וגבולותיה על־פי ה־תורה. הנה, כל אלה, חרף שבתם בארץ־ישראל, או נבוך יותר: במדינת ישראל: חרף הינובם על ברכי חינוך ציוני צרוף ו„אהוד", חרף היותם פרי־המיפוח של החינוך הציוני מזה עש־רות רבות של שנים, היותם ה„מוצר המגובר" הטוב ביותר של החינוך החילוני, החינוך המבוסס על שני היסודות של ארץ־ישראל והשפה ה־עברית, — הם מבטאים בלא הרף את התודעה שבתם בגלות, דוקא כאן על אדמת המדינה העצמאית.

שכן כהו הרעיון היהודי בסיסו שאסור לנו להיות כאן כבובשים? מה הם מבטאים בכך? הם מבטאים בכך, כי ישות־הזכות שלנו על ארץ־ישראל. הזכות ההיסטורית־האלקית — היא זכות מופרכת; הם רואים את הפלסטינאים כיותר בעלי זכות על ארץ־ישראל מאשר אותנו. הם סבור ריים כי הללו קשורים יותר לארץ מבחה כיבוריהם מאשר אנחנו; הם אינם מטעירים דעתם כי כיבוריהם שלנו הם לא רק בישגה מבחינה מדינית וצבאית, אלא גם ע ו ל ביהודה, באשר הארץ, לפחות בחלקה, שייכת להם, להתואהבה, לביוברייה, לצרפת ולהבצ. ג״כ בזהי הגישה, בשעה מכאן כי אנו יושבים על אדמה זרה, חיים את חיינו בארץ זרה.

זהו הגבית האידיאולוגיה המובנת ביסודה של השמאלנות ה„יהודי" ה־רעיונית. זהו, בקיצור, פריו של חינוך שנבנה על שני יסודות של ארץ־ישראל ועבריות, כשני יסודות שדי בהם לקיום היהודים כיהודים אליבא דבן־גוריון בעצמו ואליבא דכל אלו אשר הלכו אחריו בעיניים עצומות ועיצבו כך את דמות החינוך הממלכתי במדינת יש־ראל.

*

באחרונה עדים אנו לתופעה שבבי־גיעו רבים מתחילים להגיב בגלוי מאלה מצוקות ובעיות ביותר. זה הוליך שהחריף ביותר לאחר מלחמת יום־הכפורים, אך לא הוחל בה אלא הרבה לפניה, ולמעשה מאז מלחמת ששת הימים, כאשר המחנה השמאלני החל באופוזיציה הגדולה שלו לערער את המשטר הקיים בישראל, באמצעות ערעור על המוסכמות היסודיים שהיו מקובלים עד אז גם מבחינת הרגבה לשפת המדיניות.

הללו התחילו להטיף טיפה של רצל להתרדתם של חבוני המדינה, ובעיקר להוך לבות הדור הצעיר, אשר בקלות רבה נתפס לסיסמאות הללו, מן הסיבה הפשוטה, שהוא היה ועודנו חסר כל תודעה אמתית של ארץ־ישראל ושר־בטותה ומקומה האמתי ביהדות ובתור רה ישראל. כאשר ארץ־ישראל הוצ־גה על משמעותה הפיסית בלבד (ישיבה בתוכה), תוך עקירתה המוחד־לטת מהקשרה הרוחני־האידיאי, מה פלא הדבר שנוצר תוצה זה החל קולם אפילו בשקיקה רציונות נבסדים של שמאלנים שהחלו להחדיר במוהו כי, בעצם, כל המציאה שלנו כאן, הוא מעשה של שוד וגזל מן הערבים, ואם מצאו מתרצים עצמם בהירודים דחוקים לגבי ישיבתם שלהם גם כן בארץ, ישיבתם באותו החלק של אר־ץ שניתן לנו במסגרת „הכניה ההלקה" של האו״ם, הרי הגבירו קושיותיהם וטענותיהם על הכיבושים של כל־הצב ששת הימים. הנוער התרגל הד־בבולבל קלט רעיונות אלה והחל לה־אוין ביותר הבנה לכל התמצולות המ־סיפת והמצולצלת מבחינת ניחולה של הפלסטינאים. השמאלנים סייעו להם להפיץ את תורותיהם והטפותיהם עד שהגענו למצב, כאשר ראש הממשלה, הגב' מאיר כבר מתמרמרת בגלוי על הפובזה שיטנם בתוכנו רבים המעיד־רים על זכות־הקיום שלנו כאן.

אין כל פלא בכך, מכוון שיש לפנינו עתה הופעה של בשילות פרי־באושים אשר הכה שרשים ונבט במרוצת תקופה ארוכה, אולי תקופת כל הציונות, למרות כל האבסורד שבדבר, שזו שהתיימרה להחדיר את תודעת ארץ־ישראל כבעלטיה, היא שגם ניצחה על עקירת רעיונותיה ו־יחסיותיה מלב הדור שהתחנך על־ידיה ובמרוצת הזמן, לא רק שאיבד את כל המטען האידיאי לגבי ישיבת ארץ־ישראל, אלא מתחיל גם להראות סימנים ראשונים של הגנציות מן המצאה הבבצעי שלה.

*

זהו התוצאה של פרימיות הפסח שהוצבה ביסוד החינוך החילוני, כאשר רצו להזדהות לכל העמים האחרים בתפיסה הלאומית ובתפיסת מושג ה־מולדת. אצל עמים אחרים, אך טבעי הוא שהכל נגזר מן הישיבה על הארץ בבן הצפה האופייניית השייכת לכל אחד מהם. אצל העמים, המולדת היא אבראבית הקיום שלהם, שעל ההוה הם נבנים ועל היעלמה הם נעלמים והמודים. ואילו אצל ישראל, המולדת היא פועצפה של הקיום הרוחני, ה־אבטחי והתרבותי.

„אין ישראל אומה אלא בתורותיה" — אמר רב סעדיה גאון, לאמר, שבלא מולדת עדיין עם ישראל הוא עם, אבל לא בלי התורה. זהו היסוד־המוסד של העם הזה. בתוך התורה מצויים גם המרכיבים המקובלים ה־אחרים כגון: ארץ ושפה, וזהו הפיך הנמוד במה שמקובל אצל גויי־הארץ, שאצלם התרבות נגזרת מתוך המושגים הארציים של ארץ ושפה. אצלנו הכל נגזר מן ה„תרבות", דהיינו מן ה־תורה. מתוכה אנו מקבלים גם ארץ ושפה, ולא להיפך.

זהו ייחודו המיוחד של עם ישראל, מה שמהווה עד היום מהפיכה גמורה במושגי־העולם, מהפיכה הקובעת ד־מובצת את אופי הקיום המיוחד הבל־חבטי שלנו. עמים אחרים, כאמור, בלא ארץ ושפה נעלמים מעל מפת־הקיום העולמית, ואילו אצלנו הארץ אינה קובעת את חיינו. התקיימנו אל־פים שנה, אמנם בתנאי גלות קשים, אבל התקיימנו בלי הארץ ולא נגרע מאומה מעצם קיומיותו של העם.

הציונות החילונית באה להפוך ר־לחסל את המהפיכה הזו במושגים של קיום שהיוה המבית יציבותו של עם ישראל. את התורה השליכו ואת ארץ־ישראל הפכו למושג ארצי ופיסי בלבד. נטלו את כל הזיקה הרוחנית של המושגים הללו, עקרו אותו משור־שיו, וזוהי התוצאה הנגבעת בכך, כאשר בני הדור הצעיר שואלים ומק־שים: מה לנו ולארץ הזו, איך היה מותר לנו לקחת אותה מאחרים?

*

השבון גדול לנו, ליהדות משמרת התורה עם החילוניות המביקה התור־סנית, הרבה קושיות יש לנו להציג בפניהם, וארוכה היריעה. אך דומה שביבנו אלה אין מנוס מהצבת עצלה נוקבת אחת, לפחות, זו המבקרת ד מציקה ביותר.

לבפיהם של משנאי היהדות הנאמנת תרפ״ס קושיות על אישים וגדולים בתורה וביהדות, הלמאי לא עלו אי־פעם לארץ־ישראל, הלמאי חלק מהם אינם עולים עכשיו, בכך רואים בהם פגם בבידה זיקתם לארץ־ישראל מצד־בים אותם כ„מהרימבי" אותה. בה במידה קושיתם גם לגבי הרבה מאות אלפים של יהודים, יראים ושלמים, שמסתפקים אלא אי אחרים עצים ישי־בתם בחו״ל ולא באי״.

לא משום רצון לסניגוריה כלפיהם אנו כותבים את הדברים, אלא כדי להציג את האבסורד המובטע הב־לנבד עיני כל אחד מאתנו, כאשר אנו רואים בני נוער ומבוגרים יהוד, אשר נולדו בארץ־ישראל, גדלו וי התחנכו בה, לאמר עליה הקיתן דמם למענה; בנים לאבות חלוצים שנלו איתה בלא־כלום, התמסרו ליבוש ב־צותיה, קדחו על ביצוא אדמותיה, על בניינה וקימומה הפיסי, והנה, הם עתה ה„אוונגרד" של התפניה האנטי־ציונית התוססת ומתפשטת בארץ. בן לאחד השרים הידועים הוא חבר ב־„מוקדי", מעי לשעבר. אלוף מוכשר הוא מגדולי מטיפי השמאלנות ו„ה־צדק" הפלשתינאי. הרבה צעירים ובני דור הבינים הם המצקנים הקולים ביותר נגד „גזלה" אדמות מן הער־בים. הלנשים לחלומין מעבירת בזיקתנו הכותנו על ארץ־ישראל, היכן ירכשו את הלישהם מארץ־ישראל?. אם לא כאן בארץ, תוך־כדי ישיבה עליה, תוך־כדי הזינה עליה, הדרדכי יניקה מהורי־הורים שהקבפירו ביותר להגן עליהם ארצה?! הם, היכן למדו, אם לא בבתי־הספר החילונים, שתודעת הציונות היתה כל מרכז־הויה שלהם, במקום כל מה שילד יהודי צריך ללמוד!?

והנה, נלך נא לכל מקום ישוב בעולם הגדול, אל קצוי אמריקה ואל הגידחים שבמקומות הגלות של יהו־דים ברוסיה, ואיפה שנמצא ילד יהודי שלמד רק מעט מתורת משה, שרק ראה מעט אבא יהודי־שורשי, שרק ראה מנהג יהודי במקוריותו, איך וכיצד יגיב כאשר ישמע על ארץ־ישראל? איך יעלה הסומק בלחיו, איך תידלקנה עיניו בשמחה ובאהבה למשמע שם הארץ המובטחת? היכן יכשו „אהבת מולדת" זו אם לא מן המקור היהודי שיצר והעניק לנו את המולדת כלנו, מן התורה הקדושה שהיא ורק היא מבטיחה לנו את הזכות על הארץ!?

והקושיה היא הרי נוראה־שבנור־אות: ארץ־ישראל ותכונה הבלתי־מעורערת עליה יכולה לשכון, כישות חיה, בלבותיהם של מיליוני יהודים במשך אלפי שנים גם תוך־כדי עקי־רתם ממנה, והיא נעקרת ונעלמת מלבותיהם של רבים במרוצת דור או שני דורות של חינוך חילוני, וזאת תוך־כדי ישיבה על אדמת ארץ־ישראל! הרי זה כוחקים, הרי זו עוב־דה שצריכה לזעזע את אמות־הספים של החינוך החילוני, של ההנהגה החילונית של המדינה.

*

בשום מקום בעולם לא צמחו יהו־דים שיסתייבנו וישיעו דברים בזכות „זכויות הפלסטינים", שישיעו לחבב את נאיף חוואתמה, הארכי־רוצח, ה־שולח את חבלנים לרצוח בדם קר ילדים יהודים בארץ־ישראל. אם ישנם כאלה בחו״ל, הגיעם באים מכאן. הרי זה אותו ד״ר שחק, שחיק־עצמות, או אורי דיויים או אנשי „מצפן", בל־כולם נציגים מובהקים של החי־לוניות, פריו של החינוך הממלכתי של מדינת ישראל. יש לזכור שאורי אבנרי ושולמית אלוני וכל האחרים הדומים להם, — כולם קיבלו חינוכם במסגרת החינוך החילוני של המדינה או לפניה, כולם התחנכו על ברכי הציונות אשר הטיפה לארץ־ישראל בלי תורה, לקבל מולדת בלי השורש היהודי־האבהי שלה. הם, שקיבלו את הדברים ברצינות גמורה, הלכו הלאה, הרחיקו במסקנותיהם ואומרים: אם השורש אינו קיים גם הענף נידון לעקירה: אם מותר לעקור את כל הנציה מן התורה, אין מניעה לעקור גם מצוה זו של ארץ־ישראל; ואם מותר לנו להחזיק בחלק אחד של הארץ אסור לנו להחזיק גם בחלק אחר.

רואים אנו, במוחש, איך אי־שלימות העם בתורתו ובמצוותיו, בא עתה ומערער גם את אי־שלימות הארץ ועוקרה מן התודעה. בוודאי יבואו ויאמרו כי מגזימים. כי מפריעים: לא, גם אם קמים רק יחידים ואו־מרים את הדברים, מצווה לקום ולחפש איפה המום, כה גם כאשר התופעה הזו כבר מקיפה הרבה אלפים ואולי רבבות.

עכשיו יש בפי הל תירוץ מן הד־בוכן: „המחדל": אין כאן אלא זריות חול, בציבים, רצים רק לההבהר מן תייכה האמתי ומן המסקנה היהודית שים להסיק כאן. וזה כשלון מוחק ביותר של כל האידיאולוגיה הבונית של בה שגלבים ביום „קונצפציה".

(המשך בעמוד ז')